

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н. Ф. ЧЕЧЕТОВА
Л. О. КИЗИЛОВА
Г. І. КИЗИЛОВ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів

Харків
ХНАМГ
2012

УДК 336.225.673.005(075)
ББК 65.261.41-28ю11я73-6
Ч57

Рецензенти:

Ю. В. Каракай, доктор економічних наук, професор, голова підкомітету з питань стратегії розвитку фінансової, банківської, податкової і митної політики, співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями та регуляторами Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики;

А. В. Крушевський, доктор економічних наук, професор, ректор, завідувач кафедри фінансів Київського економіко-технологічного університету;

Г. М. Азаренкова, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України.

Рекомендовано

Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-10341 від 08.11.2011 р.)

Чечетова Н. Ф.

Організація податкового контролю: навч. посіб. /
Ч57 Н. Ф. Чечетова, Л. О. Кизилова, Г. І. Кизилів; Харк. нац. акад.
міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 234 с.

ISBN 978-966-695-233-5

У навчальному посібнику викладений теоретичний матеріал за двома змістовими модулями: податковий контроль у системі державного регулювання економіки й організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом.

Для контролю і самоконтролю навчальних досягнень студента за кожним змістовим модулем наведені тестові завдання.

Посібник містить посилання на нормативні акти, що є чинними станом на 1 вересня 2011р.

Розрахований на студентів вищих навчальних закладів (спеціалістів і магістрів) за спеціальністю "Облік і аудит".

УДК 336.225.673.005(075)
ББК 65.261.41-28ю11я73-6

ISBN 978-966-695-233-5

© Н. Ф. Чечетова, Л. О. Кизилова, Г. І. Кизилів, 2012
© ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Податковий контроль у системі державного регулювання економіки	9
1.1 Сутність і способи податкового контролю.....	9
1.2 Система органів державної податкової служби, їхні права	10
1.3 Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної податкової служби.....	24
1.4 Обов'язки і права платників податків	28
1.5 Порядок оскарження рішень контролюючих органів.....	31
1.6 Тестові завдання за ЗМ 1 "Податковий контроль у системі державного регулювання економіки"	36
2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом	46
2.1 Облік платників податків.....	46
2.1.1 Система обліку суб'єктів господарювання.....	46
2.1.2 Узяття на облік юридичних осіб і відокремлених підрозділів юридичних осіб.....	54
2.1.3 Облік самозайнятих осіб.....	65
2.1.4 Внесення змін до облікових даних платників податків	71
2.1.5 Переведення платника податків на обслуговування з одного органу державної податкової служби до іншого та зняття з обліку платників податків.....	73
2.1.6 Реєстрація платників податку на додану вартість	94
2.1.7 Державний реєстр фізичних осіб-платників податків.....	109
2.2. Податковий обов'язок, податкові та грошові зобов'язання платника податків.....	116
2.2.1 Поняття й підстави виникнення та припинення	116
2.2.2 Податкове повідомлення-рішення.....	120

2.2.3 Податкова вимога	122
2.2.4 Джерела сплати грошових зобов'язань	125
2.3 Заходи забезпечення виконання платником податків його обов'язків..	129
2.3.1 Строки сплати податкового зобов'язання.....	129
2.3.2 Податкова застава.....	130
2.3.3 Продаж майна, що перебуває в податковій заставі	135
2.3.4 Адміністративний арешт майна.....	139
2.4 Тестові завдання за ЗМ 2 "Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом"	146
2.5 Податкові перевірки	166
2.5.1 Види перевірок і їхній предмет.....	166
2.5.2 Порядок проведення документальних планових перевірок.....	169
2.5.3 Порядок проведення документальних позапланових перевірок	172
2.5.4 Порядок проведення фактичної перевірки	176
2.5.5 Надання платниками податків документів	179
2.5.6 Оформлення результатів перевірок	182
2.6 Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства	187
2.6.1 Види відповідальності.....	187
2.6.2 Штрафні (фінансові) санкції (штрафи)	187
2.6.3 Пеня.....	202
2.6.4 Адміністративна відповідальність.....	205
2.6.5 Кримінальна відповідальність.....	210
2.7 Тестові завдання за ЗМ 2 "Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом"	213
Інформаційно-методичне забезпечення	234

ВСТУП

Практика країн з розвинутою ринковою економікою свідчить, що не всі функції, необхідні для динамічного розвитку економіки, її стійкого функціонування та забезпечення повноцінного життя суспільства, реалізуються автоматично за допомогою ринкових відносин. Державне регулювання спостерігається практично у всіх сферах фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання й охоплює досить широке коло економічних питань.

Державне регулювання пов'язане зі здійсненням властивих державі економічних функцій, найважливішими з яких є:

- забезпечення законодавчої бази та суспільної атмосфери, що сприяє ефективному функціонуванню економіки;
- забезпечення конкурентоздатності економіки і захист національного виробництва;
- оптимізація структури національної економіки за допомогою перерозподілу ресурсів згідно з цілями, визначеними у довгостроковій стратегії розвитку;
- забезпечення процесу соціально справедливого перерозподілу доходу і національного багатства.

Ці економічні функції знаходять своє відображення в державній податковій політиці, основними завданнями якої є:

- забезпечення держави фінансовими ресурсами;
- створення умов для регулювання економіки в цілому;
- згладжування рівня доходів населення в процесі розвитку ринкових відносин.

Завдання податкової політики зводиться, головним чином, до забезпечення держави фінансовими ресурсами, створення умов для регулювання економіки країни в цілому, згладжування в рівнях доходів населення у процесі подальшого розвитку ринкових відносин.

Одне з основних завдань державної податкової політики полягає у створенні сприятливих умов для активної фінансово - господарської діяльності та стимулюванні економічного зростання за допомогою досягнення оптимального сполучення особистих і суспільних інтересів, тобто оптимального співвідношення між коштами, що залишаються в розпорядженні платника податків, і коштами, що перерозподіляються через податковий і бюджетний механізми.

Аналізуючи процес формування бюджету в Україні та більшості економічно розвинених країн, слід відзначити той факт, що сьогодні на частку податків припадає від 70 до 90 відсотків усіх бюджетних надходжень. Таким чином, світова практика доводить, що головним джерелом мобілізації коштів та формування фінансових ресурсів держави є саме податки. Держава може використовувати для покриття витрат й інші джерела, але вони мають обмежений характер.

З давніх часів існує проблема негативного сприймання податків. Примусовий, законодавчо встановлений характер оподаткування обумовлений самою природою податкових відносин і являє собою примусове вилучення частини доходів чи інших активів платників податків з метою забезпечення суспільно-необхідних витрат і реалізації політики перерозподілу національного доходу.

Податки як форма примусу впливають на вибір між сплатою й ухилянням від сплати. Для декого ухиляння стає азартною ризикованою грою, учасник якої зважає шанси одержати більший дохід перед загрозою можливого викриття. Такий платник зіставляє рівень винагороди з рівнем покарання у разі невдачі. Проте більшість людей порушує прийняті моральні норми та чинні закони тільки тоді, коли вони відчують, що можуть зробити це безкарно.

Державний податковий контроль є складовим елементом державного регулювання економіки. Метою державного податкового контролю є сприяння реалізації податкової політики держави в процесі формування і використання

державних фінансових ресурсів шляхом встановлення відповідності практики оподаткування і положень державної податкової політики.

Система податкового контролю в Україні постійно розвивається, адаптуючись до трансформаційних процесів, що відбуваються в сучасних умовах.

Метою вивчення дисципліни "Організація податкового контролю" є формування спеціальних знань з організації податкового контролю в Україні.

Предметом вивчення у дисципліні є організація відносин між державними податковими органами та платниками податків з приводу контролю за додержанням встановленого механізму обчислення та сплати податків.

Дисципліна "Організація податкового контролю" за освітньо-професійною програмою має статус вибіркової.

Для вивчення дисципліни студент має володіти необхідними попередніми знаннями, а саме: знати процес оподаткування підприємств, податковий облік, бухгалтерський облік, інформаційні системи і технології в обліку, уміти користуватися документами обліку і звітності підприємства.

Відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу зміст дисципліни поділено на дві цілісні частини – змістові модулі:

ЗМ 1. "Податковий контроль у системі державного регулювання економіки".

ЗМ 2. "Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом".

За кожним змістовим модулем посібник містить виклад навчальних елементів, які підлягають обов'язковому контролю, тести для суцільного контролю знань.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- ✓ сутність податкового контролю, форми, методи й нормативні основи його організації;
- ✓ систему органів податкового контролю в Україні, їх завдання, функції та права;
- ✓ права й обов'язки платників податків;
- ✓ організацію обліку платників податків і платежів до бюджетів;
- ✓ податковий обов'язок, податкові та грошові зобов'язання платника податків;
- ✓ заходи забезпечення виконання платником податків його обов'язків;
- ✓ організацію податкових перевірок;
- ✓ порядок оскарження рішень контролюючих органів;
- ✓ відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

1.1 Сутність і способи податкового контролю

Термін "податковий контроль" визначається у ст. 61 Податкового Кодексу України "Визначення податкового контролю та повноваження органів державної влади щодо його здійснення" (далі ПКУ) як "система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи".

Таким чином, об'єктом податкового контролю є правильність обчислення податкового платежу, своєчасне і повне його перерахування, виконання інших дій, безпосередньо пов'язаних з виконанням платником своїх податкових обов'язків (постановка на облік в органах податкової служби, складення та подання податкової звітності тощо).

Суб'єкти податкового контролю – юридичні чи фізичні особи, поведінка яких регулюється нормами податкового законодавства, тобто платники податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів.

Контролюючими органами є (ст. 41 ПКУ):

- органи державної податкової служби – щодо податків, які справляються до бюджетів та державних цільових фондів, а також стосовно законодавства, контроль за дотриманням якого покладається на органи державної податкової служби;

- митні органи – щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків, які відповідно до податкового законодавства

справляються у разі ввезення (пересилання) товарів і предметів на митну територію України чи територію спеціальної митної зони або вивезення (пересилання) товарів і предметів з митної території України або території спеціальної митної зони.

Інші державні органи не мають права проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків, у тому числі на запит правоохоронних органів.

Податковий контроль у частині здійснення заходів, що вживаються митними органами з метою перевірки правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, є складовою частиною митного контролю.

Органи Служби безпеки України, внутрішніх справ, податкової міліції, прокуратури та їх службові (посадові) особи не можуть брати безпосередньої участі у проведенні перевірок, що здійснюються контролюючими органами, та проводити перевірки суб'єктів підприємницької діяльності з питань оподаткування.

Згідно зі ст. 62 ПКУ "Способи здійснення податкового контролю" податковий контроль здійснюється шляхом:

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної податкової служби;
- перевірок і звірок відповідно до вимог ПКУ, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

1.2 Система органів державної податкової служби, їхні права

Згідно із законом України "Про державну податкову службу в Україні" до системи органів державної податкової служби належать:

- Державна податкова служба України;

- спеціалізовані державні податкові інспекції;
- державні податкові служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;
- державні податкові інспекції в районах, містах (крім міст Києва та Севастополя), районах у містах (далі – органи державної податкової служби, ОДПС).

Державна податкова служба України є центральним органом виконавчої влади, який залежно від кількості платників податків та інших місцевих умов може утворювати міжрайонні (на два і більше районів), спеціалізовані (на дві та більше областей для роботи з окремими категоріями платників, наприклад, великими платниками податків, об'єднані (на місто і район) державні податкові інспекції та в їх складі відповідні підрозділи податкової міліції.

До **великих платників** податків відносяться юридичні особи, в яких обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, що контролюються органами державної податкової служби, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень.

Структура Державної податкової служби України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Завданнями органів державної податкової служби є:

- здійснення контролю за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів, державних цільових фондів податків і зборів (обов'язкових платежів), а також неподаткових доходів, установлених законодавством;
- внесення у встановленому порядку пропозицій щодо вдосконалення податкового законодавства;
- прийняття у випадках, передбачених законом, нормативно-правових актів і методичних рекомендацій з питань оподаткування;

- формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб-платників податків та Єдиного банку даних про платників податків-юридичних осіб;
- надання податкових консультацій;
- запобігання злочинам та іншим правопорушенням, віднесеним законом до компетенції податкової міліції, їх розкриття, припинення, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Законом "Про державну податкову службу в Україні" встановлено, що Державні податкові інспекції в районах, містах без районного поділу, районах у містах, міжрайонні та об'єднані спеціалізовані державні податкові інспекції виконують такі функції:

1) здійснюють контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати податків та зборів;

2) забезпечують облік платників податків, інших платежів, правильність обчислення і своєчасність надходження податків, платежів, а також здійснюють реєстрацію фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів;

3) контролюють своєчасність подання платниками податків бухгалтерських звітів і балансів, податкових декларацій, розрахунків та інших документів, пов'язаних з обчисленням податків, інших платежів, а також перевіряють достовірність цих документів щодо правильності визначення об'єктів оподаткування й обчислення податків, інших платежів;

4) здійснюють у межах своїх повноважень контроль за законністю валютних операцій, додержанням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги) у встановленому законом порядку, за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону (з наступною передачею матеріалів про виявлені порушення органам, що видають ці документи), за наявністю торгових патентів;

5) ведуть облік векселів, що видаються суб'єктами підприємницької діяльності при здійсненні операцій з давальницькою сировиною у

зовнішньоекономічних відносинах та щомісяця подають інформацію про це місцевим органам державної статистики; здійснюють контроль за погашенням векселів; видають суб'єктам підприємницької діяльності дозволи на відстрочення оплати (погашення) векселів із зазначених операцій;

6) забезпечують застосування та своєчасне стягнення сум фінансових санкцій, передбачених законодавчими актами України за порушення податкового законодавства, а також стягнення адміністративних штрафів за порушення податкового законодавства, допущені посадовими особами підприємств, установ, організацій та громадянами;

7) аналізують причини й оцінюють дані про факти порушень податкового законодавства;

8) проводять перевірки фактів приховування і заниження сум податків та зборів (обов'язкових платежів) у порядку, встановленому законами України;

9) за дорученням спеціальних підрозділів з боротьби з організованою злочинністю проводять перевірки своєчасності подання та достовірності документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків, інших платежів у порядку, встановленому законом;

10) передають відповідним правоохоронним органам матеріали за фактами правопорушень, за які передбачено кримінальну відповідальність, якщо їх розслідування не належить до компетенції податкової міліції;

11) подають до судів позови до підприємств, установ, організацій та громадян про визнання угод недійсними і стягнення в дохід держави коштів, одержаних ними за такими угодами, а в інших випадках – коштів, одержаних без установлених законом підстав, а також про стягнення заборгованості перед бюджетом і державними цільовими фондами за рахунок їх майна, звертаються до суду в інших випадках, передбачених законом;

11–1) подають до судів позови про застосування санкцій, пов'язаних із заборотою організації та проведення азартних ігор на території України;

12) проводять роботу, пов'язану з виявленням, обліком, оцінкою та реалізацією у встановленому законом порядку безхазяйного майна, майна, що

перейшло за правом успадкування до держави, скарбів і конфіскованого майна;

13) контролюють дотримання виконавчими комітетами сільських і селищних рад порядку прийняття й обліку податків, інших платежів від платників податків, своєчасність і повноту перерахування цих сум до бюджету;

14) розглядають звернення громадян, підприємств, установ і організацій з питань оподаткування та, в межах своїх повноважень, з питань валютного контролю, а також скарги на дії посадових осіб державних податкових інспекцій в порядку, встановленому законом, здійснюють апеляційні процедури узгодження податкових зобов'язань;

15) подають відповідним фінансовим органам та органам Державного казначейства України звіт про надходження податків, інших платежів;

16) здійснюють контроль за наявністю марок акцизного збору на пляшках (упаковках) алкогольних напоїв і на пачках (упаковках) тютюнових виробів під час їх транспортування, зберігання і реалізації;

16–1) здійснюють контроль за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності, які здійснюють роздрібну торгівлю тютюновими виробами, максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, встановлених їх виробниками або імпортерами;

17) надають відповіді на запити платника податків із додержанням вимог, встановлених Податковим кодексом України та іншими законами України;

18) виконують функції, пов'язані зі здійсненням повноважень відповідними підрозділами податкової міліції;

19) при отриманні органом податкової міліції інформації у випадках, встановлених законом, приймають рішення про проведення позачергової податкової перевірки платника податку без його попереднього попередження, якщо органом податкової міліції отримано інформацію про ухилення такого платника від оподаткування.

Органи державної податкової служби координують свою діяльність з фінансовими органами, органами Державного казначейства України, органами служб безпеки, внутрішніх справ, прокуратури, статистики, державними митною та контрольно-ревізійною службами, іншими контролюючими органами, установами банків, а також з податковими службами інших держав.

Державна податкова служба України, державні податкові служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, державні податкові інспекції в районах, містах (крім міст Києва та Севастополя), районах у містах, міжрайонні, спеціалізовані та об'єднані державні податкові інспекції є юридичними особами, мають печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, інші печатки і штампи, відповідні бланки, рахунки в установах банків.

Згідно зі ст. 20 ПКУ органи державної податкової служби мають право:

1) запрошувати платників податків або їх представників для перевірки правильності нарахування та своєчасності сплати податків та зборів, дотримання вимог іншого законодавства, здійснення контролю за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби. Письмові повідомлення про такі запрошення надсилаються не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня запрошення рекомендованими листами, в яких зазначаються підстави запрошення, дата і час, на які запрошується платник податків (представник платника податків);

2) під час проведення перевірок вимагати виготовлення платником податків (уповноваженим представником платника податків) і безоплатно отримувати від них засвідчені підписом платника податків або його посадовою особою та скріплені печаткою (за її наявності) копії документів, що свідчать про порушення вимог податкового законодавства або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, та пояснень з питань, що виникають під час перевірок і стосуються реалізації встановлених повноважень органів державної податкової служби, перевіряти під час проведення перевірок у платників податків-фізичних осіб, а

також у посадових осіб та інших працівників платників податків-юридичних осіб документи, що посвідчують особу;

3) одержувати безоплатно від платників податків, а також від установ Національного банку України та інших фінансових установ довідки у порядку, встановленому Законом України "Про банки і банківську діяльність" та Податковим Кодексом, довідки та/або копії документів про наявність банківських рахунків, а на підставі рішення суду – інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках, у тому числі про ненадходження у встановлені терміни валютної виручки від суб'єктів підприємницької діяльності;

4) проводити перевірки платників податків (крім Національного банку України);

5) вимагати від платників податків у ході перевірок проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, у тому числі зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки.

У разі відмови платника податків (його посадових осіб або осіб, які здійснюють готівкові розрахунки та/або проводять діяльність, що підлягає ліцензуванню та/або патентуванню) від проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів (зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки) або ненадання для перевірки документів, їх копій (за умови наявності таких документів) може бути застосовано адміністративний арешт майна платника податків;

6) для здійснення функцій, визначених податковим законодавством, отримувати безоплатно від платників податків, у тому числі благодійних та інших неприбуткових організацій інформацію, довідки, копії документів (засвідчені підписом платника податків або його посадовою особою та скріплені печаткою (за наявності) про фінансово-господарську діяльність, отримувані доходи, видатки платників податків та іншу інформацію, пов'язану з обчисленням та сплатою податків, дотриманням вимог іншого законодавства, здійснення контролю за яким покладено на органи державної податкової служби, а також фінансову та статистичну звітність;

7) під час проведення перевірок вимагати виготовлення і надання копій первинних документів (засвідчених підписом платника податків або його посадовою особою та скріплених печаткою), які свідчать про порушення податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби;

8) під час проведення перевірок вивчати та перевіряти первинні документи, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку, інші реєстри, фінансову, статистичну звітність, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства;

9) проводити контрольні розрахункові операції до початку перевірки платника податків щодо дотримання ним порядку проведення готівкових розрахунків та застосування реєстраторів розрахункових операцій. Товари, які було отримано посадовими особами органів державної податкової служби під час проведення контрольної розрахункової операції, підлягають поверненню платнику податків у непошкодженому вигляді. У разі неможливості повернення такого товару відшкодування витрат здійснюється відповідно до законодавства з питань захисту прав споживачів;

10) під час проведення перевірок вимагати від посадових осіб платника податків надання повноважних осіб для спільного з представниками органів державної податкової служби зняття показань внутрішніх і зовнішніх лічильників, якими обладнані технічні пристрої, що використовуються у процесі провадження ним діяльності, що перевіряється;

11) доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень (крім житла громадян) та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності, та/або є об'єктами оподаткування або використовується для отримання доходів (прибутку) чи пов'язані з іншими об'єктами оподаткування та/або можуть бути джерелом погашення податкового боргу;

12) у випадках, встановлених законом, звертатися до суду щодо припинення юридичної особи та припинення підприємницької діяльності

фізичною особою-підприємцем та/або про визнання недійсними установчих (засновницьких) документів суб'єктів господарювання;

13) звертатися до суду щодо зупинення видаткових операцій платника податків на його рахунках у банках та інших фінансових установах (крім операцій з видачі заробітної плати та сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також визначених контролюючим органом грошових зобов'язань платника податків) при недопущенні посадових осіб органів державної податкової служби до обстеження територій та приміщень;

14) звертатися до суду у разі, якщо платник податків перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків шляхом накладення арешту на кошти й інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку, та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого;

15) звертатися до суду щодо накладення арешту на кошти та інші цінності платника податків, що знаходяться в банку, у разі, якщо у платника податків, який має податковий борг, відсутнє майно та/або його балансова вартість менша суми податкового боргу, та/або таке майно не може бути джерелом погашення податкового боргу;

16) звертатися до суду щодо стягнення коштів платника податків, який має податковий борг, з рахунків у банках, обслуговуючих такого платника, на суму податкового боргу або його частини;

17) звертатися до суду щодо стягнення з дебіторів платника податків, що має податковий борг, сум дебіторської заборгованості, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на органи державної податкової служби, у рахунок погашення податкового боргу такого платника податків;

18) складати стосовно платників податків-фізичних осіб та посадових осіб платників податків-юридичних осіб протоколи про адміністративні правопорушення в порядку, визначеному законом;

19) виносити постанови у справах про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

20) у випадках виявлення порушення вимог податкового й іншого законодавства України, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, надсилати платникам податків письмові запити щодо надання засвідчених належним чином копій документів;

21) вимагати від платників податків, діяльність яких перевіряється, припинення дій, які перешкоджають здійсненню законних повноважень посадовими особами органів державної податкової служби, усунення виявлених порушень податкового й іншого законодавства та контролювати виконання законних вимог посадових осіб органів державної податкової служби;

22) користуватися у службових справах засобами зв'язку, які належать платникам податків, з їх дозволу або дозволу посадових осіб таких платників;

23) залучати, у разі необхідності, фахівців, експертів і перекладачів;

24) визначати у випадках, визначених ПКУ, суми податкових і грошових зобов'язань платників податків;

25) застосовувати до платників податків фінансові (штрафні) санкції, стягувати до бюджетів та державних цільових фондів суми грошових зобов'язань та/або податкового боргу, стягувати суми простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за кредитом з бюджету;

26) здійснювати контроль за додержанням норм законодавства з питань регулювання обігу готівки (крім банків) та порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), за наявністю документа, що підтверджує державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідно до закону, ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що

підлягають ліцензуванню відповідно до закону, з наступною передачею матеріалів про виявлені порушення органам, які видали ці документи, наявністю торгових патентів";

27) одержувати безоплатно необхідні відомості для ведення Єдиного реєстру податкових накладних, формування інформаційного фонду Державного реєстру фізичних осіб-платників податків від платників податків, а також Національного банку України та його установ – про суми доходів, виплачених фізичним особам, і утриманих з них податків та зборів від органів, уповноважених проводити державну реєстрацію суб'єктів, а також уповноважених видавати ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, – про видачу таких свідоцтв про державну реєстрацію та ліцензій суб'єктам господарської діяльності, від органів внутрішніх справ – про громадян, які прибули на проживання до відповідного населеного пункту чи вибули з нього, від відділів державної реєстрації актів цивільного стану – про фізичних осіб, які померли;

28) одержувати безоплатно від митних органів щомісяця звітні дані про ввезення на митну територію України імпортованих товарів і справляння при цьому податків та зборів та інформацію про експортно-імпортні операції, що здійснюють резиденти і нерезиденти, за формою, погодженою з Державною податковою адміністрацією України, та від органів статистики – дані, необхідні для використання їх у проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій усіх форм власності;

29) надавати відстрочення та розстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу, а також приймати рішення про списання безнадійного боргу в порядку, передбаченому законом;

30) застосовувати до фінансових установ, які не подали відповідним органам державної податкової служби в установлений законом строк повідомлень про відкриття або закриття рахунків платників податків або розпочали здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до

отримання повідомлення відповідного органу державної податкової служби про взяття рахунку на облік в органах державної податкової служби, фінансові (штрафні) санкції;

31) за несвоєчасне виконання установами банків та іншими фінансово-кредитними установами рішень суду та доручень платників податків про сплату податків і зборів стягувати з установ банків та інших фінансово-кредитних установ пеню за кожний день прострочення (включаючи день сплати) у порядку та розмірах, встановлених законами України щодо таких видів платежів;

32) надавати інформацію з Державного реєстру фізичних осіб-платників податків іншим органам державної влади та органам фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до закону;

33) звертатися у випадках, передбачених законом, до суду щодо застосування санкцій, пов'язаних із заборобою організації та проведення азартних ігор на території України;

34) приймати рішення про зміну основного місця обліку та переведення великих платників податків на облік у спеціалізовані органи державної податкової служби та знімати їх з обліку і переводити до інших органів державної податкової служби;

35) звертатися до суду щодо нарахування та сплати податкових зобов'язань, коригування від'ємного значення об'єкта оподаткування або інших показників податкової звітності у результаті застосування звичайних цін;

36) отримувати від нотаріусів на письмові запити інформацію про вступ фізичної особи у права спадкоємця із обов'язковим зазначенням повних даних про таку особу (прізвище, ім'я, по батькові, номер та серія паспорта, рік народження, місце проживання тощо) та відомості про майно (нерухоме, рухоме, кошти тощо), отримане за спадком;

37) звертатися до суду з заявою про вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів.

Права, передбачені підпунктами 1–11, 20–23 26–28, надаються посадовим особам органів державної податкової служби, а права, передбачені підпунктами 12–19, 24–25, 29–37, надаються головам державних податкових адміністрацій і начальникам державних податкових інспекцій та їх заступникам.

Податкова міліція складається із спеціальних підрозділів по боротьбі з податковими правопорушеннями, що діють у складі відповідних органів державної податкової служби, і здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, виконує оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну й охоронну функції.

До складу податкової міліції належать:

- Головні управління (управління, відділи), Головне слідче управління, Управління внутрішньої безпеки Державної податкової адміністрації України та підпорядковані йому регіональні підрозділи внутрішньої безпеки при державних податкових адміністраціях в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, управління (відділи) (з місцем дислокації в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі) головних управлінь Державної податкової адміністрації України;

- управління (відділи) податкової міліції, слідчі підрозділи податкової міліції відповідних державних податкових адміністрацій в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;

- підрозділи податкової міліції, слідчі підрозділи (групи) податкової міліції відповідних державних податкових інспекцій у районах, містах, районах у містах, міжрайонних, спеціалізованих та об'єднаних державних податкових інспекцій.

У складі податкової міліції діє спеціальний структурний підрозділ, який проводить роботу по боротьбі з незаконним обігом алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Податкову міліцію очолює Перший заступник Голови Державної податкової адміністрації України – начальник податкової міліції.

Завданнями податкової міліції є:

- запобігання злочинам та іншим правопорушенням у сфері оподаткування, їх розкриття, розслідування та провадження у справах про адміністративні правопорушення;

- розшук платників, які ухиляються від сплати податків, інших платежів;

- запобігання корупції в органах державної податкової служби та виявлення її фактів;

- забезпечення безпеки діяльності працівників органів державної податкової служби, захисту їх від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням службових обов'язків.

Податкова міліція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) приймає і реєструє заяви, повідомлення та іншу інформацію про злочини і правопорушення, віднесені до її компетенції, здійснює в установленому порядку їх перевірку і приймає щодо них передбачені законом рішення;

- 2) здійснює відповідно до закону оперативно-розшукову діяльність, досудову підготовку матеріалів за протокольною формою, а також проводить дізнання та досудове (попереднє) слідство в межах своєї компетенції, вживає заходів до відшкодування заподіяних державі збитків;

- 3) виявляє причини і умови, що сприяли вчиненню злочинів та інших правопорушень у сфері оподаткування, вживає заходів для їх усунення;

- 4) забезпечує безпеку діяльності органів державної податкової служби та їх працівників, а також захист працівників від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків.

1.3 Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної податкової служби

Виконання органами державної податкової служби покладених на них функцій та завдань здійснюється за допомогою комплексу заходів із збору, опрацювання та використання інформації, які установлені Податковим Кодексом України (ст. 71, 72, 73, 74):

Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності державної податкової служби використовується інформація, що надається органу державної податкової служби періодично або на окремий письмовий запит безоплатно

1. Від платників податків та податкових агентів (табл. 1.1).
2. Від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та Національного банку України (табл. 1.1).
3. Від банків, інших фінансових установ.
4. Від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів.
5. Від підрозділів податкової служби та митних органів.
6. Інша інформація, оприлюднена добровільно чи за запитом, надана органу податкової служби в установленому законом порядку.

Таблиця 1.1 – Інформація, що надається органу державної податкової служби періодично

Суб'єкти	Характер інформації
Платники податків і податкові агенти	що міститься в податкових деклараціях, розрахунках інших звітних документах;
	що міститься в документах великих платників податків: – про фінансово-господарські операції; – про застосування реєстраторів розрахункових операцій; – у копіях документів з обліку в електронному вигляді доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань);

Суб'єкти	Характер інформації	
	– у первинних документах, які ведуться в електронному вигляді; – у регістрах бухгалтерського обліку; – у фінансовій звітності.	
Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та Національний банк України	про об'єкти оподаткування, що надаються або реєструються такими органами	щомісяця протягом 10 календарних днів місяця, що настає за звітним
	про результати здійснення державного контролю за господарською діяльністю платника податків	протягом 10 календарних днів з дня подання такої звітності відповідному органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування
	про встановлені органами місцевого самоврядування ставки місцевих податків, зборів та надані такими органами податкові пільги	не пізніше 10 календарних днів з дати набрання чинності відповідним рішенням
	про дозволи, ліцензії, патенти, свідоцтва на право провадження окремих видів діяльності	щомісяця протягом 10 календарних днів місяця, що настає за звітним
	про експортні й імпорتنі операції платників податків	надається центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи кожні 10 календарних днів

Органи державної податкової служби мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації, необхідної для виконання покладених на органи державної податкової служби функцій, завдань, та її документального підтвердження.

Такий запит підписується керівником (заступником керівника) органу державної податкової служби і повинен містити перелік інформації, яка

запитується, та документів, що її підтверджують, а також підстави для надіслання запиту.

Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б **однієї з таких підстав:**

1) за результатами аналізу податкової інформації, отриманої в установленому законом порядку, виявлено *факти*, які свідчать про *порушення платником податків податкового, валютного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму* та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби;

2) для визначення рівня звичайних цін на товари (роботи, послуги) під час проведення перевірок;

3) виявлено недостовірність даних, що містяться у податкових деклараціях, поданих платником податків;

4) щодо платника податків подано скаргу про ненадання таким платником податків податкової накладної покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної;

5) у разі проведення зустрічної звірки;

6) в інших випадках, визначених Податковим Кодексом.

Запит вважається врученим, якщо його надіслано *поштою листом з повідомленням про вручення* за податковою адресою або надано *під розписку* платнику податків або іншому суб'єкту інформаційних відносин або його посадовій особі.

Платники податків та інші суб'єкти інформаційних відносин **зобов'язані подавати інформацію**, визначену в запиті органу державної податкової служби, та її документальне підтвердження **протягом одного місяця з дня, що настає за днем надходження запиту**. У разі коли запит складено з

порушенням установлених вимог, платник податків звільняється від обов'язку надавати відповідь на такий запит.

З метою отримання податкової інформації органи державної податкової служби мають право проводити **зустрічні звірки** певних суб'єктів господарювання щодо платника податків.

Зустрічною звіркою вважається співставлення даних первинних бухгалтерських та інших документів суб'єкта господарювання, що здійснюється органами державної податкової служби з метою документального підтвердження господарських відносин з платником податків та зборів, а також підтвердження відносин, виду, обсягу та якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними, **для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку** платника податків.

Зустрічні звірки **не є перевітками** і проводяться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

За результатами зустрічних звірок складається довідка, яка надається суб'єкту господарювання у десятиденний термін.

Порядок обробки та використання податкової інформації установлено в ст. 74 ПКУ.

Податкова інформація може зберігатися й опрацьовуватися в інформаційних базах органів державної податкової служби або безпосередньо посадовими (службовими) особами органів державної податкової служби.

Перелік інформаційних баз, а також форми і методи опрацювання інформації визначаються центральним органом державної податкової служби.

Зібрана податкова інформація та результати її опрацювання використовуються для виконання покладених на органи державної податкової служби функцій та завдань.

1.4 Обов'язки і права платників податків

Платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з ПКУ або податковими законами, і на яких покладено обов'язок зі сплати податків і зборів.

Кожний з платників податків може бути платником податку за одним або кількома податками та зборами.

Згідно зі ст. 16 ПКУ платник податків зобов'язаний:

1) стати на облік у контролюючих органах у порядку, встановленому законодавством України;

2) вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення та сплати податків і зборів;

3) подавати до контролюючих органів у порядку, встановленому податковим та митним законодавством, декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів;

4) сплачувати податки та збори в строки й у розмірах, встановлених ПКУ та законами з питань митної справи;

5) подавати належним чином оформлену письмову вимогу контролюючих органів (у випадках, визначених законодавством) документи з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансову звітність, інші документи, пов'язані з обчисленням та сплатою податків та зборів. У письмовій вимозі обов'язково зазначається конкретний перелік документів, які повинен надати платник податків, та підстави для їх надання;

6) подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням податкових пільг

(суми отриманих пільг) та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг – таких, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку);

7) подавати контролюючим органам інформацію в порядку, у строки та в обсягах, встановлених податковим законодавством;

8) виконувати законні вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів з питань оподаткування та митної справи і підписувати акти (довідки) про проведення перевірки;

9) не перешкоджати законній діяльності посадової особи контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків і виконувати законні вимоги такої посадової особи;

10) повідомляти контролюючим органам за місцем обліку такого платника про його ліквідацію або реорганізацію протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення (крім випадків, коли обов'язок здійснювати таке повідомлення покладено законом на орган державної реєстрації);

11) повідомляти контролюючі органи про зміну місцезнаходження юридичної особи та зміну місця проживання фізичної особи-підприємця;

12) забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом установлених строків;

13) допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для одержання доходів чи пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення і сплати податків та зборів.

Права платника податків встановлено ст. 17 ПКУ.

Платник податків має право:

1) безоплатно отримувати в органах державної податкової служби та в органах митної служби, у тому числі через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків і зборів, права й обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю;

2) представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника;

3) обирати самостійно, якщо інше не встановлено ПКУ, метод ведення обліку доходів і витрат;

4) користуватися податковими пільгами за наявності підстав;

5) одержувати відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит у порядку і на умовах, встановлених ПКУ;

6) бути присутнім під час проведення перевірок, ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок, проведених контролюючими органами, перед підписанням цих актів (довідок), у разі наявності зауважень щодо змісту (тексту) складених актів (довідок) підписувати їх із застереженням і подавати контролюючому органу письмові заперечення;

7) оскаржувати рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб), надані контролюючими органами роз'яснення;

8) вимагати від контролюючих органів проведення перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків;

9) на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про платника податків без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами;

10) на залік чи повернення надміру сплачених, а також надміру стягнутих сум податків та зборів, пені, штрафів;

11) на повне відшкодування збитків (шкоди), заподіяних незаконними діями (бездіяльністю) контролюючих органів (їх посадових осіб), у встановленому законом порядку;

12) платник податку має також інші права, передбачені законом.

1.5 Порядок оскарження рішень контролюючих органів

Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку згідно зі ст. 56 ПКУ.

У разі коли платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму грошового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених Податковим Кодексом або іншими законами України, він має право звернутися до контролюючого органу вищого рівня зі скаргою про перегляд цього рішення.

Скарга подається до контролюючого органу вищого рівня у письмовій формі (у разі потреби – з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати) протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується.

Скарги на рішення державних податкових інспекцій подаються до державних податкових адміністрацій в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Скарги на рішення державних податкових адміністрацій в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі подаються до Державної податкової адміністрації України.

Під час процедури адміністративного оскарження обов'язок доведення того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом, або будь-

яке інше рішення контролюючого органу є правомірним, покладається на контролюючий орган.

Обов'язок доведення правомірності нарахування або прийняття будь-якого іншого рішення контролюючим органом у судовому оскарженні встановлюється процесуальним законом.

Платник податків одночасно з поданням скарги контролюючому органу вищого рівня зобов'язаний письмово повідомляти контролюючий орган, яким визначено суму грошового зобов'язання або прийнято інше рішення, про оскарження його податкового повідомлення-рішення або будь-якого іншого рішення.

У разі коли контролюючий орган приймає рішення про повне або часткове незадоволення скарги платника податків, такий платник податків має право звернутися протягом 10 календарних днів, наступних за днем отримання рішення про результати розгляду скарги, зі скаргою до контролюючого органу вищого рівня.

У разі порушення платником податків встановленої процедури оскарження подані ним скарги не розглядаються та повертаються йому із зазначенням причин повернення.

Контролюючий орган, який розглядає скаргу платника податків, зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його **протягом 20 календарних днів**, наступних за днем отримання скарги, на адресу платника податків поштою з повідомленням про вручення або надати йому під розписку.

Керівник (або його заступник) відповідного контролюючого органу може прийняти рішення про продовження строку розгляду скарги платника податків понад 20-денний строк, але не більше **60 календарних днів**, та письмово повідомити про це платника податків. Якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків не надсилається йому протягом 20-денного строку або протягом строку, продовженого за рішенням керівника контролюючого органу (або його заступника), така скарга вважається повністю задоволеною на

користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначених строків.

Скарга вважається також повністю задоволеною на користь платника податків, якщо рішення керівника контролюючого органу (або його заступника) про продовження строків її розгляду не було надіслано платнику податків до закінчення 20-денного строку.

Рішення Державної податкової адміністрації України та спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, прийняте за розглядом скарги платника податків, є остаточним і не підлягає подальшому адміністративному оскарженню, але може бути оскаржене в судовому порядку.

Не підлягає оскарженню грошове зобов'язання, самостійно визначене платником податків.

Якщо контролюючий орган самостійно визначає грошове зобов'язання платника податків за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства, такий платник податків має право на адміністративне оскарження рішень контролюючого органу протягом 30 календарних днів, що настають за днем надходження податкового повідомлення-рішення (рішення) контролюючого органу.

У разі коли останній день цих строків припадає на вихідний або святковий день, останнім вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем.

Строки подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення контролюючого органу можуть бути продовжені, якщо платник податків:

- 1) перебував за межами України;
- 2) перебував у плаванні на морських суднах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден;
- 3) перебував у місцях позбавлення волі за вироком суду;

4) мав обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням чи полоном на території інших держав або внаслідок інших обставин непереборної сили, підтверджених документально;

5) був визнаний за рішенням суду безвісно відсутнім або перебував у розшуку у випадках, передбачених законом.

Скарга, подана із дотриманням установлених строків, зупиняє виконання платником податків грошових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні-рішенні (рішенні), на строк від дня подання такої скарги до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження.

Протягом зазначеного строку податкові вимоги з податку, що оскаржується, не надсилаються, а сума грошового зобов'язання, що оскаржується, вважається узгодженою.

Днем подання скарги вважається день фактичного її отримання контролюючим органом, а в разі надсилання скарги поштою – дата отримання відділенням поштового зв'язку від платника податків поштового відправлення зі скаргою, зазначеною в повідомленні про вручення поштового відправлення або на конверті.

Процедура адміністративного оскарження закінчується:

1) днем, наступним за останнім днем строку, передбаченого для подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення контролюючого органу у разі, коли така скарга не була подана у зазначений строк;

2) днем отримання платником податків рішення відповідного контролюючого органу про повне задоволення скарги;

3) днем отримання платником податків рішення Державної податкової адміністрації України або спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи;

4) днем звернення платника податків до контролюючого органу із заявою про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань, що оскаржувались.

День закінчення процедури адміністративного оскарження вважається днем узгодження грошового зобов'язання платника податків.

Платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання у будь-який момент після отримання такого рішення з урахуванням встановлених строків давності (не пізніше закінчення 1095-го дня).

Рішення контролюючого органу, оскаржене в судовому порядку, не підлягає адміністративному оскарженню, яке вважається досудовим порядком вирішення спору.

При зверненні платника податків до суду з позовом щодо визнання недійсним рішення контролюючого органу грошове зобов'язання вважається неузгодженим до дня набрання судовим рішенням законної сили.

У разі коли до подання позовної заяви проводилася процедура адміністративного оскарження, платник податків має право оскаржити в суді податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання протягом місяця, що настає за днем закінчення процедури адміністративного оскарження.

Вимоги до оформлення скарги, порядок подання та розгляду скарг встановлюється центральним органом державної податкової служби або спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи в межах їх повноважень.

У разі коли норма Податкового Кодексу чи іншого нормативно-правового акту, виданого на його підставі, або коли норми різних законів чи різних нормативно-правових актів, або коли норми одного і того ж нормативно-правового акту суперечать між собою та припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків

або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу, рішення приймається на користь платника податків (ст. 56.21 ПКУ).

Якщо платник податків оскаржує рішення податкового органу в адміністративному порядку до контролюючих органів та/або до суду, обвинувачення особи в ухиленні від сплати податків не може ґрунтуватися на такому рішенні контролюючого органу до закінчення процедури адміністративного оскарження або до остаточного вирішення справи судом. Це правило не поширюється на випадки, коли таке обвинувачення базується не тільки на рішенні контролюючого органу, а й доведено на підставі додатково зібраних доказів відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства України.

Порушення кримінальної справи за будь-якими приводами та підставами стосовно платника податків або його службових (посадових) осіб не може бути підставою для зупинення провадження у справі або залишення без розгляду скарги (позову) такого платника податків, поданої до суду у межах процедури апеляційного узгодження.

1.6 Тестові завдання за ЗМ 1 "Податковий контроль у системі державного регулювання економіки"

1.1 Головним завданням державної податкової політики є:

- а) забезпечення держави фінансовими ресурсами;
- б) створення умов для регулювання економіки;
- в) згладжування нерівності в рівнях доходів населення;
- г) забезпечення законодавчої бази і суспільної атмосфери для ефективного функціонування економіки.

1.2 Державний податковий контроль:

- а) є обов'язковою умовою ефективного функціонування фінансової системи держави;

- б) сприяє реалізації податкової політики держави;
- в) забезпечує конкурентоздатність економіки держави;
- г) здійснює захист національного виробника.

1.3 Державний податковий контроль є:

- а) елементом державного регулювання економіки;
- б) умовою ефективного функціонування фінансової системи й економіки країни;
- в) система спостереження державних контролюючих органів за фінансово-господарською діяльністю платників податків з метою забезпечення рівня доходів бюджету відповідно до заданого рівня витрат;
- г) система спостереження державних контролюючих органів за фінансово-господарською діяльністю платників податків, за відповідністю цієї діяльності нормам діючого законодавства.

1.4 Згідно з Податковим Кодексом України податковий контроль – це система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю:

- а) правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів;
- б) дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій;
- в) дотримання законодавства з питань патентування;
- г) дотримання законодавства з питань державного соціального страхування.

1.5 Суб'єкт податкового контролю – це:

- а) фізичні особи – платники податків і зборів у складі платежів за комунальні послуги;
- б) фізичні та юридичні особи;
- в) фізичні та юридичні особи – платники податків і зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів.

1.6 Об'єкт податкового контролю – це:

- а) постановка платника податків на податковий облік;

- б) правильність нарахування податкового платежу;
- в) правильність нарахування орендної плати.

1.7 Об'єкт податкового контролю – це:

- а) правильність нарахування правильність обчислення податкового платежу;
- б) своєчасне та повне перерахування податкового платежу;
- в) постановка на податковий облік;
- г) правильність нарахування та сплати єдиного соціального внеску.

1.8 Згідно з Податковим Кодексом України контролюючими органами є:

- а) митні органи – щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків, які відповідно справляються у разі ввезення товарів і предметів на митну територію України;
- б) органи державної податкової служби – щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, інших податків, які справляються до бюджетів та державних цільових фондів;
- в) органи державної податкової служби – щодо податків, які справляються до бюджетів та державних цільових фондів;
- г) контрольно-ревізійна служба.

1.9 Згідно з Податковим Кодексом України податкові органи є контролюючими стосовно:

- а) ввізного та вивізного мита;
- б) акцизного збору та податку на додану вартість, що справляються при ввезенні товарів на митну територію України;
- в) податків і зборів, які справляються до бюджетів та державних цільових фондів.

1.10 Органами стягнення податкового платежу є:

- а) митні органи;
- б) органи державної податкової служби;
- в) органи внутрішніх справ.

1.11 Згідно з Податковим Кодексом України митні органи є контролюючими стосовно:

- а) акцизного збору та податку на додану вартість;
- б) ввізного та вивізного мита;
- в) акцизного збору, ПДВ, що стягуються при вивезенні товарів за межі митної території України.

1.12 Податковий контроль здійснюється шляхом:

- а) перевірок щодо дотримання податкового законодавства;
- б) ведення обліку платників податків;
- в) реєстрації юридичних і фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності.

1.13 Податковий контроль здійснюється шляхом:

- а) ведення обліку платників податків;
- б) реєстрації юридичних і фізичних осіб;
- в) інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної податкової служби.

1.14 Органами, уповноваженими здійснювати заходи з погашення податкового боргу, є:

- а) органи митної служби;
- б) контрольно-ревізійна служба;
- в) органи податкової служби ;
- г) державні виконавці в межах їх компетенції.

1.15 До системи органів державної податкової служби належать:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Державна податкова адміністрація України;
- в) державні податкові адміністрації в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;
- г) державні податкові інспекції в районах, містах, районах у містах.

1.16 До категорії великих платників податків відносяться:

- а) юридичні особи;

б) фізичні особи;

в) в яких обсяг доходу від усіх видів діяльності за останній рік перевищує п'ятсот мільйонів гривень;

г) в яких обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень.

1.17 Державна податкова адміністрація України є:

а) законодавчим органом;

б) центральним органом виконавчої влади.

1.18 До категорії великих платників податків відносяться юридичні особи, у яких:

а) обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали не перевищує п'ятсот мільйонів гривень;

б) сума нарахованих податків за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує дванадцять мільйонів гривень;

в) обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень.

1.19 Відповідно до ст. 20 Податкового Кодексу України органи державної податкової служби мають право:

а) під час проведення виїзних перевірок отримувати у платників податків копії документів, засвідчені підписом платника податків або його посадовою особою та скріплені печаткою;

б) одержувати безоплатно від платників податків копії документів про наявність банківських рахунків;

в) доступу під час проведення перевірок до територій, приміщень, а також житла громадян та іншого майна, що використовується для провадження господарської діяльності або для отримання доходів;

г) складати стосовно платників податків-фізичних осіб та посадових осіб платників податків-юридичних осіб протоколи про адміністративні правопорушення.

1.20 Відповідно до ст. 20 Податкового Кодексу України органи державної податкової служби мають право:

- а) під час проведення виїзних перевірок вилучати у платників податків оригінали документів;
- б) одержувати безкоштовно від платників податків на підставі рішення суду інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках;
- в) застосовувати до платників податків фінансові (штрафні) санкції;
- г) перевіряти під час проведення перевірок у платників податків – фізичних осіб, а також у посадових осіб та інших працівників платників податків – юридичних осіб документи, що посвідчують особу.

1.21 Відповідно до ст. 20 Податкового Кодексу України органи державної податкової служби мають право :

- а) одержувати безоплатно від платників податків інформацію про обсяг та обіг коштів на рахунках;
- б) вимагати від платників податків в ході перевірок проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів;
- в) проводити контрольні розрахункові операції до початку перевірки платника податків щодо дотримання ним порядку проведення готівкових розрахунків та застосування реєстраторів розрахункових операцій;
- г) звертатися до суду із заявою про вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів.

1.22 Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності державної податкової служби – комплекс заходів щодо:

- а) збору податкової інформації;
- б) передачі податкової інформації;
- в) обробки податкової інформації;
- г) використання податкової інформації.

1.23 Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності державної податкової служби використовується інформація, що надається органу державної податкової служби:

- а) безперервно;
- б) періодично;
- в) на окремий письмовий запит;
- г) безоплатно;
- д) за спеціально встановленим тарифом.

1.24 Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:

- а) за ініціативою органів державної податкової служби;
- б) якщо за результатами аналізу податкової інформації, отриманої в установленому порядку, виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків податкового законодавства;
- в) для визначення рівня звичайних цін на товари під час проведення перевірок.

1.25 Платники податків та інші суб'єкти інформаційних відносин зобов'язані подавати інформацію, визначену у запиті органу державної податкової служби, та її документальне підтвердження:

- а) протягом десяти календарних днів з дня, що настає за днем надходження запиту;
- б) протягом одного місяця з дня, що настає за днем надходження запиту;
- в) не зобов'язані у разі, коли запит складено з порушенням установлених вимог.

1.26 Платниками податків визнаються:

- а) усі фізичні особи;
- б) юридичні особи (резиденти і нерезиденти України), які провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування;

в) відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування.

1.27 Платник податків зобов'язаний:

- а) стати на облік у контролюючих органах;
- б) виконувати вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів з питань оподаткування та митної справи;
- в) забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом п'яти років;
- г) повідомляти контролюючі органи про зміну місцезнаходження юридичної особи.

1.28 Платник податків зобов'язаний:

- а) вести в установленому порядку облік доходів і витрат;
- б) повідомляти контролюючі органи про зміну місця проживання фізичної особи-підприємця;
- в) підписувати акти (довідки) про проведення перевірки;
- г) допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій, а також житла громадян, що використовуються для одержання доходів;
- д) повідомляти контролюючим органам за місцем обліку платника про його ліквідацію або реорганізацію протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення.

1.29 Платник податків зобов'язаний:

- а) складати звітність, що стосується обчислення та сплати податків та зборів;
- б) забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом п'яти років;
- в) допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування;
- г) подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету в зв'язку з отриманням податкових пільг;

д) подавати до контролюючих органів у порядку, встановленому податковим та митним законодавством, декларації.

1.30 Платник податків має право:

- а) безоплатно отримувати в органах державної податкової служби інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють;
- б) ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок, проведених контролюючими органами, перед підписанням актів (довідок);
- в) оскаржувати рішення контролюючих органів;
- г) обирати самостійно метод ведення обліку доходів і витрат.

1.31 Скарга на рішення, прийняті контролюючим органом, подається у письмовій формі:

- а) протягом 20 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення;
- б) з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами;
- в) протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення;
- г) до контролюючого органу вищого рівня.

1.32 Платник податків має право:

- а) безоплатно отримувати в органах митної служби інформацію про порядок обліку та сплати податків й зборів;
- б) на нерозголошення контролюючим органом відомостей про платника податків без його письмової згоди;
- в) обирати самостійно, якщо інше не встановлено ПКУ, метод ведення обліку доходів і витрат;
- г) представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника;
- д) вимагати від контролюючих органів зупинки перевірки, надання відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків.

1.33 Платник податків має право:

- а) на повне відшкодування збитків, одержаних під час перевірок діяльності;
- б) підписувати акти перевірок із застереженням і подавати контролюючому органу письмові заперечення;
- в) одержувати відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит;
- г) оскаржувати дії (бездіяльність) контролюючих органів.

1.34 Під час процедури адміністративного оскарження обов'язок доведення:

- а) того, що будь-яке нарахування, здійснене контролюючим органом;
- б) є правомірним;
- в) є неправомірним;
- г) покладається на контролюючий орган;
- д) покладається на платника податків.

1.35 Платник податків має право оскаржити в суді у разі, коли до подання позовної заяви проводилася процедура адміністративного оскарження:

- а) податкове повідомлення-рішення контролюючого органу;
- б) рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання;
- в) протягом місяця;
- г) протягом 10 календарних днів;
- д) за днем закінчення процедури адміністративного оскарження.

1.36 Платник податків має право на адміністративне оскарження рішень контролюючого органу:

- а) якщо контролюючий орган самостійно визначає грошове зобов'язання платника податків;
- б) за причинами, пов'язаними із порушенням податкового законодавства;
- в) за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства;
- г) протягом 20 календарних днів, що настають за днем надходження податкового повідомлення-рішення (рішення) контролюючого органу;
- д) протягом 30 календарних днів, що настають за днем надходження податкового повідомлення-рішення (рішення) контролюючого органу.

2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ ПЛАТНИКОМ ПОДАТКІВ ЙОГО ОБОВ'ЯЗКІВ, ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ

2.1 Облік платників податків

2.1.1 Система обліку суб'єктів господарювання

Облік платників податків є одним із способів податкового контролю, який ведеться з метою створення умов для здійснення органами державної податкової служби контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового й іншого законодавства.

Взяття на облік платників податків органами державної податкової служби здійснюється за принципом організаційної єдності реєстраційних процедур, що проводяться державними реєстраторами, та процедур узяття на облік платників податків, що забезпечуються органами державної податкової служби. Органи державної податкової служби здійснюють обмін відомостями (повідомленнями) про виконання дій з державної реєстрації та взяття на облік (зняття з обліку) юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у порядку взаємодії із державними реєстраторами та Єдиним державним реєстром.

Взяття на облік платників податків-юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів здійснюється після їх державної реєстрації чи включення відомостей про них до відповідних державних реєстрів на умовах, що визначаються законодавчими актами України.

Орган державної реєстрації веде облік усіх суб'єктів підприємницької діяльності починаючи з дати державної реєстрації. Для такого обліку призначений Єдиний державний реєстр суб'єктів підприємницької діяльності. Це автоматизована система збирання, накопичення та обробки даних про юридичних і фізичних осіб, які зареєстровані в установленому законодавством України порядку як суб'єкти підприємницької діяльності. Реєстр створюється

на основі національної системи класифікації та кодування техніко-економічної інформації з метою:

- повного автоматизованого обліку суб'єктів підприємницької діяльності;
- забезпечення державних органів інформацією про суб'єкти підприємницької діяльності;
- реалізації відповідно до вимог законодавства принципів доступності, гласності й відкритості інформації про суб'єкти підприємницької діяльності для зацікавлених користувачів;
- створення сприятливих умов для інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Інформаційний фонд реєстру містить наступну інформацію:

- реєстраційну – відомості реєстраційної картки суб'єкта підприємницької діяльності (надаються органами державної реєстрації);
- облікову – перелік видів підприємницької діяльності, що проводяться суб'єктом, відомості про взяття на облік як платника податків у органі державної податкової служби;
- додаткову – відомості, що надаються суб'єктом підприємницької діяльності за власним бажанням.

З метою забезпечення єдиного державного обліку підприємств та організацій всіх форм власності створено **Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України**, який введено в дію з 1 січня 1996 року. Цей реєстр базується на Державному реєстрі звітних (статистичних) одиниць України.

Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) – це автоматизована система збору, накопичення та обробки даних про підприємства та організації всіх форм власності, а також їх відокремлені підрозділи (філії, відділення, представництва тощо).

До ЄДРПОУ надходять дані про такі суб'єкти господарської діяльності:

- юридичні особи, а також їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи, які розташовані на території України і провадять свою діяльність на підставі законодавства України;

- юридичні особи, а також їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи, що розташовані за межами України, які створені за участю юридичних осіб України і діють відповідно до законодавства іноземних держав.

Інформаційний фонд ЄДРПОУ складається з таких видів даних:

- ідентифікаційних – ідентифікаційний код суб'єкта господарської діяльності, що є єдиним для всього інформаційного простору України, та його назва;
- класифікаційних – дані про галузеву, територіальну, відомчу належність, форму власності і організаційно-правову форму господарювання;
- довідкових – дані про адресу, телефон, факс, прізвище керівника, засновників (інвесторів) тощо;
- реєстраційних – дані про державну реєстрацію (перереєстрацію), спосіб створення, реорганізацію, ліквідацію тощо;
- економічних – дані, що характеризують виробничо-технічні та фінансово-економічні показники суб'єкта господарської діяльності.

ЄДРПОУ ведеться на основі нормативних, установчих і ліквідаційних документів. Забезпечення й організацію єдиного державного обліку всіх суб'єктів господарської діяльності, що підлягають внесенню до ЄДРПОУ, здійснює Держкомстат України, який:

- присвоює суб'єктам господарської діяльності ідентифікаційні коди і коди класифікаційних ознак;
- веде резерв ідентифікаційних кодів, забезпечує ними територіальні органи державної статистики;

- забезпечує контроль повноти заповнення облікових карток.

Територіальні органи державної статистики здійснюють державний облік усіх суб'єктів господарської діяльності, що розташовані на їх території та підлягають внесенню до ЄДРПОУ, а також присвоєння суб'єктам господарської діяльності ідентифікаційних кодів і кодів класифікаційних ознак, контроль повноти заповнення облікових карток та їх відповідності нормативним і установчим документам.

Ідентифікаційний код є єдиним для всього інформаційного простору України і зберігається за суб'єктом протягом усього періоду його існування.

Використання ідентифікаційного коду з ЄДРПОУ є обов'язковим для всіх звітних та облікових документів, які використовуються за межами суб'єктів господарської діяльності. Звітні й облікові документи, в яких відсутній ідентифікаційний код ЄДРПОУ, вважаються недійсними, їх використання тягне за собою відповідальність згідно із законодавством.

Функції обліку платників податків у органі державної податкової служби здійснюють відповідні підрозділи реєстрації та обліку платників податків згідно з затвердженою структурою такого органу.

Органи державної податкової служби в районах, містах без районного поділу, районах у містах, міжрайонні, об'єднані та спеціалізовані:

- ведуть облік платників податків;
- наповнюють Єдиний банк даних юридичних осіб та Реєстр самозайнятих осіб інформацією щодо реєстраційних даних платників податків на підставі отриманих від платників податків та від органів реєстрації відомостей, документів, заяв, повідомлень тощо;
- формують та ведуть журнали щодо обліку платників податків;
- формують та ведуть облікові справи (реєстраційну частину) платників податків, які зберігаються до ліквідації платника податків або переведення на облік до іншого органу державної податкової служби;

- формують і передають Зведену інформацію "Про стан обліку платників податків" у терміни, встановлені центральним органом державної податкової служби.

Реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності як платників податків, зборів та інших обов'язкових платежів підлягають ті юридичні та фізичні особи, які мають об'єкти оподаткування. З метою централізації обліку платників податків Державна податкова адміністрація України веде:

1. Єдиний банк даних про платників податків-юридичних осіб. Це автоматизована система збору, накопичення та обробки даних про платників податків. Формується з районних рівнів Єдиного банку даних юридичних осіб державних податкових інспекцій в районах, містах і районах у містах, а також міжрайонними та об'єднаними інспекціями.

2. Реєстр великих платників податків. Він є складовою частиною Єдиного автоматизованого банку даних про платників податків-юридичних осіб, що забезпечує облік великих платників податків.

3. Реєстр неприбуткових організацій та установ. Це автоматизована система збору, накопичення та обробки даних про неприбуткові організації та установи.

4. Державний реєстр фізичних осіб-платників податків (далі – ДРФО). Це автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які зобов'язані сплачувати податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та до державних цільових фондів у порядку і на умовах, що визначаються законодавчими актами України.

5. Реєстр самозайнятих осіб. Це банк даних платників податків, який створюється для забезпечення єдиного податкового обліку платників податків-фізичних осіб в органах державної податкової служби. Він є складовою частиною ДРФО.

6. Реєстр платників податку на додану вартість – автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного обліку платників податку на додану вартість.

7. Реєстр договорів про спільну діяльність – автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного обліку платників податків, які здійснюють свою діяльність за договорами про спільну діяльність.

8. Реєстр платників податків постійних представництв нерезидентів в Україні – автоматизований банк даних, створений для забезпечення обліку платників податків – постійних представництв нерезидентів в Україні.

9. Тимчасовий реєстр Державної податкової адміністрації України. Це резерв реєстраційних (облікових) номерів платників податків, які присвоюються платникам податків органами державної податкової служби відповідно до Порядку присвоєння реєстраційних (облікових) номерів платників податків.

Взяттю на облік або реєстрації в органах державної податкової служби підлягають всі платники податків.

Взяття на облік в органах державної податкової служби юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів, а також самозайнятих осіб здійснюється незалежно від наявності обов'язку щодо сплати того або іншого податку та збору.

Платник податків зобов'язаний стати на облік у відповідних органах державної податкової служби за основним та неосновним місцем обліку, повідомляти про всі об'єкти оподаткування й об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, органи державної податкової служби за місцезнаходженням таких об'єктів.

Центральний орган державної податкової служби може прийняти рішення про зміну основного місця обліку платника податків.

Заява про взяття на облік платника податків за неосновним місцем обліку подається у відповідний податковий орган протягом 10 робочих днів після створення відокремленого підрозділу, реєстрації рухомого чи нерухомого майна або відкриття об'єкта чи підрозділу, через які провадиться діяльність або які підлягають оподаткуванню.

Облік платників податків в органах державної податкової служби ведеться за податковими номерами.

Податковим номером платника податків є:

а) код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі ЄДРПОУ) для платників податків, які включаються до такого реєстру (юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб-резидентів та нерезидентів);

б) реєстраційний номер облікової картки платника податків-фізичної особи, крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відповідну відмітку в паспорті;

в) реєстраційний (обліковий) номер платника податків.

Податковий номер платника податків зазначається у всіх свідоцтвах, довідках, патентах, в інших документах або повідомленнях, що йому видаються, в усіх податкових деклараціях (розрахунках, звітах), платіжних документах щодо податків і зборів, у фінансових документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

Податковий номер платника податків не змінюється протягом усього періоду його перебування на обліку в органах державної податкової служби, за винятком випадків зміни коду за ЄДРПОУ або реєстраційного номера облікової картки платника податків.

Особливості обліку платників податків за окремими податками, а також їх окремих категорій устанавлюються відповідними розділами Податкового Кодексу.

Документи, що подаються платниками податків для взяття на облік в органах державної податкової служби, перевіряються у порядку, встановленому центральним органом державної податкової служби, і в разі виявлення помилок або подання недостовірних відомостей повертаються для виправлення. Платники податків, які не подали протягом 5 календарних днів,

наступних за днем отримання повернутих документів, виправлених документів для взяття на облік в органах державної податкової служби або повторно подали їх з помилками, несуть відповідальність відповідно до закону.

Стосовно кожного платника податків, взятого на облік в органі державної податкової служби формується **облікова справа**.

Реєстраційна частина облікової справи платника податків формується із документів, які надходять до органів державної податкової служби для взяття його на облік, та доповнюється документами, які подаються платником податків або надходять стосовно нього від органів державної реєстрації, статистики, інших державних органів, у тому числі міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, та від установ банків до органів державної податкової служби в період діяльності платника податків та у зв'язку з його ліквідацією.

Звітна частина облікової справи платника податків формується із податкових декларацій (звітів, розрахунків) та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків та зборів, які подаються платником у період його діяльності.

Ведення облікових справ здійснюється із дотриманням правил діловодства. Комплектування документів проводиться у хронологічному чи тематичному порядку або у їх поєднанні. Кожна частина облікової справи повинна мати опис документів. Зберігання окремих документів та облікових справ здійснюється відповідно до Переліку типових документів, що утворюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших підприємств, установ та організацій, із зазначенням строків зберігання документів

Інформація, що збирається, використовується та формується органами державної податкової служби у зв'язку з обліком платників податків, вноситься до інформаційних баз даних і використовується з урахуванням обмежень, передбачених для податкової інформації з обмеженим доступом.

2.1.2 Узяття на облік юридичних осіб і відокремлених підрозділів юридичних осіб

З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік в органах державної податкової служби за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (**основне місце обліку**), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (**неосновне місце обліку**).

Взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як платників податків і зборів в органах державної податкової служби здійснюється після:

- внесення відомостей про них до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (далі – Єдиний державний реєстр) згідно із Законом;
- присвоєння кодів за ЄДРПОУ – для юридичних осіб та їхніх відокремлених підрозділів, для яких законом встановлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру.

Органи державної податкової служби здійснюють контроль відомостей, які надійшли з Єдиного державного реєстру, щодо коректності використання реєстраційних номерів облікових карток платників податків та вживають заходів для усунення помилок державними реєстраторами, а також повідомляють платників податків про виявлені помилки в реєстраційних номерах облікових карток платників податків та про необхідність подання уточнених відомостей до відповідних органів. Після уточнення даних орган державної податкової служби проводить коригування відомостей щодо реєстраційних номерів облікових карток платників податків у Єдиному банку даних юридичних осіб.

Підставою для взяття на облік за основним місцем обліку в органі державної податкової служби є надходження:

- відомостей з Єдиного державного реєстру або з відповідної реєстраційної картки про проведення державної реєстрації юридичної особи;
- відомостей з Єдиного державного реєстру або відповідного повідомлення державного реєстратора про внесення до Єдиного державного реєстру запису про судові рішення щодо відміни державної реєстрації, припинення юридичної особи;
- повідомлення державного реєстратора або відомостей з Єдиного державного реєстру про створення відокремленого підрозділу юридичної особи (у тому числі таких відомостей, отриманих від органу державної податкової служби за основним місцем обліку юридичної особи);
- документів, поданих юридичною особою або відокремленим підрозділом юридичної особи, для якої законом установлені особливості їх державної реєстрації та яка не включається до Єдиного державного реєстру;
- документів, поданих юридичною особою або відокремленим підрозділом юридичної особи за бажанням такого платника податків.

На обліку в органах державної податкової служби перебувають угоди про розподіл продукції, договори управління майном та договори про спільну діяльність на території України без створення юридичних осіб, на які поширюються особливості податкового обліку та оподаткування діяльності за такими договорами (угодами), визначені Податковим кодексом України.

Взяття на облік такої угоди або договору здійснюється шляхом додаткового взяття на облік як платника податків відповідного інвестора, управителя майна або уповноваженої особи.

Документи, що стосуються угоди або договору, зберігаються в обліковій справі інвестора, управителя майна або уповноваженої особи.

Взяття на облік платника податків за основним місцем обліку органом державної податкової служби проводиться не пізніше **наступного робочого дня** з дня отримання відомостей з реєстраційної картки, наданих державним

реєстратором згідно із Законом, чи заяви від платника податків та здійснюється датою внесення даних до Єдиного банку даних юридичних осіб за номером, який відповідає порядковому номеру реєстрації відповідних відомостей державного реєстратора чи заяви платника податків у журналі за ф. № 2-ОПП.

Дані про дату взяття на облік платника податків-юридичної особи чи його відокремленого підрозділу, які включені до Єдиного державного реєстру, орган державної податкової служби у день взяття на облік передає відповідному державному реєстратору для внесення цих відомостей до Єдиного державного реєстру.

З моменту взяття на облік:

а) платник податків вважається таким, що перебуває на загальній системі оподаткування, якщо ним не обрано інший спосіб оподаткування відповідно до законодавства;

б) юридичні особи-резиденти, їх відокремлені підрозділи, інвестори угод про розподіл продукції, уповноважені особи договорів про спільну діяльність, управителі майна вважаються зареєстрованими як платники податку на прибуток.

Після взяття платника податків на облік за основним місцем обліку орган державної податкової служби формує довідку про взяття його на облік за ф. № 4-ОПП. Така довідка надсилається йому наступного робочого дня з дня взяття на облік. За згодою платника податків не пізніше наступного робочого дня після взяття його на облік така довідка може бути видана йому чи його уповноваженій особі в органі державної податкової служби.

Інвестору після взяття на облік угоди про розподіл продукції, замість довідки за ф. № 4-ОПП, органом державної податкової служби видається (надсилається) Свідоцтво про реєстрацію інвестора як платника податків при виконанні угоди про розподіл продукції за ф. № 4-УРП.

Другий примірник чи копія довідки (свідоцтва) зберігається в реєстраційній частині облікової справи платника податків з поміткою "Копія до облікової справи".

Про видачу довідки за ф. № 4-ОПП (свідоцтва за ф. № 4-УРП) робиться запис у журналі реєстрації документів про взяття на облік платників податків за ф. № 14-ОПП. Довідка про взяття на облік не потребує додаткової реєстрації у загальному відділі чи канцелярії органу державної податкової служби.

Довідка про взяття на облік платника податків за ф. № 4-ОПП (свідоцтво за ф. № 4-УРП) є єдиним документом, який підтверджує взяття платника податків на облік в органі державної податкової служби. Довідка (свідоцтво) видається безоплатно та є дійсною лише на території України. На території держав, з якими Україна уклала міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування, застосовується довідка-підтвердження статусу податкового резидента України.

Довідка за ф. № 4-ОПП управителю майна видається на строк дії договору управління майном, указаний у договорі, або на п'ять років, якщо сторони не визначили строку договору управління майном.

Неприбуткові організації, які повністю фінансуються з бюджету, обслуговуються централізованими бухгалтеріями в частині розрахунків оплати праці працівників та перерахування до бюджету податків, зборів і не мають власних поточних рахунків у фінансових установах, можуть не обліковуватись в органах державної податкової служби. До неприбуткових установ та організації належать установи й організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства й іншої діяльності, передбаченої законодавством.

Централізовані бухгалтерії надають до органів державної податкової служби за своїм місцезнаходженням повний перелік усіх установ та організацій, що обслуговуються такими бухгалтеріями, який вноситься до Єдиного банку даних юридичних осіб. Новий перелік надається у разі виникнення змін у ньому.

Взяття на облік установи або організації, що прийняла рішення про самостійну сплату податків і зборів, здійснюється після прийняття такого рішення за заявою установи або організації.

Якщо установою або організацією, яка обслуговується централізованою бухгалтерією, унесено зміни до Єдиного державного реєстру, централізована бухгалтерія подає до органу державної податкової служби за місцем обліку установи або організації лист-підтвердження факту їхнього перебування на обслуговуванні протягом десяти робочих днів від дня здійснення реєстрації таких змін.

Для взяття на облік платник податків-юридична особа (резидент) подає до органу державної податкової служби:

- заяву за ф. № 1-ОПП;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію;
- копію документа, що підтверджує присвоєння коду за ЄДРПОУ.

Юридичні особи, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру, зобов'язані подати зазначені документи до органу державної податкової служби у **10-денний строк** після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом).

Юридичні особи, які включаються до Єдиного державного реєстру, можуть подати зазначені документи до органу державної податкової служби для взяття на облік за бажанням.

Дані заяви за ф. № 1-ОПП мають бути достовірними, відповідати відомостям Єдиного державного реєстру для платників податків, які включаються до цього реєстру.

З метою підтвердження достовірності відомостей про юридичну особу, указаних у заяві за ф. № 1-ОПП, до заяви може бути додано оригінал чи копію виписки із Єдиного державного реєстру.

Для взяття на облік відокремлений підрозділ юридичної особи (у тому числі відокремлений підрозділ нерезидента) подає до органу державної податкової служби за своїм місцезнаходженням:

- заяву за ф. № 1-ОПП;
- копію документа, що підтверджує присвоєння коду за ЄДРПОУ;
- копію витягу з Єдиного державного реєстру із зазначенням відомостей про відокремлений підрозділ, якщо заявником є відокремлений підрозділ юридичної особи, відомості про яку включаються до Єдиного державного реєстру;
- копію документа про реєстрацію, легалізацію, акредитацію, створення тощо, якщо заявником є відокремлений підрозділ юридичної особи, відомості про яку не включаються до Єдиного державного реєстру (у тому числі відокремлений підрозділ нерезидента).

Відокремлені підрозділи, які не включаються до Єдиного державного реєстру, зобов'язані подати зазначені документи до органу державної податкової служби у **10-денний строк** після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом).

Відокремлені підрозділи, які включаються до Єдиного державного реєстру, можуть подати зазначені документи до органу державної податкової служби для взяття на облік за бажанням.

Для взяття на облік (реєстрації) угоди про розподіл продукції інвестор зобов'язаний протягом 10 календарних днів після реєстрації угоди або після набрання нею чинності подати до органу державної податкової служби за своїм основним місцем обліку такі документи:

- заяву за ф. № 1-ОПП;
- завірену в нотаріальному порядку копію зареєстрованої угоди про розподіл продукції;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію угоди про розподіл продукції.

Взяття на облік угоди про розподіл продукції за участю іноземного інвестора здійснюється після отримання свідоцтва про державну реєстрацію угоди про розподіл продукції, підписаного головою Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції, з проставлянням печатки Кабінету Міністрів України.

Для взяття на облік договору про спільну діяльність уповноважена особа зобов'язана протягом 10 календарних днів після реєстрації договору або після набрання ним чинності подати до органу державної податкової служби за своїм основним місцем обліку такі документи:

- заяву за ф. № 1-ОПП;
- завірену копію договору (контракту) про спільну діяльність.

До цих документів додаються:

а) інформаційна картка договору з відміткою органу, що здійснив державну реєстрацію договору, якщо до складу учасників договору про спільну діяльність входить іноземний інвестор;

б) копії документів, які підтверджують погодження договору уповноваженим органом управління відповідно до законодавства, засвідчені в установленому законодавством порядку, якщо договором передбачене використання нерухомого майна державної власності, що перебуває у господарському віданні чи оперативному управлінні учасника договору про спільну діяльність;

в) копії ліцензій та дозволів на провадження відповідних видів господарської діяльності учасників договору, отримання яких передбачено законодавством.

Взяття на облік договорів (контрактів) про виробничу кооперацію, спільне виробництво й інші види спільної інвестиційної діяльності за участю іноземного інвестора здійснюється після державної реєстрації договору (контракту) Міністерством економіки Автономної Республіки Крим, обласним, Київським або Севастопольським міським управлінням зовнішніх економічних зв'язків згідно з Положенням про порядок державної реєстрації договорів

(контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.97 № 112.

Для взяття на облік договору управління майном управитель майна (юридична особа, яка є суб'єктом підприємницької діяльності та платником податку на прибуток і веде окремо від власного облік доходів та витрат від управління майном, що отримано ним за договорами управління майном) подає до органу державної податкової служби за своїм основним місцем обліку такі документи:

- заяву за ф. № 1-ОПП;
- копію договору управління майном;
- копію витягу із Державного реєстру правочинів, яким засвідчується державна реєстрація договору управління нерухомим майном, якщо його предметом є нерухоме майно. У цьому випадку договір має бути нотаріально засвідченим.

Одночасно з поданням заяви та копій документів пред'являються оригінали відповідних документів.

Якщо в заяві за ф. № 1-ОПП не зазначені обов'язкові реквізити, надані недостовірні або неповні дані, її не скріплено печаткою платника податків, не підписано відповідальною особою платника податку чи особою, яка має документально підтверджене повноваження від платника податку щодо підпису заяви за ф. № 1-ОПП, документи подані не у повному обсязі або не пред'явлені оригінали відповідних документів, то **не пізніше наступного робочого дня** від дня отримання заяви орган державної податкової служби повертає документи платнику податків для виправлення (із зазначенням підстав неприйняття документів).

Платник податків зобов'язаний протягом **5 календарних днів**, наступних за днем отримання повернутих документів, подати виправлені документи для взяття на облік в органі державної податкової служби.

Якщо відповідно до законодавства в платника податків, окрім обов'язків щодо подання податкових декларацій (розрахунків, звітів) та/або нарахування, утримання або сплати (перерахування) податків, зборів на території адміністративно-територіальної одиниці за своїм місцезнаходженням, виникають такі обов'язки на території іншої адміністративно-територіальної одиниці, то такий платник податків зобов'язаний стати на облік за таким неосновним місцем обліку у відповідному органі державної податкової служби.

У разі включення платника податків до Реєстру великих платників податків на нього поширюються особливості, визначені для великих платників податків.

Після включення платника податків до Реєстру великих платників податків та отримання повідомлення центрального органу державної податкової служби про таке включення він зобов'язаний стати на облік у спеціалізованому органі державної податкової служби, що здійснює податкове супроводження великих платників податків, з початку податкового періоду (календарного року), на який сформовано Реєстр.

Щодо великих платників податків, які самостійно не стали на облік у спеціалізованому органі державної податкової служби, центральний орган державної податкової служби має право приймати рішення про зміну основного місця обліку та переведення їх на облік у спеціалізовані чи інші органи державної податкової служби.

У разі відсутності за місцем реєстрації великого платника податків спеціалізованого органу державної податкової служби його облік за рішенням центрального органу державної податкової служби здійснюється або територіально найближчим спеціалізованим органом державної податкової служби, або іншим органом державної податкової служби.

У разі прийняття рішення про переведення великого платника податків на облік у спеціалізовану державну податкову інспекцію чи інший орган державної податкової служби відповідні органи державної податкової служби

зобов'язані протягом **20 календарних днів** після прийняття такого рішення здійснити взяття на облік/зняття його з обліку.

Великий платник податків, щодо якого центральним органом державної податкової служби прийнято рішення про переведення на облік у спеціалізовану державну податкову інспекцію чи інший орган державної податкової служби, після взяття його на облік за новим місцем обліку зобов'язаний сплачувати податки за місцем попереднього обліку в органах державної податкової служби, а подавати податкову звітність та виконувати інші обов'язки, передбачені Податковим Кодексом, за новим місцем обліку.

Для взяття на облік **за неосновним місцем** обліку платник податків зобов'язаний протягом **10 робочих днів** після створення відокремленого підрозділу, реєстрації рухомого чи нерухомого майна або відкриття об'єкта чи підрозділу, через які провадиться діяльність або які підлягають оподаткуванню чи пов'язані з оподаткуванням, подати до відповідного органу державної податкової служби реєстраційну заяву за ф. № 1-ОПП або ф. № 5-ОПП з позначкою "облік за неосновним місцем обліку". Дані заяви про взяття на облік за неосновним місцем обліку вносяться до Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб.

Органом державної податкової служби за неосновним місцем обліку платнику податків може бути видане Повідомлення про взяття на облік за неосновним місцем обліку за ф. № 16-ОПП, строк дії якого обмежується бюджетним роком та яке є доповненням до довідки про взяття на облік за ф. № 4-ОПП і дійсне тільки разом із такою довідкою.

Видачу такого повідомлення відповідний орган державної податкової служби здійснює на письмовий запит платника податків протягом **двох робочих днів** після надходження звернення від платника податків. Про його видачу робиться запис у журналі за ф. № 14-ОПП, а відповідний запит зберігається в обліковій справі платника податків. Повідомлення не потребує додаткової реєстрації у загальному відділі чи канцелярії органу державної податкової служби.

Платники податків, у яких відсутні об'єкти, закриті відокремлені підрозділи, у зв'язку з чим такий платник податків був взятий на облік за неосновним місцем обліку, знімаються з обліку за неосновним місцем обліку при надходженні (наявності) відповідних підтвердних документів або у зв'язку із закінченням бюджетного року за умови сплати податків, зборів до бюджету, на підставі службових документів органу державної податкової служби. Інформація про зняття з обліку за неосновним місцем обліку вноситься до Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб.

У разі зняття платника податків з обліку за основним місцем та переведення його на обслуговування до іншого органу державної податкової служби у зв'язку зі зміною місцезнаходження (місця проживання) або включенням його до Реєстру великих платників податків тощо, за наявності за попереднім місцем обліку об'єктів, відокремлених підрозділів чи обов'язків податкового агента такий платник податків одночасно із зняттям з обліку за основним місцем обліку, береться органом державної податкової служби за попереднім місцем обліку на облік за **неосновним місцем** обліку.

Платник податків зобов'язаний повідомляти про всі об'єкти оподаткування й об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, органи державної податкової служби за їх місцезнаходженням (за основним та неосновним місцем обліку).

Об'єктами оподаткування й об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням або через які провадиться діяльність є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів.

Повідомлення про об'єкти оподаткування або об'єкти, пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (об'єкт оподаткування), за ф. № 20-ОПП подається протягом 10 робочих днів після його реєстрації, створення чи відкриття до органу державної податкової служби за місцезнаходженням такого об'єкта.

Повідомлення за ф. № 20-ОПП фіксуються в журналі за ф. № 2-ОПП (ф. № 7-ОПП).

У разі зміни відомостей про об'єкт оподаткування, а саме: зміна типу, найменування, місцезнаходження або стану об'єкта оподаткування, платник податків надає зазначене повідомлення за ф. № 20-ОПП з оновленою інформацією до органу державної податкової служби за місцезнаходженням об'єкта оподаткування, щодо якого відбулися зміни.

При цьому у разі зміни призначення об'єкта оподаткування або його перепрофілювання інформація щодо нього надається в повідомленні двома рядками, а саме: в одному рядку зазначається інформація про закриття об'єкта оподаткування, призначення якого змінюється, у другому – оновлена інформація про об'єкт оподаткування, який створено чи відкрито на основі закритого.

При надходженні до органу державної податкової служби від органів державної реєстрації, органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відомостей про об'єкти оподаткування платника податків, які відсутні в органі державної податкової служби, така інформація не пізніше наступного дня після її отримання вноситься до Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб.

2.1.3 Облік самозайнятих осіб

Самозайнята особа-платник податку, який є фізичною особою-підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Незалежна професійна діяльність – участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така

особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб (ст.14.1.226 ПКУ).

Взяття на облік за основним місцем обліку фізичної особи-підприємця здійснюється після її державної реєстрації згідно із Законом органом державної податкової служби за місцем її державної реєстрації на підставі:

- відомостей з відповідної реєстраційної картки на проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця;
- відповідного повідомлення державного реєстратора про судові рішення щодо відміни державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця та внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру.

За бажанням фізичної особи-підприємця взяття його на облік може бути здійснене органом державної податкової служби, якщо він подає до органу державної податкової служби:

- заяву за ф. № 5-ОПП;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію.

Одночасно з поданням заяви фізична особа-підприємець пред'являє оригінал такого свідоцтва.

У цьому разі за даними Єдиного державного реєстру та/або через відповідного державного реєстратора орган державної податкової служби зобов'язаний установити, що така фізична особа-підприємець включена до Єдиного державного реєстру та її підприємницька діяльність не припинена.

Дані заяви за ф. № 5-ОПП мають бути достовірними та відповідати відомостям Єдиного державного реєстру. З метою підтвердження достовірності відомостей про фізичну особу-підприємця, указаних у заяві за ф. № 5-ОПП, до заяви може бути додано оригінал чи копія виписки із Єдиного державного реєстру.

Якщо в заяві за ф. № 5-ОПП не зазначені обов'язкові реквізити, надані недостовірні або неповні дані, її не скріплено печаткою платника податків, не підписано фізичною особою-підприємцем чи особою, яка має документально

підтверджене повноваження від платника податку щодо підпису заяви за ф. № 5-ОПП, документи подані не у повному обсязі, то не пізніше наступного робочого дня від дня отримання заяви орган державної податкової служби повертає документи платнику податків для виправлення (із зазначенням підстав неприйняття документів).

Фізична особа-підприємець зобов'язана протягом 5 календарних днів, наступних за днем отримання повернутих документів, подати виправлені документи для взяття на облік в органі державної податкової служби.

Про отримання повідомлення від державного реєстратора або заяви від фізичної особи-підприємця в органі державної податкової служби стосовно кожної фізичної особи-підприємця робиться запис у журналі реєстрації заяв та повідомлень про взяття на облік (перереєстрацію, унесення змін) платників податків (для самозайнятих осіб) за ф. № 7-ОПП. Отримані від державного реєстратора відомості обробляються засобами відповідного програмного забезпечення згідно з регламентом такої обробки та вносяться до Реєстру самозайнятих осіб.

Взяття на облік **за основним місцем** обліку фізичної особи-підприємця органом державної податкової служби проводиться не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відомостей від державного реєстратора чи заяви від платника податків та здійснюється датою внесення даних до Реєстру самозайнятих осіб за номером, який відповідає порядковому номеру реєстрації відповідного повідомлення державного реєстратора чи заяви платника податків у журналі за ф. № 7-ОПП.

Якщо за результатами звірки з даними Єдиного державного реєстру встановлено, що фізична особа-підприємець має стан такої, що здійснює діяльність та не перебуває на обліку або знята з обліку у відповідному органі державної податкової служби, то цим органом проводяться заходи щодо отримання відповідних відомостей від державного реєстратора та постановки на облік такої фізичної особи-підприємця.

Дані про дату взяття на облік фізичної особи-підприємця орган державної податкової служби у день взяття на облік передає відповідному державному реєстратору для внесення цих відомостей до Єдиного державного реєстру.

У довідці про взяття на облік фізичної особи-підприємця перед прізвищем, ім'ям та по батькові такої особи обов'язково вказується "Фізична особа-підприємець".

Облік самозайнятих осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті, ведеться в органах державної податкової служби за прізвищем, ім'ям, по батькові й серією та номером діючого паспорта.

Взяття на облік фізичних осіб, які не є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, умовою ведення якої згідно із законом є державна реєстрація такої діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності, здійснюється за місцем постійного проживання.

Якщо фізична особа зареєстрована як підприємець та при цьому здійснює незалежну професійну діяльність, то така фізична особа обліковується в органах державної податкової служби як фізична особа-підприємець.

Для взяття на облік фізична особа, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, у строк **10 календарних днів** після державної реєстрації незалежної професійної діяльності у відповідному вповноваженому органі й отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності, зобов'язана подати особисто (надіслати

рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до органу державної податкової служби за місцем свого постійного проживання:

- заяву за ф. № 5-ОПП;
- копію реєстраційного посвідчення про реєстрацію приватної нотаріальної діяльності, якщо заявник є приватним нотаріусом;
- копію свідоцтва про право на адвокатську діяльність, якщо заявник є адвокатом, який нею займається індивідуально та не зареєстрований як фізична особа-підприємець;
- копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції, якщо заявник не є працівником державної спеціалізованої установи й отримав право самостійно здійснювати судово-експертну діяльність.

При подачі документів пред'являється оригінал зазначених документів.

Орган державної податкової служби відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, у разі:

- наявності обмежень на провадження незалежної професійної діяльності, встановлених законодавством;
- коли документи подані за неналежним місцем обліку;
- коли документи не відповідають встановленим вимогам, подані не в повному обсязі або коли зазначені в різних документах відомості є взаємно невідповідними;
- коли фізична особа вже взята на облік як самозайнята особа;
- неподання для реєстрації особою, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження цієї діяльності.

Після усунення причин, що були підставою для відмови у взятті на облік такої самозайнятої особи, фізична особа може повторно подати документи для взяття на облік.

Взяття на облік фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, здійснюється не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від них заяви за ф. № 5-ОПП.

Про взяття на облік органом державної податкової служби надсилається (видається) довідка за ф. № 4-ОПП.

Фізичній особі, яка провадить незалежну професійну діяльність, довідка про взяття на облік платника податків видається органом державної податкової служби із зазначенням строку, якщо такий строк вказаний у свідоцтві про реєстрацію чи іншому документі (дозволі, сертифікаті тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження такої діяльності.

У довідці про взяття на облік фізичної особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, перед прізвищем, ім'ям та по батькові такої особи обов'язково вказується вид професійної діяльності, наприклад, "Приватний нотаріус", "Адвокат" тощо.

Якщо робоче місце нотаріуса знаходиться на території іншої адміністративно-територіальної одиниці, ніж місце його постійного проживання, то нотаріус повинен стати на облік за неосновним місцем обліку в органі державної податкової служби за місцезнаходженням свого робочого місця.

Про видане реєстраційне посвідчення, а також про зміни адреси розташування робочого місця (контори) приватного нотаріуса управління юстиції кожного разу повідомляє орган державної податкової служби за місцезнаходженням робочого місця (контори) приватного нотаріуса.

Якщо орган державної податкової служби за місцезнаходженням робочого місця нотаріуса й орган державної податкової служби за місцем постійного проживання нотаріуса є різними, то перший орган у 10-денний строк після отримання зазначених відомостей від органу юстиції повинен

направити їх до органу державної податкової служби за місцем постійного проживання нотаріуса для внесення відповідних змін до Реєстру самозайнятих осіб, забезпечення процедур взяття/зняття з обліку або вжиття інших заходів.

У разі неподання заяви для взяття на облік у 20-денний строк від дня направлення повідомлення такою самозайнятою особою орган державної податкової служби здійснює відповідні заходи щодо встановлення місця проживання такої особи.

2.1.4 Внесення змін до облікових даних платників податків

Органи державної податкової служби проводять внесення змін і доповнень до районного рівня Єдиного банку даних юридичних осіб та Реєстру самозайнятих осіб на підставі:

- інформації органів державної реєстрації;
- інформації банків та інших фінансових установ про відкриття (закриття) рахунків платників податків;
- документально підтвердженої інформації, що надається платниками податків;
- інформації суб'єктів інформаційного обміну, уповноважених вчиняти будь-які реєстраційні дії стосовно платника податків;
- рішення суду, що набрало законної сили;
- даних перевірок платників податків.

Платники податків, які не включаються до Єдиного державного реєстру, у разі виникнення змін у даних або внесення змін до документів, що подаються для взяття на облік, зобов'язані протягом 10 календарних днів з дня внесення змін до зазначених документів подати до органу державної податкової служби уточнені документи в такому самому порядку, як і при взятті на облік. Додаткова реєстраційна заява (ф. № 1-ОПП (ф. № 1-РПП) або ф. № 5-ОПП) подається відповідно з позначками "Перереєстрація" чи "Зміни".

Платники податків-юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб зобов'язані подати реєстраційну заяву за ф. № 1-ОПП з позначкою "Зміни" також з відомостями стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського та/або податкового обліку юридичної особи, відокремлених підрозділів юридичної особи, до органу державної податкової служби у 10-денний строк із дня взяття на облік чи виникнення змін у облікових даних платників податків. У разі надходження від державних реєстраторів відомостей про внесення змін до Єдиного державного реєстру щодо платників податків, а також надходження від платників податків заяв за ф. № 1-ОПП (за ф. № 1-РПП) чи за ф. № 5-ОПП з позначками "Перереєстрація" чи "Зміни" органи державної податкової служби вносять відповідні зміни до Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб та фіксують зазначені зміни в журналах за ф. № 2-ОПП та за ф. № 7-ОПП.

У разі внесення змін у дані, що вказуються у довідці за ф. № 4-ОПП (найменування, прізвище, ім'я, по батькові), місцезнаходження (місце проживання) платника податків, керівника, органу державної податкової служби, в якому платник податків перебуває на обліку тощо), довідка за ф. № 4-ОПП підлягає заміні в органі державної податкової служби.

Для отримання нової довідки платник податків подає до органу державної податкової служби за основним місцем обліку звернення із зазначенням причин заміни та доданою до нього старою довідкою. Орган державної податкової служби протягом двох робочих днів після такого звернення перевіряє інформацію про внесення відповідних змін до Єдиного державного реєстру та видає (надсилає) платнику податків нову довідку.

У такому самому порядку видається дублікат або копія довідки замість зіпсованої чи втраченої. У разі втрати довідки нова видається за заявою платника податків, у якій надані пояснення і викладені обставини її втрати або до якої додані документи, що підтверджують факт втрати довідки.

Про видачу кожної довідки за ф. № 4-ОПП робиться запис у журналі за ф. № 14-ОПП, а відповідний запит зберігається у реєстраційній частині облікової справи платника податків.

Відомості районного рівня Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб можуть бути оновлені (доповнені, актуалізовані) органами державної податкової служби на підставі електронних даних інформаційного фонду ДРФО, ЄДРПОУ, Єдиного державного реєстру, інших державних реєстрів, ведення яких здійснюється органами державної влади. При цьому інформація про внесені зміни роздруковується окремо для кожного платника податків та підшивається до реєстраційної частини облікової справи платника податків.

2.1.5 Переведення платника податків на обслуговування з одного органу державної податкової служби до іншого та зняття з обліку платників податків

Переведення платника податків на обслуговування з одного органу державної податкової служби до іншого здійснюється у зв'язку зі зміною місцезнаходження (місця проживання) платника, пов'язаною зі зміною адміністративно-територіальної одиниці.

Підставою для переведення є надходження хоча б до одного з цих органів даних, що свідчать про належну державну реєстрацію таких змін.

Процедури переведення платника податків розпочинаються та проводяться органами державної податкової служби при надходженні хоча б одного з наступних документів:

- відомостей державного реєстратора про внесення змін до відомостей про місцезнаходження (місце проживання) платника податків;
- заяви за ф. № 1-ОПП або за ф. № 5-ОПП із позначкою "Перереєстрація" та копії свідоцтва про державну реєстрацію (витягу з Єдиного державного реєстру – для відокремлених підрозділів), поданих

платником податків до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням.

Платники податків зобов'язані протягом 10 календарних днів від дня реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання), пов'язаної із зміною адміністративно-територіальної одиниці, подати до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) заяву за ф. № 1-ОПП або за ф. № 5-ОПП.

У разі отримання органом державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків документів або відомостей про зміну місцезнаходження (місця проживання) платника податків такий орган протягом десяти робочих днів від дня отримання документів або відомостей надсилає до органу державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) інформаційний лист та копії таких документів або відомостей. Про відсилення листа робиться позначка у полі "Примітка" в журналі за ф. № 2-ОПП (за ф. № 7-ОПП).

В органі державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) термін перебування платника податків на обліку має бути продовжений до:

- закінчення поточного бюджетного року у разі реєстрації зміни місцезнаходження суб'єктів господарювання - платників податків, які згідно з частиною восьмою статті 45 Бюджетного кодексу України сплачують визначені законодавством податки й збори після такої реєстрації за місцем попередньої реєстрації до закінчення поточного бюджетного періоду;

- закінчення документальної перевірки та узгодження сум грошових зобов'язань за її результатами, якщо перевірка була розпочата або призначена та орган державної податкової служби вже повідомив платника податків про її проведення;

- повернення надміру сплачених платежів або їх відшкодування платнику податків, якщо останній, відповідно до поданих заяв чи податкових

декларацій (звітів, розрахунків), претендує та має право на таке повернення чи відшкодування, і термін повернення переоплати чи відшкодування настав;

– закінчення процедур судового оскарження сум грошових зобов'язань або завершення процедур адміністративного оскарження сум грошових зобов'язань та закінчення місячного строку після процедур адміністративного оскарження, якщо в результаті таких процедур органами державної податкової служби прийнято рішення про повне або часткове незадоволення скарги платника податків.

Орган державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків формує та направляє до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків пакет документів для взяття на облік такого платника податків протягом:

– п'яти робочих днів після закінчення строку, на який було продовжено перебування на обліку платника податків та якщо такий строк був більшим одного місяця;

– місяця після отримання документів або відомостей – в інших випадках.

Пакет документів включає:

– три заповнені примірники повідомлення про взяття на облік/зняття з обліку платника податків у зв'язку зі зміною місцезнаходження (місця проживання) за ф. № 11-ОПП;

– реєстраційну частину облікової справи платника податків (з описом) за весь період існування платника податків;

– звітну частину облікової справи платника податків (з описом), укомплектовану податковими деклараціями (звітами, розрахунками), копіями актів або довідок за результатами камеральних, документальних (планових або позапланових; виїзних або невиїзних) і фактичних перевірок та іншими документами справи, строк зберігання яких не скінчився;

– довідку про стан розрахунків платника податків з бюджетом;

- роздруковану облікову картку платника податків (повні реєстраційні відомості) з районного рівня Єдиного банку даних юридичних осіб чи Реєстру самозайнятих осіб;
- дані про контрольню-перевірочну роботу;
- документи щодо заходів із забезпечення погашення податкового боргу, якщо платник податків має податковий борг;
- інформацію щодо адміністративного або судового оскарження сум грошових зобов'язань та судових справ між органами державної податкової служби і платником податків за останні три роки.

Перелік документів, що направляються, зазначається у супровідному листі. Документи надсилаються або поштовим відправленням з оголошеною цінністю й описом та з рекомендованим повідомленням про їх вручення, або доставляються безпосередньо працівником органу державної податкової служби та передаються під розписку до підрозділу, відповідального за організацію документообігу органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків. Документи не можуть бути передані безпосередньо через платника податків чи інших третіх осіб.

Якщо за попереднім місцем обліку не проводилась документальна планова перевірка платника податків, то від органу державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) до органу за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків надсилається повідомлення, у якому зазначається, що така перевірка не проводилась і з яких причин, та надається інформація про документальні позапланові перевірки такого платника податків.

Дані про направлення повідомлення за ф. № 11-ОПП та документів платника податків заносяться до журналу реєстрації заяв, повідомлень, інших документів про припинення чи зняття з обліку платників податків за ф. № 6-ОПП, а також до Єдиного банку даних юридичних осіб або до Реєстру самозайнятих осіб.

Протягом п'яти робочих днів після надходження облікової справи та документів орган державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платника податків здійснює взяття його на облік, про що вносить відповідні зміни до облікової справи, Єдиного банку даних юридичних осіб або до Реєстру самозайнятих осіб. Відмітки про взяття на облік за новим місцезнаходженням (місцем проживання) проводяться в журналі за ф. № 2-ОПП (за ф. № 7-ОПП).

Дані про взяття на облік вносяться до трьох примірників повідомлень за ф. № 11-ОПП, із яких два надсилаються до органу державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання).

До взяття на облік платника податків в органі державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) він сплачує податки, збори, подає податкові декларації (звіти, розрахунки) та виконує інші обов'язки платника податків за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання).

Після взяття на облік платника податків та повернення ним довідки за ф. № 4-ОПП, виданої за попереднім місцем обліку, орган державної податкової служби видає йому нову довідку за ф. № 4-ОПП.

Після надходження повідомлення за ф. № 11-ОПП із зазначенням дати взяття на облік платника податків за новим місцезнаходженням (місцем проживання) орган державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) протягом двох робочих днів знімає з обліку платника податків, формує і надсилає до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання) в електронному вигляді:

- картки особових рахунків платника податків у встановленому порядку;
- копії податкових декларацій (звітів, розрахунків) платника податків за три звітні роки, включаючи поточний;
- дані про контрольно-перевірочну роботу.

Інформація про зняття з обліку вноситься до Єдиного банку даних юридичних осіб або до Реєстру самозайнятих осіб.

Один примірник повідомлення за ф. № 11-ОПП із заповненим третім розділом протягом двох робочих днів після зняття з обліку платника податків надсилається до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання).

В органі державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) зберігаються протягом 3 років з моменту зняття з обліку такі документи:

- другий примірник повідомлення за ф. № 11-ОПП;
- копія супровідного листа й описи облікової справи;
- документи (повідомлення) про вручення (доставку) облікової справи та документи платника податків до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання);
- роздруковані органом державної податкової служби відомості з реєстраційної картки, надані державним реєстратором, щодо реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання) та/або повідомлення органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання), що надійшло;
- копії інформаційних листів, що направлялись;
- примірники актів звірок з платником податків, що проводились у зв'язку із переведенням платника податків на обслуговування до органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням (місцем проживання).

Облік платника податків, строк перебування на обліку в органі державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням якого був продовжений після зміни ним місцезнаходження (місця проживання), що пов'язано із зміною адміністративно-територіальної одиниці, здійснюється з

урахуванням таких особливостей:

1) за зверненням такого платника податків орган державної податкової служби, в якому він перебуває на обліку, видає нову довідку за ф. № 4-ОПП замість старої. У новій довідці вказуються відомості про платника податків та строк її дії, що відповідає двадцятому дню, наступному за днем завершення строку перебування на обліку платника податків.

2) у разі отримання органом державної податкової служби відомостей про внесення будь-яких записів до Єдиного державного реєстру відносно такого платника податків орган державної податкової служби, який отримав такі відомості, зобов'язаний передати ці відомості до органу державної податкової служби, у якому продовжено строк перебування на обліку платника податків, не пізніше наступного робочого дня від дня надходження відповідних відомостей.

3) якщо протягом строку, на який продовжено строк перебування на обліку платника податків, приймається рішення про його припинення (ліквідацію), процедури зняття з обліку такого платника податків проводяться та завершуються тим органом державної податкової служби, у якому платник податків перебував на обліку на момент внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру. Те саме стосується платника податків, якого визнано банкрутом і щодо якого відкрито ліквідаційну процедуру.

Платник податків, який перебуває у процесі припинення, не може бути переведений на обслуговування до іншого органу державної податкової служби, за винятком випадків реорганізації або ліквідації органу державної податкової служби.

4) у разі якщо протягом строку, на який було продовжено перебування на обліку платника податків, орган державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням отримує документи про порушення справи про банкрутство такого платника податків, таким органом державної податкової служби має бути призначена та проведена документальна

позапланова перевірка. До участі в перевірці може бути залучений орган державної податкової служби за новим місцезнаходженням.

Якщо, відповідно до критеріїв, платника податків включено / не включено до Реєстру великих платників податків на наступний рік, внаслідок чого змінюється основне місце обліку платника податків, органи державної податкової служби здійснюють переведення такого платника податків до/з спеціалізованого органу державної податкової служби чи іншого органу державної податкової служби, що здійснює податковий супровід великих платників податків.

У разі отримання платником податків повідомлення про включення / не включення платника податків до Реєстру великих платників податків за ф. № 1-ВПП такий платник податків до органу державної податкової служби за новим місцем обліку, що вказаний у такому повідомленні, зобов'язаний не пізніше 10 грудня поточного року подати заяву за ф. № 1-ОПП про взяття на облік з початку календарного року, на який сформовано реєстр.

Орган державної податкової служби за новим місцем обліку після отримання такої заяви у 5-денний строк надсилає інформаційний лист до органу державної податкової служби за попереднім місцем обліку. Строк перебування на обліку платника податків, включеного / не включеного до Реєстру великих платників податків на наступний рік, в органі державної податкової служби за попереднім місцем обліку продовжується до закінчення поточного року.

Орган державної податкової служби за попереднім місцем обліку здійснює передачу облікової справи платника податків у період з 20 до 31 грудня (включно) року, що передуює року, на який сформований реєстр. Орган державної податкової служби за новим місцем обліку здійснює взяття на облік платника податків в перший робочий день календарного року, на який сформовано реєстр, незалежно від того, отримана чи ні облікова справа такого

платника податків від органу державної податкової служби за попереднім місцем обліку.

Якщо платник податків не подав заяву за ф. № 1-ОПП про взяття на облік з початку календарного року, на який сформовано реєстр, до органу державної податкової служби за новим місцем обліку, стосовно такого платника податків центральним органом державної податкової служби приймається рішення про зміну основного місця обліку та переведення на облік у спеціалізований чи інший орган державної податкової служби за ф. № 2-ВПП. Рішення надсилається платнику податків та по одній копії до відповідних органів державної податкової служби.

Після отримання копії рішення про зміну основного місця обліку платника податків орган державної податкової служби за попереднім місцем обліку здійснює передачу облікової справи платника податків у 10-денний строк після прийняття такого рішення, а орган державної податкової служби за новим місцем обліку – взяття на облік протягом 20 календарних днів після прийняття такого рішення незалежно від того, отримана чи ні облікова справа такого платника податків від органу державної податкової служби за його попереднім місцем обліку.

Після взяття на облік платника податків, включеного / не виключеного до Реєстру великих платників податків, орган державної податкової служби за новим місцем обліку направляє повідомлення за ф. № 15-ОПП до фінансових установ, у яких відкриті рахунки такого платника податків.

У разі зміни місцезнаходження, пов'язаної зі зміною адміністративно-територіальної одиниці, платника податків, який зарахований до категорії великих платників податків, процедура зняття з обліку / взяття на облік такого платника податків:

а) не проводиться, якщо при зміні місцезнаходження платника податків не змінилось місто (область) чи адміністративно-територіальна одиниця, які обслуговуються органом державної податкової служби, де такий платник

податків перебував на обліку на дату державної реєстрації зміни місцезнаходження;

б) проводиться, якщо змінилось місто (область) чи адміністративно-територіальна одиниця, які обслуговуються органом державної податкової служби, де такий платник податків перебував на обліку на дату державної реєстрації зміни місцезнаходження.

У другому випадку зняття з обліку / взяття на облік великого платника податків здійснюється за загальними процедурами. При цьому взяття на облік такого платника податків здійснюється в органі державної податкової служби, на який покладено функції обслуговування та контролю за великими платниками податків, якщо на території нового місцезнаходження платника податків створений такий орган. В інших випадках взяття на облік такого платника податків здійснюється в органі державної податкової служби за новим місцезнаходженням.

Після взяття на облік за новим місцем обліку орган державної податкової служби за новим місцем обліку направляє повідомлення за ф. № 15-ОПП до фінансових установ, у яких відкриті рахунки платника податків.

У разі ліквідації чи реорганізації органу державної податкової служби, адміністративно-територіальної реформи, зміни меж адміністративних одиниць (районів, міст) чи інших, незалежних від платника податків об'єктивних причин, унаслідок яких змінюється орган державної податкової служби, в якому обліковується платник податків, здійснюються зняття з обліку платника податку в одному органі державної податкової служби та взяття на облік в іншому відповідному органі державної податкової служби.

У таких випадках переведення платників податків здійснюється на підставі переліку платників податків, стосовно яких змінюється місце обліку, затвердженого відповідним органом державної податкової служби вищого рівня.

У 10-денний строк після затвердження переліку платників податків, які підлягають зняттю з обліку в одному органі державної податкової служби та взяттю на облік в іншому, орган державної податкової служби, з якого переводяться платники податків, передає до органу державної податкової служби за новим місцем обліку такі документи та інформацію:

- реєстраційні частини облікових справ платників податків;
- звітні частини облікових справ платників податків;
- частини Єдиного банку даних юридичних осіб та Реєстру самозайнятих осіб, електронних баз даних: податкової звітності, карток особових рахунків, результатів контрольно-перевірочної роботи, та інших баз даних і податкових реєстрів.

Передача здійснюється за окремими актами прийому-передачі, які складаються у трьох примірниках – по одному для органів державної податкової служби та один для відповідного органу державної податкової служби вищого рівня.

Інформація про зміну місця обліку платників податків доводиться до відома платників податків та фінансових установ у 10-денний строк після затвердження переліку платників податків, які підлягають зняттю з обліку в одному органі державної податкової служби та взяттю на облік в іншому.

Документи, видані платнику податків ліквідованим чи реорганізованим органом державної податкової служби, залишаються чинними до моменту виникнення змін у даних платника податку, що вказуються у таких документах.

У разі ліквідації платника податків (ліквідації платника податків як юридичної особи або зупинення державної реєстрації фізичної особи-підприємця) відбувається закриття їх рахунків та втрата їх статусу як платника податків.

Юридичній особі, крім військових частин, у разі прийняття рішення про припинення засновниками (учасниками) юридичної особи, уповноваженими органами чи судом, голові комісії з припинення (ліквідатору, ліквідаційній

комісії тощо) чи особі, відповідальній за погашення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків у разі ліквідації платника податків, необхідно у 3-денний строк від дати внесення до Єдиного державного реєстру відомостей про те, що юридична особа перебуває у процесі припинення, подати в орган державної податкової служби, в якому платник податків перебуває на обліку, такі документи:

- заяву про припинення платника податків за ф. № 8-ОПП, дата якої фіксується в журналі за ф. № 6-ОПП;
- оригінал довідки за ф. № 4-ОПП;
- копію розпорядчого документа (рішення) власника або органу, уповноваженого на те установчими документами про припинення;
- копію розпорядчого документа про утворення комісії з припинення (ліквідаційної комісії).

У такому самому порядку мають бути подані документи і в разі прийняття рішення про закриття відокремлених підрозділів юридичної особи.

Якщо стосовно платника податків до Єдиного державного реєстру не внесено запису про прийняття рішення про припинення, заява за ф. № 8-ОПП органом державної податкової служби не розглядається. Про це орган державної податкової служби інформує платника податків та пропонує йому подати повторну заяву після внесення такого запису до Єдиного державного реєстру.

У зв'язку з припиненням платника податків органи державної податкової служби розпочинають та проводять процедури у разі одержання хоча б одного з таких документів (відомостей):

- заяви за ф. № 8-ОПП від платника податків;
- відомостей державного реєстратора про внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення засновників (учасників) юридичної особи, уповноваженого ними органу про припинення юридичної особи;
- відомостей з Єдиного державного реєстру чи ЄДРПОУ, повідомлення органу державної реєстрації про закриття відокремленого підрозділу;

– судових рішень або відомостей з Єдиного державного реєстру, іншої інформації щодо прийняття судом рішень про порушення провадження у справі про банкрутство чи визнання банкрутом платника податків, порушення справи або прийняття рішення судом про припинення юридичної особи, визнання недійсною державної реєстрації чи установчих документів платника податків, зміну мети установи, реорганізацію платника податків.

При отриманні першого з документів про припинення платників податків робиться запис у журналі за ф. № 6-ОПП.

При проведенні заходів, пов'язаних з припиненням платника податків, органи державної податкової служби організовують та планують їх таким чином, щоб вимоги щодо сплати платежів, контроль за справлянням яких здійснюють органи державної податкової служби, були сформовані й отримані особою, відповідальною за погашення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків, не пізніше строку, визначеного для заявлення кредитором своїх вимог.

Інформація про отримання органом державної податкової служби документів (відомостей) доводиться до відома структурних підрозділів такого органу державної податкової служби та органів державної податкової служби, у яких платник перебуває на обліку за неосновним місцем обліку або в яких перебувають на обліку його відокремлені підрозділи. За результатами проведення відповідних заходів у зв'язку з припиненням платника податків або після проведення документальної позапланової перевірки та закінчення законодавчо встановлених строків сплати узгоджених грошових зобов'язань такого платника податків відповідальні працівники таких підрозділів (органів) підписують обхідний лист або готують відповідний висновок про причини неможливості видачі довідки про відсутність заборгованості по податках, зборах за ф. № 22-ОПП.

Органи державної податкової служби, в яких платник податків перебуває на обліку за неосновним місцем обліку та в яких перебувають на обліку відокремлені підрозділи платника податків, за результатами відповідних

заходів у зв'язку з припиненням платника податків надсилають відповідний висновок до органу державної податкової служби за основним місцем його обліку.

Висновки та підписаний всіма структурними підрозділами органу державної податкової служби обхідний лист зберігаються у реєстраційній частині облікової справи платника податків. Обхідний лист не підлягає видачі платникам податків.

У разі отримання документів та/або якщо розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків, органом державної податкової служби приймається рішення про проведення документальної позапланової перевірки платника податків, який перебуває на обліку в такому органі.

Призначається перевірка, яку відповідні підрозділи розпочинають протягом місяця після одержання того документа, що надійшов до органу державної податкової служби першим.

У разі прийняття рішення про припинення юридичної особи призначається та одночасно проводиться документальна позапланова перевірка юридичної особи та її не знятих з обліку відокремлених підрозділів. У разі прийняття рішення про закриття відокремленого підрозділу призначається і проводиться документальна позапланова перевірка відокремленого підрозділу, який закривається, та може бути призначена така перевірка юридичної особи в установленому законом порядку. Якщо у таких випадках юридична особа та її відокремлений підрозділ (відокремлені підрозділи) перебувають на обліку в різних органах державної податкової служби, організацію взаємодії відповідних органів щодо проведення перевірки здійснює орган державної податкової служби за основним місцем обліку юридичної особи.

До участі у документальній позаплановій перевірці платника податків, що припиняється, залучаються також органи державної податкової служби, у яких платник перебуває на обліку за неосновним місцем обліку. У цьому випадку організацію взаємодії відповідних органів щодо проведення перевірки здійснює орган державної податкової служби за основним місцем обліку платника податків.

За рішенням керівника органу державної податкової служби документальна позапланова перевірка не проводиться, якщо за відсутності податкового боргу платник податків не подає податкових декларацій (розрахунків, звітів) протягом 1095 календарних днів, що передують даті одержання органом державної податкової служби документів (відомостей), зазначених у цьому пункті, та стосовно нього використана інформація від фінансових установ, митних та інших органів, яка підтверджує відсутність здійснення господарської діяльності з моменту подання останньої податкової звітності, та платник податків не знаходиться за зареєстрованим місцезнаходженням (місцем проживання) і орган державної податкової служби не може встановити фактичне місцезнаходження платника податків. Таке рішення приймається керівником органу державної податкової служби на підставі відповідної доповідної записки. Доповідна записка з резолюцією керівника зберігається в реєстраційній частині облікової справи платника податків.

Керівник органу державної податкової служби може також прийняти рішення про непроведення документальної позапланової перевірки платника податків, стосовно якого прийнято судове рішення про припинення або відміну рішення про призначення такої перевірки, якщо за відсутності податкового боргу платник податків не подає податкових декларацій (розрахунків, звітів) більше 12 місяців та орган державної податкової служби не має можливості провести документальну позапланову перевірку внаслідок відсутності існування платника податків або не встановлення фактичного місцезнаходження (місця проживання) платника податків, та для призначення

та проведення будь-яких видів перевірок такого платника податків відсутні інші підстави.

В інших випадках, якщо орган державної податкової служби не може провести документальну позапланову перевірку платника податків з причини відсутності існування платника податків або невстановлення фактичного місцезнаходження (місця проживання) платника податків, несвоєчасного надання або надання не у повному обсязі документів та (або) відомостей, а також у зв'язку з неведенням податкового та бухгалтерського обліку або відсутністю первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності та інших документів, що пов'язані з обчисленням і сплатою платежів, контроль за справлянням яких здійснюють органи державної податкової служби, орган державної податкової служби протягом п'яти робочих днів з дня встановлення таких обставин надсилає державному реєстратору повідомлення про неможливість проведення документальної позапланової перевірки платника податків та видачі довідки за ф. № 22-ОПП.

У разі припинення юридичної особи внаслідок її ліквідації для проведення ліквідаційної процедури використовується один банківський рахунок юридичної особи, що ліквідується, визначений комісією з припинення (ліквідатором, ліквідаційною комісією тощо). З метою забезпечення закриття інших рахунків юридичних осіб, що ліквідуються, орган державної податкової служби на звернення комісії з припинення (ліквідатора, ліквідаційної комісії тощо) надає перелік рахунків у фінансових установах відповідної юридичної особи та/або її відокремлених підрозділів, які на момент звернення взяті на облік органами державної податкової служби та щодо яких не надходили повідомлення про їх закриття.

Якщо платником податків подавалась заява за ф. № 8-ОПП, то після проведеної документальної позапланової перевірки платника податків та його відокремлених підрозділів та впливу законодавчо встановлених строків сплати узгоджених грошових зобов'язань такого платника податків та його відокремлених підрозділів у разі встановлення факту відсутності

заборгованості платника податків та його відокремлених підрозділів перед бюджетом щодо сплати платежів, контроль за справлянням яких здійснюють органи державної податкової служби, орган державної податкової служби складає довідку за ф. № 22-ОПП.

Така довідка направляється відповідальній особі платника податків за поштовою адресою, указаною у заяві за ф. № 8-ОПП. За зверненням комісії з припинення (ліквідаційної комісії), ліквідатора, платника податків (фізичної особи), іншої особи, яку за даними Єдиного державного реєстру (згідно з рішенням про припинення) призначено відповідальною за проведення процедур припинення платника податків, довідка за ф. № 22-ОПП може бути видана такій особі безпосередньо в органі державної податкової служби, але не пізніше третього робочого дня, наступного за днем реєстрації довідки в органі державної податкової служби. Після закінчення триденного строку довідка направляється поштою.

Довідка за ф. № 22-ОПП видається за умови виконання таких вимог:

- наявності повідомлень від фінансових установ про закриття всіх рахунків такого платника податків, у тому числі відкритих через відокремлені підрозділи. У разі припинення платника податків, поточний рахунок якого відкритий у банку, який ліквідується і за яким не задоволені кредиторські вимоги, платник податків надає довідку про суму визнаних ліквідатором банку кредиторських вимог та черговість їх задоволення;

- повернення до органу державної податкової служби оригіналів документів, що видані платнику податків та його відокремленим підрозділам (свідоцтва, патенти, довідки за ф. № 4-ОПП, інші довідки тощо) і підлягають поверненню відповідно до законодавства, а також засвідчені копії цих документів, якщо такі видавались і підлягають поверненню до органу державної податкової служби;

- надання до органу державної податкової служби копії ліквідаційного балансу, передавального акту або розподільчого балансу, складеного комісією з припинення (ліквідаційною комісією, ліквідатором) платника податків;

– відсутність об'єктів оподаткування або об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, зокрема земельних ділянок, які надані у власність або користування юридичній особі чи для здійснення підприємницької діяльності фізичній особі - підприємцю.

Якщо припиняється платник податків, який перебуває на обліку в органі державної податкової служби за основним місцем обліку й одночасно перебуває в інших органах державної податкової служби на обліку за неосновним місцем обліку (чи перебувають на обліку його відокремлені підрозділи), довідка про відсутність заборгованості по податках, зборах за ф. № 22-ОПП видається йому органом державної податкової служби за основним місцем обліку лише після отримання від усіх інших зазначених органів висновків про відсутність заборгованості щодо сплати платежів у самого платника податків та його відокремлених підрозділів на територіях адміністративно-територіальних одиниць, що обслуговуються такими органами державної податкової служби, та відсутності заперечень щодо припинення платника податків.

Після закінчення встановлених процедур для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті злиття, приєднання, поділу орган державної податкової служби видає:

– довідку про відсутність заборгованості по податках, зборах за ф. № 22-ОПП, якщо після проведення документальної позапланової перевірки та впливу законодавчо визначених строків сплати узгоджених грошових зобов'язань встановлено відсутність грошових зобов'язань та/або податкового боргу;

– документ про узгодження плану реорганізації з органом державної податкової служби (за наявності податкового боргу).

Видача органом державної податкової служби документа про узгодження плану реорганізації платника податків, який має податковий борг, здійснюється у такому порядку:

1) платник податків, який реорганізовується та має грошові зобов'язання та/або податковий борг, після розміщення у визначених законодавством друкованих засобах масової інформації повідомлення про реорганізацію подає до органу державної податкової служби за місцем свого обліку:

- заяву за ф. № 8-ОПП;

- копію рішення про реорганізацію;

- у довільній формі план реорганізації, в якому зазначається порядок розподілу грошових зобов'язань та/або податкового боргу між іншими платниками податків- правонаступниками із зазначенням видів податків, зборів, сум і часток податків, зборів, а також часток активів, що передаються правонаступникам, чи інших критеріїв, за якими визначені частки податків, зборів. План реорганізації має бути підписаний уповноваженими особами платника податків, який реорганізується, та уповноваженими особами платників податків- правонаступників. Підписи таких осіб засвідчуються в установленому законодавством порядку.

Орган державної податкової служби за основним місцем обліку платника податків у взаємодії з іншими органами державної податкової служби за основним місцем обліку правонаступників розглядає отримані документи у місячний строк від дня отримання заяви за ф. № 8-ОПП. За результатами такого розгляду органом державної податкової служби приймається відповідне рішення, яке доводиться до відома платника податків.

2) при врегулюванні податкового боргу платника податків, майно якого передане у податкову заставу, або того, хто скористався правом реструктуризації податкового боргу, орган державної податкової служби за місцем обліку платника податків розглядає надані платником податків документи та після завершення всіх процедур, пов'язаних з розподілом,

передачею та забезпеченням грошових зобов'язань і податкового боргу, приймає рішення про узгодження плану реорганізації платника податків.

При врегулюванні податкового боргу платника податків, майно якого не перебуває у податковій заставі та який не скористався правом реструктуризації податкового боргу, податковий орган приймає рішення або про узгодження плану реорганізації, або про відмову в узгодженні плану реорганізації. Рішення про відмову в узгодженні плану реорганізації приймається у разі, коли за висновками податкового органу така реорганізація може призвести до неналежного виконання грошових зобов'язань платником податків, який реорганізовується. У цьому випадку платник податків може погасити грошові зобов'язання та/або податковий борг або переглянути план реорганізації в частині розподілу податкових зобов'язань (боргу) правонаступнику (правонаступникам) та повторно звернутись до органу державної податкової служби для його узгодження.

Довідки за ф. № 22-ОПП або за ф. № 12-ОПП та документи про узгодження плану реорганізації, видані органом державної податкової служби, платник податків подає державному реєстратору або іншому органу для проведення державної реєстрації припинення в установленому законом порядку.

Дані про видачу довідки за ф. № 12-ОПП або за ф. № 22-ОПП, документів про погодження плану реорганізації фіксуються в журналі за ф. № 6-ОПП, а відмітки про їх видачу, дата видачі та номер запису в журналі заносяться до районного рівня Єдиного банку даних юридичних осіб або до Реєстру самозайнятих осіб.

Копії довідок за ф. № 12-ОПП або за ф. № 22-ОПП зберігаються в реєстраційних частинах облікових справ платників податків.

Довідки за ф. № 22-ОПП та за ф. № 12-ОПП є дійсними протягом двох місяців від дня їх реєстрації в органі державної податкової служби.

Після завершення строку дії довідки за ф. № 12-ОПП або за ф. № 22-ОПП повторна довідка видається органом державної податкової служби

протягом місяця від дня отримання звернення платника податків про заміну довідки у такому самому порядку, як і попередня.

У разі звернення платника податків щодо видачі повторної довідки за рішенням керівника органу державної податкової служби може бути призначена документальна позапланова перевірка за період, що пройшов від дати закінчення попередньої перевірки.

Керівник органу державної податкової служби приймає рішення у вигляді розпорядження відносно платника податків про звернення до суду або господарського суду із заявою (позовною заявою) про винесення судового рішення щодо припинення юридичної особи чи підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, відміни державної реєстрації, припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, скасування державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи, якщо платник податків не має заборгованості перед бюджетом та у разі:

- неподання протягом одного року в органи державної податкової служби податкових декларацій, документів податкової звітності;
- якщо установчі документи суперечать чинному законодавству;
- провадження діяльності, яка суперечить установчим документам і законодавству;
- наявності в Єдиному державному реєстрі запису про відсутність юридичної особи за вказаним її місцезнаходженням;
- наявності в органу державної податкової служби передбачених законами України інших підстав для постановлення судового рішення щодо припинення (ліквідації) чи скасування державної реєстрації суб'єкта господарювання.

Щодо платників податків, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного державного реєстру, до Єдиного банку даних юридичних осіб, уноситься запис про припинення на підставі відповідних відомостей (інформації) від реєструючого органу чи з ЄДРПОУ (для відокремлених підрозділів іноземних компаній, організацій).

У разі коли внаслідок припинення платника податків-юридичної особи шляхом реорганізації частина його податкових зобов'язань чи податкового боргу залишається непогашеною, такі податкові зобов'язання чи борг переходять (розподіляються) до юридичних осіб- правонаступників реорганізованої юридичної особи.

У разі коли внаслідок припинення платника податків-юридичної особи шляхом ліквідації частина його податкових зобов'язань чи податкового боргу залишається непогашеною, такі податкові зобов'язання чи борг погашаються за рахунок активів засновників або учасників такого підприємства, якщо вони несуть повну або додаткову відповідальність за зобов'язаннями платника податків відповідно до закону у межах повної або додаткової відповідальності, а в разі ліквідації філії, відділення чи іншого відокремленого підрозділу юридичної особи – за рахунок юридичної особи незалежно від того, чи є вона платником податку та збору, стосовно якого виникло податкове зобов'язання або податковий борг таких філії, відділення, іншого відокремленого підрозділу.

Відомості щодо підстави та дати зняття з обліку платника податків фіксуються в журналі за ф. № 6-ОПП, вводяться до районного рівня Єдиного банку даних юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб. Облікові справи (реєстраційна та звітна частини) таких платників здаються до архіву органу державної податкової служби після закінчення звітного року.

2.1.6 Реєстрація платників податку на додану вартість

Державна податкова адміністрація України веде окремий реєстр платників податку на додану вартість. Реєстр – це автоматизований банк даних, створений для забезпечення:

- реєстрації та єдиного обліку платників ПДВ;
- єдиних принципів ідентифікації платників ПДВ;
- контролю за справлянням податку на додану вартість;
- організації суцільного й вибіркового аналізу.

Складовою частиною Реєстру є реєстр суб'єктів спеціального режиму оподаткування.

У Реєстр включаються такі види даних:

- ідентифікаційні – індивідуальний податковий номер та номер свідоцтва платника ПДВ, код ЄДРПОУ, податковий номер, який надають податкові органи, реєстраційний номер облікової картки платника податків, а також найменування – для юридичних осіб та прізвище, ім'я, по батькові – для фізичних осіб-підприємців;

- довідкові – дані про місцезнаходження (місце проживання), телефони платника ПДВ, прізвища, імена, по батькові та реєстраційні номери облікових карток платника податків керівника і головного бухгалтера юридичної особи-платника ПДВ;

- реєстраційні – дані про реєстрацію, перереєстрацію, анулювання свідоцтв та анулювання реєстрації платників ПДВ, виключення із реєстру суб'єктів спеціального режиму оподаткування, зміни режимів оподаткування податком на додану вартість;

- класифікаційні – дані про види діяльності суб'єкта спеціального режиму оподаткування;

- кількісні – дані щодо загальних сум оподатковуваних операцій та вартості поставлених товарів, які вказуються у реєстраційних заявах;

- інші дані.

Індивідуальний податковий номер є єдиним для всього інформаційного простору України і зберігається за платником ПДВ до моменту анулювання реєстрації платника ПДВ.

Використання індивідуального податкового номера, наданого при реєстрації, є обов'язковим при оформленні й користуванні всіма видами документів, які пов'язані з розрахунками при придбанні товарів, обліком, звітністю про податок на додану вартість, оформленні податкового кредиту.

Індивідуальний податковий номер становить:

1) для юридичних осіб – 12-розрядний числовий код такої структури: 7 знаків включають перші 7 знаків коду за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі – код ЄДРПОУ) без контрольного числа, 8-й та 9-й знаки – код області за системою кодування, прийнятою в органах державної податкової служби (далі – податкові органи), 10-й та 11-й знаки – код адміністративного району за системою кодування, прийнятою в податкових органах, 12-й знак – контрольний розряд, алгоритм формування якого встановлює центральний орган державної податкової служби України;

2) для фізичних осіб – 10-значний реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Для фізичних осіб-підприємців, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний податковий орган і мають відмітку у паспорті, стосовно яких замість реєстраційного номера облікової картки платника податків до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців і свідоцтва про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця внесено серію та номер паспорта, індивідуальний податковий номер становить 10-значний номер, що включає номер паспорта;

3) для осіб, відповідальних за нарахування та сплату податку на додану вартість до бюджету під час виконання договорів про спільну діяльність без створення юридичної особи, управителів майна за договорами управління майном, інвесторів відповідно до угод про розподіл продукції, – 9-значний податковий номер, який надають податкові органи згідно з порядком обліку платників податків і зборів, визначеним центральним органом державної податкової служби. Такі особи у реєстраційній заяві проставляють зазначений податковий номер, який повинен відповідати індивідуальному податковому номеру.

Для осіб, відповідальних за утримання та внесення податку на додану вартість до бюджету під час виконання декількох договорів про спільну діяльність або договорів управління майном, свідоцтво про реєстрацію платника ПДВ видається на кожний із зазначених договорів.

Реєстрація осіб платниками ПДВ, перереєстрація та заміна свідоцтв про таку реєстрацію проводяться шляхом внесення записів до Реєстру із формуванням за кожним таким записом окремого номера свідоцтва і визначення дати початку його дії та дати анулювання.

Особа є зареєстрованою платником ПДВ з відповідної дати реєстрації, внесеної до Реєстру. Реєстрація платника ПДВ є анульованою з дати анулювання свідоцтва про таку реєстрацію та виключення цього платника ПДВ з Реєстру.

Формування та ведення Реєстру здійснює центральний орган державної податкової служби. Дані Реєстру передаються до податкових органів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – регіональні податкові органи), а також податкових органів у районах, містах, районах у містах, міжрайонних, об'єднаних та спеціалізованих податкових органів (далі – районні податкові органи).

Для реєстрації платником ПДВ особа повинна перебувати на обліку в податковому органі за місцезнаходженням або місцем проживання.

Відповідно до пункту 181.1 статті 181 розділу V Кодексу у разі, якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню згідно з розділом V Кодексу, у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 300 000 гривень (без урахування податку на додану вартість), така особа зобов'язана зареєструватися як платник ПДВ в податковому органі за своїм місцезнаходженням (місцем проживання), крім особи, яка є платником єдиного податку.

Відповідно до пункту 182.1 статті 181 розділу V Кодексу якщо особа, яка провадить оподатковувані операції і не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій є меншими від установленої граничної суми та обсяги постачання товарів/послуг іншим платникам податку за останні 12 календарних місяців сукупно становлять не менше 50 відсотків загального обсягу постачання, вважає за доцільне добровільно зареєструватися як платник податку, така реєстрація здійснюється за її заявою.

Будь-яка особа, що підлягає обов'язковій реєстрації чи прийняла рішення про добровільну реєстрацію як платника ПДВ, подає до податкового органу за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) реєстраційну заяву платника податку на додану вартість за формою № 1-ПДВ.

Така заява подається особисто фізичною особою або безпосередньо керівником юридичної особи–платника до податкового органу за місцезнаходженням (місцем проживання) (в обох випадках з документальним підтвердженням особи та повноважень).

У заяві зазначаються підстави для реєстрації особи як платника податку.

Будь-яка особа, що підлягає обов'язковій реєстрації як платник ПДВ, вважається платником ПДВ з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому досягнуто граничного обсягу оподатковуваних операцій без права на віднесення сум податку на додану вартість до податкового кредиту та отримання бюджетного відшкодування до моменту реєстрації платником ПДВ.

У разі переходу на спрощену систему оподаткування зі сплатою податку на додану вартість або відмови від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності особа реєструється платником ПДВ у встановленому порядку. Обсяг оподатковуваних операцій визначається починаючи з періоду переходу на загальну систему оподаткування.

Не зареєстрована платником ПДВ особа, яка, перебуваючи на спрощеній системі оподаткування та сплачуючи єдиний податок, перевищила обмеження щодо обсягу виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік,

зобов'язана подати до податкового органу заяву про реєстрацію як платника ПДВ.

Реєстраційна заява платника ПДВ має бути подана (надіслана) податковому органу:

а) фізичною особою-підприємцем – не пізніше 20 календарного дня з моменту перевищення;

б) юридичною особою не пізніше:

– ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу), у якому відбулося перевищення, якщо воно відбулося у першому або другому місяці звітного періоду (кварталу);

– 20 календарного дня після закінчення звітного періоду (кварталу), у якому відбулося перевищення, якщо перевищення відбулося у третьому місяці звітного періоду (кварталу).

Не зареєстрована платником ПДВ юридична особа, яка переходить на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності та обрала ставку єдиного податку 6 відсотків підлягає обов'язковій реєстрації як платник ПДВ, починаючи з першого числа того звітного періоду (кварталу), з якого здійснено перехід на спрощену систему оподаткування за ставкою єдиного податку 6 відсотків. Реєстраційна заява платника ПДВ має бути подана податковому органу одночасно із заявою про перехід на спрощену систему оподаткування за ставкою єдиного податку 6 відсотків та не пізніше ніж за 15 днів до початку звітного періоду (кварталу), з якого здійснюється такий перехід.

Фізичні особи-підприємці, які до переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності були платниками ПДВ, подають до відповідного податкового органу заяву про анулювання реєстрації їх як платників ПДВ і повертають відповідне свідоцтво.

Реєстраційна заява платника ПДВ має бути подана податковому органу:

а) особами, що підлягають обов'язковій реєстрації – не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому вперше досягнуто граничного обсягу оподатковуваних операцій;

б) особами, що прийняли добровільне рішення про реєстрацію платниками ПДВ – не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками ПДВ та матимуть право на податковий кредит і виписку податкових накладних.

Особа, яка не надсилає реєстраційну заяву у таких випадках та у такі строки, несе відповідальність за ненарахування або несплату цього податку на рівні зареєстрованого платника ПДВ без права нарахування податкового кредиту й отримання бюджетного відшкодування.

Реєстраційну заяву обов'язково має бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати. Усі розділи реєстраційної заяви підлягають заповненню.

У заяві про реєстрацію платника ПДВ указується спосіб отримання свідоцтва про таку реєстрацію – поштою або безпосередньо в податковому органі.

Якщо особа обрала спосіб отримання свідоцтва поштою, то оплату вартості поштових послуг щодо відправлення свідоцтва така особа має здійснити до отримання свідоцтва шляхом подання до податкового органу поштових марок на суму, що відповідає вартості послуг поштового зв'язку з пересилання рекомендованого листа з повідомленням про вручення.

При реєстрації платника ПДВ обов'язково проводиться перевірка його реєстраційних даних з Єдиного банку даних про платників податку-юридичних осіб або Реєстру самозайнятих осіб.

Якщо в заяві про реєстрацію не зазначені обов'язкові реквізити, надані недостовірні або неповні дані її не скріплено печаткою заявника, не підписано заявником (для фізичних осіб), відповідальною особою заявника (для юридичних осіб) чи особою, яка має документально підтверджене

повноваження щодо підпису реєстраційної заяви від особи, яка реєструється платником ПДВ, то протягом 10 робочих днів від дня отримання заяви податковий орган звертається до особи з письмовою пропозицією надати нову заяву про реєстрацію (із зазначенням підстав неприйняття попередньої).

У разі відсутності підстав для відмови у реєстрації особи як платника ПДВ податковий орган зобов'язаний видати заявнику або відправити поштою (з повідомленням про вручення) свідоцтво про реєстрацію платника податку на додану вартість за формою № 2-ПДВ (далі – Свідоцтво) не пізніше наступного робочого дня після бажаного (запланованого) дня реєстрації платника ПДВ, зазначеного у його заяві, або протягом 10 робочих днів від дати надходження реєстраційної заяви, якщо бажаний (запланований) день реєстрації у заяві не зазначено чи такий день настає раніше дати, що припадає на останній день строку, встановленого для реєстрації платника ПДВ податковим органом. Якщо бажаний (запланований) день реєстрації, зазначений у заяві особи, настає після завершення 10 робочих днів від дати надходження реєстраційної заяви, податковий орган зобов'язаний видати заявнику або відправити поштою (з повідомленням про вручення) свідоцтво про реєстрацію такої особи як платника ПДВ не пізніше бажаного (запланованого) дня реєстрації платника ПДВ, зазначеного у його заяві.

Перебіг строку у 10 робочих днів, встановленого для податкової реєстрації, розпочинається з першого календарного дня, наступного за днем отримання податковим органом заяви про реєстрацію платника ПДВ. У разі якщо останній день строку подання заяви припадає на вихідний, святковий або неробочий день, останнім днем строку вважається наступний за вихідним, святковим або неробочим робочий день.

У податковому органі Свідоцтво може одержати сам платник ПДВ-фізична особа або відповідальна особа платника ПДВ-юридичної особи, вказана у реєстраційній заяві, чи будь-яка особа за наявності належним чином оформленої довіреності від платника ПДВ. Особа, яка отримує Свідоцтво, має пред'явити паспорт або інший документ, що посвідчує особу.

Відомості про отримання Свідоцтва платником ПДВ чи Представником платника вказуються у корінці Свідоцтва. До корінця Свідоцтва долучаються довіреність у разі одержання Свідоцтва особою за довіреністю або повідомлення про вручення – у разі направлення поштою Свідоцтва платнику ПДВ.

Якщо особа обрала спосіб отримання Свідоцтва безпосередньо в податковому органі та протягом 10 робочих днів від дня надходження до податкового органу заяви про реєстрацію не отримала Свідоцтво з будь-яких причин, податковий орган у другій половині останнього календарного дня строку у 10 робочих днів направляє за місцезнаходженням (місцем проживання) платника ПДВ Свідоцтво поштовим відправленням з післяплатою за рахунок одержувача.

Оригінал Свідоцтва повинен зберігатися платником.

Датою реєстрації особи платником ПДВ, яка вноситься до Реєстру та зазначається у Свідоцтві, є дата, що відповідає даті здійснення запису в Реєстрі про таку реєстрацію або бажаному дню реєстрації.

Копії Свідоцтва, достовірність яких засвідчена податковим органом, повинні розміщуватися в доступних для огляду місцях у приміщенні платника податку та в усіх його філіях (відділеннях), представництвах.

Для засвідчення копій Свідоцтва платник ПДВ подає до податкового органу заяву про засвідчення копій Свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість за формою № 2-РК), додає відповідну кількість копій Свідоцтва та при поданні заяви пред'являє оригінал Свідоцтва.

Засвідчені копії Свідоцтва видаються платнику ПДВ або Представнику податковим органом протягом трьох робочих днів від дня отримання відповідної заяви за умови пред'явлення оригіналу Свідоцтва. Податковим органом на кожній копії Свідоцтва у лівій верхній частині робиться спеціальний запис "Копія (підлягає поверненню до податкового органу)". У нижній частині копії Свідоцтва мають міститися найменування податкового органу, дата засвідчення копії Свідоцтва, прізвище, ім'я, по батькові посадової

особи податкового органу, яка засвідчує копію Свідоцтва, підпис цієї особи, скріплений печаткою податкового органу.

Усі засвідчені копії Свідоцтва підлягають поверненню до податкових органів у разі анулювання реєстрації, заміни Свідоцтва чи його втрати одночасно з поверненням Свідоцтва або поданням відповідної заяви платником ПДВ.

Засвідчені копії Свідоцтва, що зіпсовані, зношені або перестали використовуватись, можуть бути повернені платником ПДВ до податкового органу у будь-який час разом із супровідним листом.

У разі втрати засвідчених копій Свідоцтва платник ПДВ письмово повідомляє податковий орган про втрату таких копій та надає пояснення за підписом платника ПДВ (для фізичних осіб) або керівника платника ПДВ (для юридичних осіб).

Інформація щодо кількості засвідчених та виданих податковим органом копій Свідоцтва, повернених та втрачених засвідчених копій Свідоцтва вноситься до районного рівня Реєстру.

Дані про прийняті до розгляду заяви з поміткою про результати розгляду (zareєстровano, відмовлено у реєстрації, запропоновано подати нову заяву) та дані Свідоцтв уносяться до журналу реєстрації платників податку на додану вартість за формою № 2-РЖ.

Реєстраційні заяви з будь-якими позначками, заяви про видачу засвідчених копій Свідоцтва, документи, додані до таких заяв, корінець Свідоцтва, повідомлення і пояснення щодо Свідоцтва чи його засвідчених копій та інші документи щодо реєстрації платника ПДВ зберігаються в обліковій справі (реєстраційній частині) такого платника податків.

Перереєстрація платника ПДВ проводиться та Свідоцтво підлягає заміні у разі виникнення змін у даних платника ПДВ, які стосуються коду ЄДРПОУ, податкового номера, який надається податковими органами, та/або найменування (прізвища, імені, по батькові), та/або місцезнаходження (місця проживання) платника ПДВ, і якщо зміни не пов'язані із припиненням

платника ПДВ. У разі зміни платником ПДВ місцезнаходження (місця проживання) або його переведення на обслуговування до іншого податкового органу зняття такого платника з обліку в одному податковому органі та взяття на облік в іншому здійснюється в порядку, встановленому центральним органом державної податкової служби.

Для заміни Свідоцтва платник ПДВ зобов'язаний у двадцятиденний строк після виникнення змін надати до податкового органу, в якому перебуває на обліку, додаткову реєстраційну заяву з позначкою "Перереєстрація". До такої заяви мають бути додані Свідоцтво та всі засвідчені копії Свідоцтва.

Податковий орган видає платнику ПДВ нове Свідоцтво (за новим номером) замість старого в такому самому порядку, як і при реєстрації. При цьому дата реєстрації платником ПДВ не змінюється, а датою початку дії нового Свідоцтва та датою анулювання старого Свідоцтва є останній день строку в 10 робочих днів від дня отримання додаткової реєстраційної заяви з позначкою "Перереєстрація".

За бажанням та згідно із заявою платника ПДВ датою початку дії нового Свідоцтва та датою анулювання старого Свідоцтва може бути встановлений день до закінчення строку у 10 робочих днів від дня отримання додаткової реєстраційної заяви з позначкою "Перереєстрація". При цьому дата реєстрації платником ПДВ не змінюється, а датою початку дії нового Свідоцтва та датою анулювання старого Свідоцтва є дата внесення відповідного запису до Реєстру.

У період перереєстрації до початку дії нового Свідоцтва платник ПДВ використовує реквізити старого Свідоцтва. За потреби податковий орган повертає платнику ПДВ на цей період старе Свідоцтво та необхідну кількість засвідчених його копій зі спеціальними записами про термін дії.

Запис у Свідоцтві та всіх засвідчених копіях Свідоцтва підтверджується підписом керівника (заступника керівника) податкового органу та печаткою.

Перереєстрація платника ПДВ у зв'язку із зміною місцезнаходження (місця проживання), яка відповідно до Порядку обліку передбачає зняття з

обліку платника ПДВ в одному податковому органі і взяття на облік в іншому, здійснюється із урахуванням таких особливостей:

1) у податковому органі за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання) на підставі заяви, поданої до такого органу, проводиться перереєстрація платника ПДВ. При цьому нове Свідоцтво видається із зазначенням терміну дії, який відповідає даті закінчення 30 днів, наступних за днем, до якого перебуватиме на обліку платник ПДВ у податковому органі за попереднім місцезнаходженням (місцем проживання). Термін дії Свідоцтва вказується на Свідоцтві та його корінці.

2) у двадцятиденний строк після взяття на облік у податковому органі за новим місцезнаходженням (місцем проживання) платник ПДВ зобов'язаний подати до цього податкового органу додаткову реєстраційну заяву з позначкою "Зміна місцезнаходження".

Реєстрація діє до дати анулювання, якщо:

а) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку протягом попередніх 12 місяців, подала заяву про анулювання реєстрації, якщо загальна вартість оподатковуваних товарів/послуг, що надаються такою особою, за останні 12 календарних місяців була меншою від граничної суми;

б) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, прийняла рішення про припинення та затвердила ліквідаційний або передавальний баланс щодо своєї діяльності відповідно до законодавства за умови сплати суми податкових зобов'язань із податку;

в) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, реєструється як платник єдиного податку, умова сплати якого не передбачає сплати податку на додану вартість;

г) особа, зареєстрована як платник податку, протягом 12 послідовних податкових місяців не подає податковому органу декларації з податку на додану вартість та/або подає таку декларацію (податковий розрахунок), яка (який) свідчить про відсутність постачання/придбання товарів, здійснених з метою формування податкового зобов'язання чи податкового кредиту;

г) установчі документи будь-якої особи, зареєстрованої як платник податку, визнані рішенням суду недійсними;

д) господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи – банкрута;

е) платник податку ліквідується за рішенням суду (фізична особа позбувається статусу суб'єкта господарювання) або особу звільнено від сплати податку чи її податкову реєстрацію анульовано (скасовано, визнано недійсною) за рішенням суду;

є) фізична особа, зареєстрована як платник податку, померла, її оголошено померлою, визнано недієздатною або безвісно відсутньою, обмежено її цивільну дієздатність;

ж) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців наявний запис про відсутність юридичної особи або фізичної особи за її місцезнаходженням (місцем проживання) або запис про відсутність підтвердження відомостей про юридичну особу;

к) закінчився строк дії свідоцтва про реєстрацію особи як платника податку на додану вартість;

л) обсяг постачання товарів/послуг платниками податку, зареєстрованими добровільно, іншим платникам податку за останні 12 календарних місяців сукупно становить менше 50 відсотків загального обсягу постачання.

Анулювання реєстрації згідно з підпунктом "а" може бути ініційоване платником ПДВ після спливу 12 календарних місяців реєстрації особи платником ПДВ, починаючи з наступного дня після дня, що відповідає числу та місяцю реєстрації особи платником ПДВ. Загальна вартість оподатковуваних товарів/послуг за останні 12 календарних місяців визначається за даними податкових декларацій за останні 12 поточних календарних місяців, що були подані до податкового органу.

Анулювання реєстрації згідно з підпунктом "б" може бути ініційоване платником ПДВ-юридичною особою після складання комісією з припинення (ліквідаційною комісією, ліквідатором) ліквідаційного балансу або передавального балансу у разі реорганізації платника податку відповідно до законодавства шляхом приєднання, злиття, поділу та перетворення (якщо датою державної реєстрації юридичної особи, утвореної в результаті перетворення, є дата завершення перетворення).

При розгляді питання анулювання реєстрації згідно з підпунктом "г" 12 місяців визначаються зважаючи на те, що:

- не враховується місяць, в якому проведено реєстрацію особи платником ПДВ, якщо особа зареєстрована платником ПДВ з дня іншого, ніж перший день календарного місяця;

- включаються останні 12 послідовних податкових місяців, за які подані податкові декларації (у разі подання декларацій) або закінчився строк подання податкових декларацій (у разі неподання декларацій) до отримання чи складання податковим органом документа, який є підставою для анулювання реєстрації.

Анулювання реєстрації здійснюється шляхом виключення платника ПДВ з Реєстру. Свідоцтво про реєстрацію платника податку вважається анульованим з дати анулювання реєстрації платника податку.

Анулювання реєстрації за ініціативою платника ПДВ може бути здійснене на підставах, визначених у підпунктах "а" – "и".

Для анулювання реєстрації платник ПДВ надає до податкового органу за місцем перебування на обліку заяву про анулювання реєстрації платника податку на додану вартість за формою № 3-ПДВ.

Разом із поданням такої заяви платник ПДВ зобов'язаний повернути податковому органу Свідоцтво та всі засвідчені копії Свідоцтва. Якщо такі додатки відсутні, то податковий орган не приймає до розгляду заяву про анулювання реєстрації.

Анулювання реєстрації на підставі, визначеній у пункті "а" здійснюється за заявою платника податку, а на підставах, визначених у пунктах "б" – "и", може здійснюватися за заявою платника податку або за самостійним рішенням відповідного органу державної податкової служби. Свідоцтво про реєстрацію платника податку вважається анульованим з дати анулювання реєстрації платника податку.

У разі відсутності законних підстав для анулювання реєстрації орган державної податкової служби протягом 10 календарних днів після надходження заяви платника податку про анулювання реєстрації подає йому вмотивовану письмову відмову в анулюванні реєстрації з поясненнями із зазначеного питання.

З моменту анулювання реєстрації особи як платника податку така особа позбавляється права на віднесення сум податку до податкового кредиту, виписку податкових накладних.

Протягом трьох робочих днів після дня анулювання один примірник рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ надсилається податковим органом особі, реєстрацію якої анульовано, за її місцезнаходженням або місцем проживання, вказаним у Свідоцтві.

Якщо податковий орган або пошта не може вручити платнику податку примірник рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ у зв'язку з незнаходженням посадових осіб, відмовою прийняти таке рішення, незнаходженням за місцезнаходженням (місцем проживання) платника податку, то працівник того структурного підрозділу, яким надсилалось таке рішення, на підставі інформації від структурного підрозділу, до функцій якого входить реєстрація вхідної та вихідної кореспонденції, або на підставі іншої інформації оформляє відповідну довідку, в якій вказує причину, що призвела до неможливості вручення примірника рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ. Зазначена довідка разом з примірником рішення про анулювання реєстрації, що не був вручений, долучається до облікової справи (реєстраційної частини) цього платника.

Якщо анулювання реєстрації здійснюється за ініціативою податкового органу, платник податку зобов'язаний повернути податковому органу Свідоцтво та всі засвідчені його копії разом із супровідним листом протягом 20 календарних днів від дня прийняття рішення про анулювання.

Якщо в останньому звітному (податковому) періоді на обліку у платника податку залишаються товари та необоротні активи, при придбанні яких суми податку були включені до податкового кредиту, платник податку не пізніше дати подання заяви про анулювання його реєстрації як платника податку зобов'язаний визнати умовне постачання таких товарів та необоротних активів та нарахувати податкові зобов'язання, виходячи із звичайної ціни відповідних товарів чи необоротних активів, крім випадків реорганізації платника податку шляхом приєднання, злиття, перетворення, поділу та виділення відповідно до закону.

2.1.7 Державний реєстр фізичних осіб-платників податків

Центральний орган державної податкової служби формує та веде Державний реєстр фізичних осіб-платників податків (далі – Державний реєстр).

До Державного реєстру вноситься інформація про осіб, які є:

- а) громадянами України;
- б) іноземцями та особами без громадянства, які постійно проживають в Україні;
- в) іноземцями та особами без громадянства, які не мають постійного місця проживання в Україні, але відповідно до законодавства зобов'язані сплачувати податки в Україні або є засновниками юридичних осіб, створених на території України.

Облік фізичних осіб-платників податків, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної

податкової служби, ведеться в окремому реєстрі Державного реєстру за прізвищем, ім'ям, по батькові та серією і номером паспорта без використання реєстраційного номера облікової картки.

До облікової картки фізичної особи-платника податків та повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків) вноситься така інформація:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові;
- 2) дата народження;
- 3) місце народження (країна, область, район, населений пункт);
- 4) місце проживання, а для іноземних громадян – також громадянство;
- 5) серія, номер свідоцтва про народження, паспорта (аналогічні дані іншого документа, що посвідчує особу), ким і коли виданий.

До інформаційної бази Державного реєстру включаються такі дані про фізичних осіб:

- 1) джерела отримання доходів;
- 2) об'єкти оподаткування;
- 3) сума нарахованих та/або отриманих доходів;
- 4) сума нарахованих та/або сплачених податків;
- 5) інформація про податкову знижку та податкові пільги платника податків.

До Державного реєстру вносяться відомості про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік фізичних осіб-підприємців і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність. Такі відомості включають:

- 1) дати, номери записів, свідоцтв та інших документів, а також підстави державної реєстрації, реєстрації та взяття на облік, припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності, інші реєстраційні дані;
- 2) інформацію про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік змін у даних про особу, заміну чи продовження дії довідок про взяття на облік;

3) місце провадження діяльності, телефони й іншу додаткову інформацію для зв'язку з фізичною особою-підприємцем чи особою, яка здійснює незалежну професійну діяльність;

4) види діяльності;

5) громадянство та номер, що використовується під час оподаткування в країні громадянства, – для іноземців;

6) системи оподаткування із зазначенням періодів її дії.

Фізична особа-платник податків незалежно від віку (як резидент, так і нерезидент), для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов'язана особисто або через законного представника чи уповноважену особу подати відповідному органу державної податкової служби облікову картку фізичної особи – платника податків, яка є водночас заявою для реєстрації в Державному реєстрі, та пред'явити документ, що посвідчує особу.

Якщо через свої релігійні переконання фізична особа – платник податків, відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, вона зобов'язана особисто подати відповідному органу державної податкової служби повідомлення та документи для забезпечення її обліку за прізвищем, ім'ям, по батькові і серією та номером паспорта, а також пред'явити паспорт.

Облікова картка фізичної особи-платника податків (або повідомлення) подається до органу державної податкової служби за податковою адресою, а для особи, яка не має постійного місця проживання в Україні, – за місцем отримання доходів або за місцезнаходженням іншого об'єкта оподаткування.

Для заповнення облікової картки фізичної особи-платника податків використовуються дані документа, що посвідчує особу. Для заповнення повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера) використовуються дані паспорта.

Форма облікової картки фізичної особи-платника податків та повідомлення і порядок їх подання встановлюються центральним органом державної податкової служби.

Фізична особа несе відповідальність згідно із законом за достовірність інформації, що подається для реєстрації у Державному реєстрі.

Органи державної реєстрації актів цивільного стану, органи внутрішніх справ зобов'язані подавати відповідним органам державної податкової служби інформацію щодо зміни даних, які включаються до облікової картки фізичної особи-платника податків, не пізніше наступного робочого дня після проведення реєстрації таких змін.

Фізичні особи-платники податків зобов'язані подавати органам державної податкової служби відомості про зміну даних, які вносяться до облікової картки або повідомлення (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відмітку у паспорті), протягом місяця з дня виникнення таких змін шляхом подання відповідної заяви.

Про проведення державної реєстрації фізичної особи-платника податків у Державному реєстрі та внесення змін до даних, які містяться у Державному реєстрі, центральний орган державної податкової служби інформує орган державної податкової служби:

- а) за місцем обліку фізичної особи;
- б) за місцем проживання фізичної особи;
- в) за місцем отримання доходів чи місцезнаходженням іншого об'єкта оподаткування фізичної особи.

За зверненням платника податків, його законного представника або уповноваженої особи орган державної податкової служби видає документ, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі. У такому документі зазначається реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Органом державної податкової служби за місцем проживання фізичної особи-платника податків на прохання такої особи до паспорта можуть бути

внесені (сьома, восьма або дев'ята сторінки) дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків з Державного реєстру.

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера) використовуються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, юридичними особами незалежно від організаційно-правових форм, включаючи установи Національного банку України, банки й інші фінансові установи, біржі, особами, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичними особами-підприємцями, а також фізичними особами в усіх документах, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків, зокрема у разі:

1) виплати доходів, з яких утримуються податки згідно із законодавством України. Фізичні особи зобов'язані подавати інформацію про реєстраційний номер облікової картки юридичним та фізичним особам, що виплачують їм доходи;

2) укладення цивільно-правових договорів, предметом яких є об'єкти оподаткування та щодо яких виникають обов'язки щодо сплати податків і зборів;

3) відкриття рахунків у банках або інших фінансових установах, а також у розрахункових документах під час здійснення фізичними особами безготівкових розрахунків;

4) заповнення фізичними особами митних декларацій під час перетину митного кордону України;

5) сплати фізичними особами податків і зборів;

6) проведення державної реєстрації фізичних осіб-підприємців або видачі таким особам спеціальних дозволів (ліцензій, патентів тощо) на провадження деяких видів господарської діяльності, а також реєстрації незалежної професійної діяльності;

7) реєстрації майна й інших активів фізичних осіб, що є об'єктом оподаткування, або прав на нього;

8) подання органам державної податкової служби декларацій про доходи, майно й інші активи;

9) реєстрації транспортних засобів, що переходять у власність фізичних осіб;

10) оформлення фізичним особам пільг, субсидій та інших соціальних виплат з державних цільових фондів;

11) в інших випадках, визначених законами України й іншими нормативно-правовими актами.

Документи, пов'язані з проведенням цих операцій, які не мають реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера), вважаються оформленими з порушенням вимог законодавства України.

Кожен платник податків зазначає реєстраційний номер своєї облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера) в усіх звітних або інших документах, а також в інших випадках, передбачених законодавством України.

Відомості з Державного реєстру:

- використовуються органами державної податкової служби виключно для здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства України;
- є інформацією з обмеженим доступом, крім відомостей про взяття на облік фізичних осіб-підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

Органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування, самозайняті особи, податкові агенти подають безоплатно органам державної податкової служби за своїм місцезнаходженням інформацію про фізичних

осіб, що пов'язана з реєстрацією таких осіб як платників податків, нарахуванням, сплатою податків і контролем за дотриманням податкового законодавства України, із зазначенням реєстраційних номерів облікових карток платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера), зокрема:

1) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, юридичні особи та фізичні особи-підприємці, податкові агенти – про дату прийняття на роботу або звільнення з роботи фізичних осіб протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, а також податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків і сум нарахованого та утриманого з них податку органу державної податкової служби за місцем свого обліку.

2) органи внутрішніх справ – про фізичних осіб, які зареєстрували своє місце проживання у відповідному населеному пункті чи які зняті з реєстрації в такому населеному пункті, про зміну фізичними особами прізвища, імені, по батькові, дати і місця народження, транспортні засоби, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця, а також про втрачені, викрадені паспорти у п'ятиденний строк від дня надходження відповідних заяв від фізичних осіб та про паспорти померлих громадян щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

3) органи державної реєстрації морських, річкових та повітряних суден – про судна, щодо яких у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

4) органи державної реєстрації актів цивільного стану – про фізичних осіб, які померли (для закриття облікових карток), щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

5) органи, що здійснюють реєстрацію приватної нотаріальної, адвокатської, іншої незалежної професійної діяльності та видають свідоцтва про право на провадження такої діяльності, – про видачу або анулювання реєстраційного посвідчення – у п'ятиденний строк від дня провадження відповідної дії;

6) органи державної реєстрації прав – про оподатковуване нерухоме майно, щодо якого у фізичних осіб виникає або припиняється право власності, щомісяця, але не пізніше 10 числа наступного місяця;

7) органи опіки і піклування, виховні, лікувальні заклади, заклади соціального захисту населення й інші заклади, що відповідно до законодавства здійснюють опіку, піклування або управління майном підопічного, зобов'язані повідомляти про встановлення опіки над фізичними особами, визнаними судом недієздатними, опіку, піклування й управління майном малолітніх, інших неповнолітніх фізичних осіб, фізичних осіб, обмежених судом у дієздатності, дієздатних фізичних осіб, над якими встановлене піклування у формі патронажу, піклування або управління майном фізичних осіб, визнаних судом безвісно відсутніми, а також про подальші зміни, пов'язані із зазначеною опікою, піклуванням або управлінням майном, в органи державної податкової служби за місцем свого перебування не пізніше, як протягом п'яти календарних днів від дня прийняття відповідного рішення;

8) інші органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування – інформацію про інші об'єкти оподаткування.

2.2. Податковий обов'язок, податкові та грошові зобов'язання платника податків

2.2.1 Поняття й підстави виникнення та припинення

Згідно з Податковим кодексом України у платника податку за кожним податком та збором виникає податковий обов'язок (ст. 36).

Податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені Податковим Кодексом України і законами з питань митної справи.

Податковий обов'язок є безумовним і першочерговим стосовно інших неподаткових обов'язків платника податків, крім випадків, передбачених законом.

Виконання податкового обов'язку може здійснюватися платником податків самостійно або за допомогою свого представника чи податкового агента.

Підстави для виникнення, зміни і припинення податкового обов'язку, порядок і умови його виконання встановлюються Кодексом або законами з питань митної справи.

Підставами для припинення податкового обов'язку, крім його виконання, є:

- ліквідація юридичної особи;
- смерть фізичної особи, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою;
- втрата особою ознак платника податку, які визначені Кодексом;
- скасування податкового обов'язку в передбачений законодавством спосіб.

Виконанням податкового обов'язку визнається сплата в повному обсязі платником відповідних сум податкових зобов'язань у встановлений податковим законодавством строк.

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

Сплата податку та збору здійснюється платником податку безпосередньо, а у випадках, передбачених податковим законодавством, – податковим агентом, або представником платника податку, або банком на підставі податкової поруки.

Грошове зобов'язання платника податків – сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Спосіб, порядок і строки виконання податкового обов'язку встановлюються Кодексом та законами з питань митної справи.

Грошове зобов'язання щодо суми податкових зобов'язань з податку, що підлягає утриманню та сплаті (перерахуванню) до бюджету в разі нарахування/виплати доходу на користь платника податку-фізичної особи, вважається узгодженим податковим агентом або платником податку, який отримує доходи не від податкового агента, у момент виникнення податкового зобов'язання, який визначається за календарною датою, встановленою розділом IV Кодексу "Податок на доходи фізичних осіб" для граничного строку сплати податку до відповідного бюджету.

Платник податків самостійно обчислює суму податкового та/або грошового зобов'язання та/або пені, яку зазначає у податковій (митній) декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу, крім випадків, передбачених податковим законодавством.

Згідно зі ст. 54 ПКУ у ряді випадків контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків. Наприклад, якщо:

1) платник податків не подає в установлені строки податкову (митну) декларацію;

2) дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках;

3) згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку або збору, застосування штрафних (фінансових) санкцій та пені, у тому числі за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган;

4) рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

5) дані перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, у тому числі податкового агента, свідчать про порушення правил нарахування, утримання та сплати до відповідних бюджетів податків і зборів, передбачених Кодексом, у тому числі податку на доходи фізичних осіб таким податковим агентом;

6) результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

Митний орган має право самостійно визначити базу оподаткування та податкові зобов'язання платника податків на підставі у разі надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтверджених відомостей щодо країни походження, вартісних, кількісних або якісних характеристик, які мають значення для оподаткування товарів і предметів при ввезенні (пересиланні) на митну територію України або територію спеціальної митної зони або вивезенні (пересиланні) товарів і предметів з митної території України або території спеціальної митної зони, які відрізняються від задекларованих під час митного оформлення.

Якщо сума грошового зобов'язання розраховується контролюючим органом, платник податків не несе відповідальності за своєчасність,

достовірність і повноту нарахування такої суми. Проте він несе відповідальність за своєчасне та повне погашення нарахованого узгодженого грошового зобов'язання.

2.2.2 Податкове повідомлення-рішення

Податкове повідомлення-рішення – письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання або внести відповідні зміни до податкової звітності.

Податкові повідомлення-рішення, податкові вимоги або інші документи, адресовані контролюючим органом платнику податків, повинні бути складені у письмовій формі, відповідним чином підписані та у випадках, передбачених законодавством, завірені печаткою такого контролюючого органу.

Контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків податкове повідомлення-рішення у випадках:

а) коли сума грошового зобов'язання платника податків розраховується контролюючим органом;

б) коли за результатами перевірки контролюючий орган встановлює факт невідповідності суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у податковій декларації;

в) коли за результатами перевірки контролюючий орган зменшує розмір задекларованого від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість, розрахованого платником податків.

Форма та порядок надсилання податкового повідомлення-рішення і розрахунку грошового зобов'язання визначається центральним контролюючим органом.

Податкове повідомлення-рішення містить:

а) підставу для нарахування (зменшення) податкового зобов'язання та/або зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або

зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість;

б) посилення на норму ПКУ та/або іншого закону;

в) граничні строки сплати грошового зобов'язання та/або строки виправлення платником податків показників податкової звітності;

г) попередження про наслідки несплати грошового зобов'язання або внесення виправлень до показників податкової звітності в установлений строк;

д) граничні строки для оскарження податкового повідомлення-рішення.

До податкового повідомлення-рішення додається розрахунок податкового зобов'язання та штрафних (фінансових) санкцій.

Податкове повідомлення-рішення надсилається (вручається) за кожним окремим податком, збором та/або разом із штрафними санкціями, а також за кожною штрафною (фінансовою) санкцією за порушення норм іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючий орган, та/або пенею за порушення строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

У разі зменшення (збільшення) контролюючим органом суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платнику податків надсилаються (вручаються) окремі податкові повідомлення-рішення.

Контролюючий орган веде реєстр виданих податкових повідомлень-рішень щодо окремих платників податків.

Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) юридичній особі, якщо його передано посадовій особі такої юридичної особи під розписку або надіслано листом з повідомленням про вручення.

Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) фізичній особі, якщо його вручено їй особисто чи її законному представникові або надіслано на адресу за місцем проживання або останнього відомого її місцезнаходження фізичної особи з повідомленням про вручення. У такому

самому порядку надсилаються податкові вимоги та рішення про результати розгляду скарг.

У разі коли пошта не може вручити платнику податків податкове повідомлення-рішення або податкові вимоги через відсутність за місцезнаходженням посадових осіб, їх відмову прийняти податкове повідомлення-рішення або податкову вимогу, незнаходження фактичного місця розташування (місцезнаходження) платника податків або з інших причин, податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються врученими платнику податків у день, зазначений поштовою службою в повідомленні про вручення із зазначенням причин невручення.

Контролюючий орган також зобов'язаний визначити податкові зобов'язання платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена рішенням суду, та прийняти податкове повідомлення-рішення про нарахування платнику таких податкових зобов'язань і застосування стосовно нього штрафних (фінансових) санкцій у разі, коли судом за результатами розгляду кримінальної справи про злочини, предметом якої є податки, збори, винесено обвинувачувальний вирок, що набрав законної сили, або винесено рішення про закриття кримінальної справи за nereабілітуючими підставами.

Складання та надсилання платнику податків податкового повідомлення-рішення за податковими зобов'язаннями платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена рішенням суду, забороняється до набрання законної сили рішенням суду у справі або винесення постанови про закриття такої кримінальної справи за nereабілітуючими підставами.

2.2.3 Податкова вимога

Податкова вимога — письмова вимога органу державної податкової служби до платника податків щодо погашення суми податкового боргу.

Орган державної податкової служби надсилає (вручає) платнику податків податкову вимогу в порядку, визначеному для надсилання (вручення) податкового повідомлення-рішення, якщо він не сплачує узгодженої суми грошового зобов'язання в установлені законодавством строки. Податкова вимога може не надсилатися, якщо загальна сума податкового боргу платника податків не перевищує одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

Якщо контролюючий орган, що визначив суми грошового зобов'язання платника податків, не є органом державної податкової служби, то він надсилає подання про здійснення заходів з погашення податкового боргу платника податків, а також розрахунок його розміру відповідному органу державної податкової служби, на підставі якого орган державної податкової служби надсилає податкову вимогу.

Податкова вимога надсилається не раніше першого робочого дня після закінчення граничного строку сплати суми грошового зобов'язання. Контролюючий орган, який надіслав відповідному органу державної податкової служби подання, зобов'язаний надати такому органу державної податкової служби інформацію про скасування або зміну суми нарахованого грошового зобов'язання.

Податкова вимога повинна містити відомості про:

- а) факт виникнення грошового зобов'язання та права податкової застави;
- б) розмір податкового боргу, який забезпечується податковою заставою;
- в) обов'язок погасити податковий борг та можливі наслідки його непогашення в установленний строк;

- г) попередження про опис активів, які відповідно до законодавства можуть бути предметом податкової застави, а також про можливі дату та час проведення публічних торгів з їх продажу.

Податкова вимога надсилається також платникам податків, які самостійно подали податкові декларації, але не погасили суми податкових

зобов'язань у встановлені строки, без попереднього надсилання (вручення) податкового повідомлення-рішення.

У разі коли у платника податків, якому надіслано (вручено) податкову вимогу, сума податкового боргу збільшується, погашенню підлягає вся сума податкового боргу такого платника податку, що виник після надсилання (вручення) податкової вимоги.

Податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними, якщо:

1) сума податкового боргу самостійно погашається платником податків або органом податкової служби;

2) контролюючий орган скасовує раніше прийняте податкове повідомлення-рішення про нарахування суми грошового зобов'язання або податкову вимогу;

3) контролюючий орган зменшує нараховану суму грошового зобов'язання раніше прийнятого податкового повідомлення-рішення або суму податкового боргу, визначену в податковій вимозі;

4) рішенням суду, що набрало законної сили, скасовується повідомлення-рішення контролюючого органу або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі;

5) рішенням суду, що набрало законної сили, зменшується сума грошового зобов'язання, визначена у податковому повідомленні-рішенні контролюючого органу, або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі.

Податкова вимога вважається відкликаною у день, протягом якого відбулося погашення суми податкового боргу в повному обсязі.

Податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними з дня прийняття контролюючим органом рішення про скасування такого податкового повідомлення-рішення або податкової вимоги у день набрання законної сили відповідним рішенням суду, а також з дня надходження до платника податків податкового повідомлення-рішення або

податкової вимоги, які містять зменшену суму грошового зобов'язання або податкового боргу.

Якщо нарахована сума грошового зобов'язання або податкового боргу збільшується внаслідок їх адміністративного оскарження, раніше надіслане податкове повідомлення-рішення або податкова вимога не відкликаються. На суму збільшення грошового зобов'язання надсилається окреме податкове повідомлення-рішення, а на суму збільшення податкового боргу окрема податкова вимога не надсилається.

2.2.4 Джерела сплати грошових зобов'язань

Джерелами самостійної сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків є будь-які власні кошти, у тому числі ті, що отримані від продажу товарів (робіт, послуг), майна, випуску цінних паперів, зокрема корпоративних прав, отримані як позика (кредит), та з інших джерел, а також суми надміру сплачених платежів до відповідних бюджетів.

Сплата грошових зобов'язань або погашення податкового боргу платника податків з відповідного платежу може бути здійснена також за рахунок надміру сплачених сум такого платежу (без заяви платника) або за рахунок помилково та/або надміру сплачених сум з інших платежів (на підставі відповідної заяви платника) до відповідних бюджетів.

Джерелами погашення податкового боргу платника податків може бути будь-яке його майно з урахуванням обмежень, визначених Кодексом, а також іншими законодавчими актами.

Не можуть бути використані як джерела погашення податкового боргу платника податків:

а) майно платника податків, надане ним у заставу іншим особам (на час дії такої застави), якщо така застава зареєстрована згідно із законом у відповідних державних реєстрах до моменту виникнення права податкової застави;

б) майно, яке належить на правах власності іншим особам та перебуває у володінні або користуванні платника податків, у тому числі (але не виключно) майно, передане платнику податків у лізинг (оренду), схов (відповідальне зберігання), ломбардний схов, на комісію (консигнацію); давальницька сировина, надана підприємству для переробки, крім її частини, що надається платнику податків як оплата за такі послуги, а також майно інших осіб, прийняті платником податків у заставу чи заклад, довірче та будь-які інші види агентського управління;

в) майнові права інших осіб, надані платнику податків у користування або володіння, а також немайнові права, у тому числі права інтелектуальної (промислової) власності, передані в користування такому платнику податків без права їх відчуження;

г) кошти кредитів або позик, наданих платнику податків кредитно-фінансовою установою, що обліковуються на позичкових рахунках, відкритих на користь такого платника податків, суми акредитивів, що виставлені на ім'я платника податків, але не відкриті, суми авансових платежів та попередньої оплати за контрактами підприємств суднобудівної промисловості, отримані від замовників морських, річкових суден та інших плавучих засобів, які зараховуються на окремі рахунки цих підприємств, відкриті відповідно до статті 1 Закону України "Про заходи щодо державної підтримки суднобудівної промисловості в Україні";

д) майно, включене до складу цілісних майнових комплексів державних підприємств, які не підлягають приватизації, у тому числі казенних підприємств. Порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства, встановлюється Фондом державного майна України;

е) майно, вільний обіг якого заборонено згідно із законодавством України;

ж) майно, що не може бути предметом застави відповідно до Закону України "Про заставу";

к) кошти інших осіб, надані платнику податків у вклад (депозит) або довірче управління, а також власні кошти юридичної особи, що використовуються для виплат заборгованості з основної заробітної плати за фактично відпрацьований час фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах з такою юридичною особою.

У разі якщо здійснення заходів щодо продажу майна платника податків не призвело до повного погашення суми податкового боргу, орган стягнення може визначити додатковим джерелом погашення податкового боргу дебіторську заборгованість платника податків, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на органи державної податкової служби.

Така дебіторська заборгованість продовжує залишатися активом платника податків, що має податковий борг, до надходження коштів до бюджету за рахунок стягнення цієї дебіторської заборгованості. Орган державної податкової служби повідомляє платника податків про таке надходження коштів в п'ятиденний термін з дня отримання відповідного документа.

У разі відсутності у платника податків, що є філією, відокремленим підрозділом юридичної особи, майна, достатнього для погашення його грошового зобов'язання або податкового боргу, джерелом погашення грошового зобов'язання або податкового боргу такого платника податків є майно такої юридичної особи, на яке може бути звернено стягнення.

Забороняється будь-яка уступка грошового зобов'язання або податкового боргу платника податків третім особам.

У разі наявності у платника податків податкового боргу органи державної податкової служби зобов'язані зарахувати кошти, що сплачує такий платник податків, в рахунок погашення податкового боргу згідно з черговістю його виникнення незалежно від напрямку сплати, визначеного платником податків.

Спрямування коштів платником податків на сплату грошового зобов'язання перед погашенням податкового боргу забороняється, крім

випадків спрямування цих коштів на виплату заробітної плати та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

З моменту винесення судом ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство платника податків порядок погашення грошових зобов'язань, які включені до конкурсних кредиторських вимог контролюючих органів до такого боржника, визначається згідно із Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" без застосування норм Кодексу.

Для стягнення суми податкового боргу платника податку-фізичної особи орган державної податкової служби звертається до суду з позовом. Стягнення податкового боргу здійснюється державною виконавчою службою відповідно до закону про виконавче провадження.

У разі якщо податковий борг виник за операціями, що виконувалися в межах договорів про спільну діяльність, джерелом погашення такого податкового боргу є майно платників податків, що є учасниками такого договору.

Пеня та штрафні санкції, нараховані на суму грошового зобов'язання (її частку), скасовану за результатами адміністративного чи судового оскарження, також підлягають скасуванню, а якщо такі пеня та санкції були сплачені, вони підлягають зарахуванню в рахунок погашення податкового боргу, грошових зобов'язань або поверненню.

У разі коли зазначені особи проживають у сільській (селищній) місцевості, вони можуть сплачувати податки і збори через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів, форма якої встановлюється центральним органом державної податкової служби.

2.3 Заходи забезпечення виконання платником податків його обов'язків

2.3.1 Строки сплати податкового зобов'язання

Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій ним податковій декларації, **протягом 10 календарних днів**, що настають за останнім днем установленого граничного строку подання податкової декларації, Податковий агент зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання (суму нарахованого податку), самостійно визначеного ним з доходу, що виплачується на користь платника податку-фізичної особи та за рахунок такої виплати, одночасно з поданням платіжного доручення на отримання коштів для виплати доходу.

Суму податкового зобов'язання, визначену у митній декларації, платник податків зобов'язаний сплатити до закінчення митного оформлення товарів, якщо інше не передбачено податковим законодавством.

У разі коли контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків з причин, не пов'язаних з порушенням податкового законодавства, такий платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму податкового зобов'язання у строки, визначені в податковому повідомленні-рішенні, а якщо такі строки не визначено, – протягом **30 календарних днів**, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення про таке нарахування.

У разі визначення грошового зобов'язання контролюючим органом за підставами, пов'язаними з порушеннями вимог податкового законодавства, платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання протягом **10 календарних днів**, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення, крім випадків, коли протягом такого строку він розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

У разі оскарження рішення контролюючого органу про нараховану суму грошового зобов'язання платник податків зобов'язаний самостійно погасити узгоджену суму, а також пеню та штрафні санкції за їх наявності протягом 10 календарних днів, наступних за днем такого узгодження.

Пеня та штрафні санкції, нараховані на суму грошового зобов'язання (її частку), скасовану за результатами адміністративного чи судового оскарження, також підлягають скасуванню, а якщо такі пеня та санкції були сплачені, вони підлягають зарахуванню до погашення податкового боргу, грошових зобов'язань або поверненню.

У разі коли зазначені особи проживають у сільській (селищній) місцевості, вони можуть сплачувати податки і збори через каси сільських (селищних) рад за квитанцією про прийняття податків і зборів, форма якої встановлюється центральним органом державної податкової служби.

2.3.2 Податкова застава

Сума грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), самостійно узгодженого платником податків або узгодженого в порядку оскарження, але не сплаченого у встановлений строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання, називається податковим боргом.

Згідно зі ст. 88 ПКУ з метою забезпечення виконання платником податків своїх обов'язків майно платника податків, який має податковий борг, передається у податкову заставу.

Податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених платником у встановлений строк.

Право податкової застави виникає згідно з Податковим Кодексом і не потребує письмового оформлення.

У разі якщо податковий борг виник за операціями, що виконувалися в межах договорів про спільну діяльність, у податкову заставу передається майно платника податків, який згідно з умовами договору був відповідальним за перерахування податків до бюджету та/або майно, яке внесене у спільну діяльність та/або є результатом спільної діяльності платників податків. У разі недостатності майна такого платника податків у податкову заставу передається майно інших учасників договору про спільну діяльність у розмірах, пропорційних їх участі у такій спільній діяльності.

Право податкової застави виникає у разі:

1) несплати у встановлені строки суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної платником податків у податковій декларації, – з дня, що настає за останнім днем зазначеного строку;

2) несплати у встановлені строки суми грошового зобов'язання, визначеної контролюючим органом, – з дня виникнення податкового боргу.

Право податкової застави поширюється на будь-яке майно платника податків, яке перебуває в його власності (господарському віданні або оперативному управлінні) у день виникнення такого права, а також на інше майно, на яке платник податків набуде прав власності у майбутньому.

У разі якщо балансова вартість майна, на яке поширюється податкова застava, є меншою, ніж сума податкового боргу платника податків, право податкової застави поширюється на таке майно

Майно, на яке поширюється право податкової застави, оформлюється актом опису. До акта опису включається ліквідне майно, яке можливо використати як джерело погашення податкового боргу.

Опис майна у податкову заставу здійснюється на підставі рішення керівника органу державної податкової служби. Це рішення пред'являється платнику податків, що має податковий борг.

Керівник органу державної податкової служби за місцем реєстрації платника податків, що має податковий борг, призначає такому платнику

податків податкового керуючого. Податковий керуючий повинен бути посадовою (службовою) особою органу державної податкової служби.

Податковий керуючий описує майно платника податків, що має податковий борг, у податкову заставу, здійснює перевірку стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі, проводить опис майна, на яке поширюється право податкової застави, для його продажу, одержує від боржника інформацію про операції із заставленим майном, а в разі його відчуження без згоди органу державної податкової служби (за умови, коли наявність такої згоди має бути обов'язковою) вимагає пояснення від платника податків або його службових (посадових) осіб. У разі продажу в рахунок погашення податкового боргу майна платника податків, на яке поширюється право податкової застави, податковий керуючий має право отримувати від такого платника податків документи, що засвідчують право власності на зазначене майно.

У разі якщо платник податків, що має податковий борг, перешкоджає виконанню податковим керуючим його повноважень, такий податковий керуючий складає про це акт за формою, що встановлюються центральним органом державної податкової служби.

Орган державної податкової служби має право звернутись до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого. Строк, на який можуть бути зупинені видаткові операції, визначається судом, але не більше двох місяців.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків може бути достроково скасовано за рішенням податкового керуючого або суду.

Платник податків зберігає право користування майном, що перебуває у податковій заставі.

Відчужувати майно, що перебуває у податковій заставі, платник податків може тільки за згодою органу державної податкової служби, а також у разі, якщо орган державної податкової служби впродовж десяти днів з моменту

отримання від платника податків відповідного звернення не надав такому платнику податків відповіді щодо надання згоди.

У разі якщо в податковій заставі перебуває лише готова продукція, товари та товарні запаси, платник податків може відчужувати таке майно без згоди органу державної податкової служби за кошти за цінами, не меншими за звичайні, та за умови, що кошти від такого відчуження будуть направлені в повному обсязі в рахунок виплати заробітної плати, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або погашення податкового боргу.

У разі відчуження або оренди (лізингу) майна, яке перебуває у податковій заставі, платник податків за згодою органу державної податкової служби зобов'язаний замінити його іншим майном такої самої або більшої вартості. Зменшення вартості заміненого майна допускається тільки за згодою органу державної податкової служби за умови часткового погашення податкового боргу.

У разі здійснення операцій з майном, яке перебуває у податковій заставі, без попередньої згоди органу державної податкової служби платник податків несе відповідальність за ухиляння від сплати податків.

У разі якщо платник податків не допускає податкового керуючого для здійснення опису майна такого платника податків у податкову заставу та/або не подає документів, необхідних для такого опису, податковий керуючий складає акт відмови платника податків від опису майна у податкову заставу. Орган державної податкової служби звертається до суду щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків, заборону відчуження таким платником податків майна та зобов'язання такого платника податків допустити податкового керуючого для опису майна у податкову заставу.

Зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків та заборона відчуження платником податків майна діють до дня складання акта опису майна платника податків у податкову заставу податковим керуючим або акта про відсутність майна, що може бути описано у податкову заставу, або

погашення податкового боргу в повному обсязі. Податковий керуючий не пізніше робочого дня, що настає за днем складення зазначених у цьому пункті актів, зобов'язаний надіслати банкам та іншим фінансовим установам рішення про складення таких актів. Таке рішення є підставою для поновлення видаткових операцій на рахунках платника податків.

У разі якщо на момент складення акта опису майно відсутнє або його балансова вартість менша від суми податкового боргу, право податкової застави поширюється на інше майно, на яке платник податків набуде право власності у майбутньому до погашення податкового боргу в повному обсязі.

Платник податків зобов'язаний не пізніше робочого дня, наступного за днем набуття права власності на будь-яке майно, повідомити орган державної податкової служби про наявність такого майна. Орган державної податкової служби зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня отримання зазначеного повідомлення прийняти рішення щодо включення такого майна до акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави та балансова вартість якого відповідає сумі податкового боргу платника податків, або відмовити платнику податків у включенні такого майна до акта опису.

У разі якщо орган державної податкової служби приймає рішення про включення майна до акта опису, складається відповідний акт опису, один примірник якого надсилається платнику податків з повідомленням про вручення.

Відмова платника податків від підписання акта опису майна, на яке поширюється право податкової застави, не звільняє такого платника податків від поширення права податкової застави на описане майно. У такому випадку опис здійснюється у присутності не менш як двох понять.

Якщо майно платника податків є неподільним і його балансова вартість більша від суми податкового боргу, таке майно підлягає опису в податкову заставу в повному обсязі.

Заміна предмета застави може здійснюватися тільки за згодою органу державної податкової служби.

Орган державної податкової служби зобов'язаний безоплатно зареєструвати податкову заставу у відповідному державному реєстрі.

Майно платника податків звільняється з податкової застави з дня:

1) отримання органом державної податкової служби підтвердження повного погашення суми податкового боргу в установленому законодавством порядку;

2) визнання податкового боргу безнадійним;

3) прийняття відповідного рішення судом у межах процедур, визначених законодавством з питань банкрутства;

4) отримання платником податків рішення відповідного органу про скасування раніше прийнятих рішень щодо нарахування суми грошового зобов'язання або його частини (пені та штрафних санкцій) внаслідок проведення процедури адміністративного або судового оскарження;

2.3.3 Продаж майна, що перебуває в податковій заставі

Орган державної податкової служби здійснює за платника податків і на користь держави заходи щодо погашення його податкового боргу шляхом стягнення коштів, які перебувають у його власності, а в разі їх недостатності – шляхом продажу його майна, яке перебуває у податковій заставі.

Стягнення коштів і продаж майна платника податків проводяться не раніше ніж через 60 календарних днів з дня надіслання йому податкової вимоги.

Стягнення коштів платника податків з рахунків обслуговуючих його банків, здійснюється за рішенням суду, яке направляється до виконання органам державної податкової служби, у розмірі суми податкового боргу або його частини.

Орган державної податкової служби звертається також до суду щодо надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі.

Рішення суду щодо надання вказаного дозволу є підставою для прийняття органом державної податкової служби рішення про погашення усієї суми податкового боргу. Рішення органу державної податкової служби підписується його керівником і скріплюється гербовою печаткою органу державної податкової служби. Перелік відомостей, які зазначаються у такому рішенні, встановлюється центральним органом державної податкової служби.

Орган державної податкової служби на підставі рішення суду здійснює стягнення коштів у рахунок погашення податкового боргу за рахунок готівки, що належить такому платнику податків.

Вилучені готівкові кошти вносяться посадовою особою органу державної податкової служби до банку в день їх стягнення для перерахування до відповідного бюджету чи державного цільового фонду в рахунок погашення податкового боргу платника податків. У разі неможливості внесення зазначених коштів протягом того самого дня їх необхідно внести в банк наступного робочого дня. Забезпечення збереження зазначених коштів до моменту їх внесення в банк здійснюється відповідним органом державної податкової служби.

У разі якщо сума коштів, отримана у результаті продажу майна платника податків, перевищує суму його грошового зобов'язання та податкового боргу, різниця перераховується на рахунки такого платника податків або його правонаступників.

Продаж майна платника податків здійснюється на публічних торгах та/або через торговельні організації.

Продаж майна платника податків на публічних торгах здійснюється у такому порядку:

а) майно, яке може бути згруповане та стандартизоване, підлягає продажу за кошти виключно на біржових торгах, які проводяться біржами, що створені відповідно до закону і визначені органом державної податкової служби на конкурсних засадах;

б) цінні папери – на фондових біржах у порядку, встановленому Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок";

в) інше майно, об'єкти рухомого чи нерухомого майна, а також цілісні майнові комплекси підприємств підлягають продажу за кошти виключно на цільових аукціонах, які організовуються за поданням відповідного органу державної податкової служби на зазначених біржах.

Майно, що швидко псується, а також інше майно, обсяги якого не є достатніми для організації прилюдних торгів, підлягають продажу за кошти на комісійних умовах через організації торгівлі, визначені органом державної податкової служби на конкурсних засадах.

Майно боржника, щодо обігу якого встановлено обмеження законом, продається на закритих торгах, які проводяться на умовах змагальності. У таких закритих торгах беруть участь особи, які відповідно до законодавства можуть мати зазначене майно у власності чи на підставі іншого речового права.

У разі якщо продажу підлягає цілісний майновий комплекс підприємства, майно якого перебуває у державній або комунальній власності, чи якщо згідно із законодавством з питань приватизації для відчуження майна підприємства необхідна попередня згода органу приватизації або іншого державного органу, уповноваженого здійснювати управління корпоративними правами, продаж майна такого підприємства організовується державним органом приватизації за поданням відповідного органу державної податкової служби із дотриманням законодавства з питань приватизації. При цьому інші способи приватизації, крім грошової, не дозволяються.

Державний орган приватизації зобов'язаний організувати продаж цілісного майнового комплексу протягом 60 календарних днів з дня надходження подання органу державної податкової служби.

З метою реалізації майна, яке перебуває у податковій заставі, проводиться експертна оцінка вартості такого майна для визначення початкової ціни його продажу. Така оцінка проводиться у порядку,

визначеному Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні".

Платник податків має право самостійно здійснити оцінку шляхом укладення договору з оцінювачем. Якщо платник податків самостійно не здійснює оцінку протягом двох місяців з дня прийняття рішення про реалізацію майна, орган державної податкової служби самостійно укладає договір про проведення оцінки майна.

Під час продажу майна на товарних біржах орган державної податкової служби укладає відповідний договір з брокером (брокерською конторою), яка виконує дії з продажу такого майна за дорученням органу державної податкової служби на умовах найкращої цінової пропозиції.

Інформація про склад майна платників податків, призначеного для продажу, оприлюднюється відповідною біржею. Компенсація витрат, пов'язаних з такими публікаціями, здійснюється за рахунок коштів, отриманих від реалізації майна платника податків, у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Платник податків або будь-яка інша особа, яка здійснює управління майном платника податків або контроль за їх використанням, зобов'язані забезпечити за першою вимогою безперешкодний доступ податкового керуючого й учасників публічних торгів до огляду та оцінки майна, що пропонується для продажу, а також безперешкодне набуття прав власності на таке майно особою, яка придбала їх на публічних торгах.

Операції з продажу визначеного у цій статті майна на біржовому ринку не підлягають нотаріальному посвідченню.

Якщо платник податків у будь-який момент до укладення договору купівлі-продажу його майна повністю погашає суму податкового боргу, орган державної податкової служби скасовує рішення про проведення його продажу та вживає заходів щодо зупинення торгів.

З метою погашення податкового боргу платника податків орган державної податкової служби має право звернутись до суду щодо стягнення з

його дебіторів сум дебіторської заборгованості, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на органи державної податкової служби. Сума коштів, що надходить у результаті стягнення дебіторської заборгованості, в повному обсязі (але в межах суми податкового боргу) зараховується до відповідного бюджету чи державного цільового фонду в рахунок погашення податкового боргу платника податків. Сума дебіторської заборгованості, що стягнута понад суму податкового боргу, передається у розпорядження платника податку.

2.3.4 Адміністративний арешт майна

Адміністративний арешт майна платника податків є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом.

Арешт майна може бути застосовано, якщо з'ясовується одна з таких обставин:

- 1) платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває у податковій заставі;
- 2) фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон;
- 3) платник податків відмовляється від проведення документальної перевірки за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб органу державної податкової служби;
- 4) відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення господарської діяльності, торгові патенти, сертифікати відповідності реєстраторів розрахункових операцій;
- 5) відсутня реєстрація особи як платника податків в органі державної податкової служби, якщо така реєстрація є обов'язковою, або коли платник податків, що отримав податкове повідомлення або має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам;

б) платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі;

7) платник податків не допускає податкового керуючого до складення акта опису майна, яке передається в податкову заставу, та/або акта опису (виділення) майна для його продажу.

Арешт майна полягає у забороні платнику податків чинити щодо свого майна, яке підлягає арешту, дії, зазначені у пункті 94.5 ПКУ.

Арешт може бути накладено органом державної податкової служби на будь-яке майно платника податків, крім майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та коштів на рахунку платника податків.

Арешт майна може бути повним або умовним.

Повним арештом майна визнається заборона платнику податків на реалізацію прав розпорядження або користування його майном. У цьому випадку ризик, пов'язаний із втратою функціональних чи споживчих якостей такого майна, покладається на орган, який прийняв рішення про таку заборону.

Умовним арештом майна визнається обмеження платника податків щодо реалізації прав власності на таке майно, який полягає в обов'язковому попередньому отриманні дозволу керівника відповідного органу державної податкової служби на здійснення платником податків будь-якої операції з таким майном. Зазначений дозвіл може бути виданий керівником органу державної податкової служби, якщо за висновком податкового керуючого здійснення платником податків окремої операції не призведе до збільшення його податкового боргу або до зменшення ймовірності його погашення.

Рішення про застосування арешту майна платника податків приймає керівник органу державної податкової служби (його заступник). Воно надсилається:

1) платнику податків з вимогою тимчасово зупинити відчуження його майна;

2) іншим особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно такого платника податків, з вимогою тимчасово зупинити його відчуження.

Арешт коштів на рахунку платника податків здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення органу державної податкової служби до суду.

Звільнення коштів з-під арешту банк або інша фінансова установа здійснює за рішенням суду.

Арешт майна може бути також застосований до товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються з порушенням правил, визначених митним законодавством України чи законодавством з питань оподаткування акцизним податком, та товарів, у тому числі валютних цінностей, які продаються з порушенням порядку, визначеного законодавством, якщо їх власника не встановлено.

У цьому випадку службові (посадові) особи контролюючих органів або інших правоохоронних органів відповідно до їх повноважень тимчасово затримують таке майно зі складанням протоколу, який повинен містити відомості про причини такого затримання з посиланням на порушення конкретної законодавчої норми; опис майна, його родових ознак і кількості; відомості про особу (особи), в якої було вилучено такі товари (за їх наявності); перелік прав та обов'язків таких осіб, що виникають у зв'язку з таким вилученням. Форма зазначеного протоколу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Керівник підрозділу правоохоронного органу, у підпорядкуванні якого перебуває службова (посадова) особа, яка склала протокол про тимчасове затримання майна, зобов'язаний невідкладно поінформувати керівника органу державної податкової служби (його заступника), на території якого здійснено таке затримання, з обов'язковим врученням примірника протоколу.

На підставі відомостей, зазначених у протоколі, керівник органу державної податкової служби (його заступник) приймає рішення про

накладення арешту на таке майно або відмову в ньому шляхом неприйняття такого рішення.

Рішення про накладання арешту на майно повинне бути прийняте до 24 години робочого дня, що настає за днем складання протоколу про тимчасове затримання майна, але коли відповідно до законодавства України орган державної податкової служби закінчує роботу раніше, то такий строк завершується на час такого закінчення роботи.

У разі якщо рішення про арешт майна не приймається протягом зазначеного строку, майно вважається звільненим з-під режиму тимчасового затримання, а посадові чи службові особи, які перешкоджають такому звільненню, несуть відповідальність відповідно до закону.

При накладанні арешту на майно рішення керівника органу державної податкової служби (його заступника) невідкладно вручається особі, зазначеній у протоколі про тимчасове затримання майна.

У разі якщо місцезнаходження осіб, зазначених у протоколі про тимчасове затримання майна, не виявлено або коли майно було затримано, а осіб, яким воно належить на праві власності чи інших правах, не встановлено, рішення про арешт майна приймається керівником органу державної податкової служби (його заступником) без вручення його цим особам.

Арешт на майно може бути накладено рішенням керівника органу державної податкової служби (його заступника), обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом.

Зазначений строк не може бути продовжений в адміністративному порядку, у тому числі за рішенням інших державних органів, крім випадків, коли власника майна, на яке накладено арешт, не встановлено (не виявлено). У цих випадках таке майно перебуває під режимом адміністративного арешту протягом строку, визначеного законом для визнання його безхазяйним, або у разі якщо майно є таким, що швидко псується, – протягом граничного строку, визначеного законодавством. Порядок операцій з майном, власника якого не

встановлено, визначається законодавством з питань поводження з безхазяйним майном.

Строк не включає добові години, що припадають на вихідні та святкові дні.

Рішення керівника органу державної податкової служби (його заступника) щодо арешту майна може бути оскаржене платником податків у адміністративному або судовому порядку.

У всіх випадках, коли орган державної податкової служби вищого рівня або суд скасовує рішення про арешт майна, орган державної податкової служби вищого рівня проводить службове розслідування щодо мотивів прийняття керівником органу державної податкової служби (його заступником) рішення про арешт майна та приймає рішення про притягнення винних до відповідальності відповідно до закону.

При прийнятті рішення про арешт майна банку арешт не може бути накладено на його кореспондентський рахунок.

Платник податків має право на відшкодування збитків та немайнової шкоди, завданих органом державної податкової служби внаслідок неправомірного застосування арешту майна такого платника податків, за рахунок коштів державного бюджету, передбачених органам державної податкової служби, згідно із законом. Рішення про таке відшкодування приймається судом.

Функції виконавця рішення про арешт майна платника податків покладаються на податкового керуючого або іншого працівника органу державної податкової служби, призначеного його керівником (заступником). Виконавець рішення про арешт:

- надсилає рішення про арешт майна;
- організовує опис майна платника податків.

Опис майна платника податків проводиться у присутності його посадових осіб чи їх представників, а також понятих.

У разі відсутності посадових осіб платника податків або їх представників опис його майна здійснюється у присутності понятих.

Для проведення опису майна у разі потреби залучається оцінювач.

Понятими не можуть бути працівники органів державної податкової служби або правоохоронних органів, а також інші особи, участь яких як понятих обмежується Законом України "Про виконавче провадження".

Під час опису майна платника податків особи, які його проводять, зобов'язані пред'явити посадовим особам такого платника податків або їх представникам відповідне рішення про накладання адміністративного арешту, а також документи, які засвідчують їх повноваження на проведення такого опису. За результатами проведення опису майна платника податків складається протокол, який містить опис та перелік майна, що арештовується, із зазначенням назви, кількості, мір ваги й індивідуальних ознак та за умови присутності оцінювача, вартості, визначеної таким оцінювачем. Усе майно, що підлягає опису, пред'являється посадовим особам платника податків або їх представникам і понятим, а за відсутності посадових осіб або їх представників – понятим, для огляду.

Посадова особа органу державної податкової служби, яка виконує рішення про адміністративний арешт майна платника податків, визначає порядок його збереження й охорони.

Виконання цих заходів у період з 20-ї години до 9-ї години наступного дня не допускається.

Припинення адміністративного арешту майна платника податків здійснюється у зв'язку з:

- 1) відсутністю протягом 96 годин рішення суду про визнання арешту обґрунтованим;
- 2) погашенням податкового боргу платника податків;
- 3) усуненням платником податків причин застосування адміністративного арешту;

4) ліквідацією платника податків, у тому числі внаслідок проведення процедури банкрутства;

5) наданням відповідному органу державної податкової служби третьою особою належних доказів про належність арештованого майна до об'єктів права власності цієї третьої особи;

6) скасуванням судом або органом державної податкової служби рішення керівника органу державної податкової служби (його заступника) про арешт;

7) прийняттям судом рішення про припинення адміністративного арешту;

8) пред'явленням платником податків свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта господарювання, дозволів (ліцензій) на провадження діяльності, торгових патентів, сертифікатів відповідності реєстраторів розрахункових операцій;

9) фактичним проведенням платником податків інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, у тому числі зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки.

Рішення щодо звільнення з-під арешту майна приймається органом державної податкової служби.

У разі якщо рішення про звільнення майна з-під арешту прийнято щодо арешту, який було визнано судом обґрунтованим, орган державної податкової служби повідомляє про своє рішення відповідний суд не пізніше наступного робочого дня.

2.4 Тестові завдання за ЗМ 2 "Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом"

(за навчальними елементами 2.1 "Облік платників податків", 2.2 "Податковий обов'язок, податкові та грошові зобов'язання платника податків, 2.3 "Заходи забезпечення виконання платником податків його обов'язків"):

2.1 Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України – це автоматизована система збору, накопичення й обробки даних про:

- а) юридичних і фізичних осіб, які зареєстровані в установленому законодавством України порядку як суб'єкти підприємницької діяльності;
- б) підприємства й організації всіх форм власності, а також їх відокремлені підрозділи;
- в) підприємства й організації державної форми власності, а також їх відокремлені підрозділи.

2.2 До ЄДРПОУ надходять дані про такі суб'єкти господарської діяльності:

- а) юридичні особи, а також їх філії, інші відокремлені підрозділи, що розташовані за межами України і діють відповідно до законодавства іноземних держав, які створені за участю юридичних осіб України;
- б) фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, що розташовані на території України;
- в) юридичні особи, а також їх філії, інші відокремлені підрозділи, що розташовані на території України і проводять свою діяльність на підставі законодавства України.

2.3 Територіальні органи державної статистики здійснюють:

- а) присвоєння суб'єктам господарської діяльності ідентифікаційних кодів;

б) присвоєння суб'єктам господарської діяльності кодів класифікаційних ознак (галузева, територіальна, відомча належність, форма власності, організаційно-правова форма господарювання);

в) присвоєння фізичним особам ідентифікаційних кодів.

2.4 Платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік в органах державної податкової:

а) за місцем знаходження юридичних осіб;

б) за місцем розташування рухомого та нерухомого майна;

в) за місцем одержання доходів.

2.5 Основне місце обліку платника податку є:

а) за місцем розташування об'єктів оподаткування,

б) за місцезнаходженням юридичної особи;

в) за місцем розташування відокремлених підрозділів юридичних осіб,

г) за місцем одержання доходів.

2.6 Неосновне місце обліку платника податку є:

а) за місцем реєстрації їх підрозділів;

б) місцем проживання особи;

в) за місцем одержання доходів;

г) за місцем розташування рухомого та нерухомого майна.

2.7 Взяття на облік платників податків-юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів здійснюється:

а) до включення відомостей про них до відповідних державних реєстрів;

б) після включення відомостей про них до відповідних державних реєстрів;

в) після їх державної реєстрації.

2.8 Фізичні особи-підприємці та особи, які мають намір провадити незалежну професійну діяльність, підлягають взяттю на облік в органах державної податкової служби:

а) як самозайняті особи;

б) як юридичні особи;

- в) за місцем їх державної реєстрації на підставі відомостей з реєстраційної картки;
- г) за місцем їх проживання.

2.9 Орган державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців повинен передати органу державної податкової служби повідомлення та відомості з реєстраційної картки про виконання реєстраційних дій:

- а) протягом 10 робочих днів з дати державної реєстрації особи;
- б) не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації особи;
- в) не пізніше наступного робочого дня з дати державної реєстрації припинення юридичної особи чи підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця.

2.10 Незалежна професійна діяльність:

- а) участь фізичної особи у науковій діяльності;
- б) участь фізичної особи у викладацькій діяльності;
- в) за умови, що така особа є фізичною особою-підприємцем;
- г) діяльність приватних нотаріусів;
- д) діяльність бухгалтерів;
- е) діяльність аудиторів.

2.11 Автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного податкового обліку платників податків, включає:

- а) єдиний банк даних про платників податків – юридичних осіб;
- б) реєстр неприбуткових організацій та установ;
- в) державний реєстр фізичних осіб-платників податків (ДРФО);
- г) реєстр платників податків – постійних представників нерезидентів в Україні;
- д) реєстр договорів про спільну діяльність;
- е) реєстр власників транспортних засобів.

2.12 Самозайнята особа – платник податку, який:

- а) провадить незалежну професійну діяльність;
- б) є фізичною особою-підприємцем;
- в) за умови, що така особа є працівником у межах підприємницької діяльності;
- г) за умови, що така особа є працівником у межах незалежної професійної діяльності;
- д) за умови, що така особа не є працівником у межах підприємницької діяльності;
- е) за умови, що така особа не є працівником у межах незалежної професійної діяльності.

2.13 Для взяття в органі державної податкової служби на облік фізичної особи, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність:

- а) необхідно подати заяву та документи особисто;
- б) необхідно надіслати заяву та документи рекомендованим листом з описом вкладеного;
- в) за місцем постійного проживання;
- г) за місцем професійної діяльності.

2.14 Органи, що ведуть облік або реєстрацію рухомого майна та інших активів, розміщених на відповідній території, які є об'єктом оподаткування, зобов'язані повідомляти про його власників органи державної податкової служби:

- а) щомісяця;
- б) не пізніше 20 числа наступного місяця;
- в) не пізніше 10 числа наступного місяця.

2.15 Взяття на облік за основним місцем обліку платників податків-юридичних осіб та відокремлених підрозділів юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не

включаються до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, здійснюється з дня надходження від них відповідної заяви:

а) яку платник податків зобов'язаний подати у двадцятиденний строк після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом);

б) яку платник податків зобов'язаний подати у десятиденний строк після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом);

в) протягом трьох робочих днів;

г) не пізніше наступного робочого дня.

2.16 Взяття на облік у органі державної податкової служби договору про спільну діяльність або угоди про розподіл продукції здійснює:

а) орган державної реєстрації;

б) платник податків – учасник договору про спільну діяльність;

в) платник податків – учасник договору про розподіл продукції;

г) шляхом додаткового взяття на облік такого учасника як платника податків.

2.17 Заяву про взяття на облік в органі державної податкової служби договору про спільну діяльність або угоди про розподіл продукції платник податків зобов'язаний подати:

а) протягом 5 календарних днів після реєстрації договору про спільну діяльність;

б) протягом 5 календарних днів після реєстрації договору про розподіл продукції;

в) протягом 10 календарних днів після реєстрації договору про спільну діяльність;

г) протягом 10 календарних днів після реєстрації договору про розподіл продукції.

2.18 Підставами для внесення змін до облікових даних платників податків є:

- а) інформація органів державної реєстрації;
- б) інформація банків про відкриття (закриття) рахунків платників податків;
- в) рішення суду, що набрало законної сили;
- г) інформація, що надається платниками податків;
- д) дані перевірок платників податків органами служби безпеки;
- е) дані перевірок платників податків органами податкової служби.

2.19 У разі проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження або місця проживання платника податків, унаслідок якої змінюється адміністративно-територіальна одиниця й орган державної податкової служби, в якому на обліку перебуває платник податків, а також у разі зміни податкової адреси платника податків:

- а) платник податків зобов'язаний подати органу державної податкової служби за новим місцезнаходженням відповідну заяву;
- б) у двадцятиденний строк від дня реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання);
- в) у десятиденний строк від дня реєстрації зміни місцезнаходження (місця проживання).

2.20 Підставами для зняття з обліку в органах державної податкової служби юридичної особи, її відокремлених підрозділів та самозайнятих осіб є:

- а) повідомлення державного реєстратора про припинення юридичної особи;
- б) повідомлення державного реєстратора про закриття відокремленого підрозділу юридичної особи;
- в) заява платника податків про реорганізацію;
- г) винесення судового рішення про скасування державної реєстрації.

2.21 Підставами для зняття з обліку в органах державної податкової служби самозайнятих осіб є:

- а) визнання фізичної особи недієздатною;
- б) заборона судом провадити незалежну професійну діяльність;
- в) внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи;
- г) анулювання згідно із законодавством сертифіката;
- д) закінчення строку, на який було видано свідоцтво про реєстрацію;
- е) тривала відсутність фізичної особи за місцем проживання.

2.22 До Державного реєстру фізичних осіб – платників податків вноситься інформація про осіб, які є:

- а) громадянами України;
- б) іноземцями й особами без громадянства, які постійно проживають в Україні;
- в) іноземцями й особами без громадянства, які не мають постійного місця проживання в Україні;
- г) іноземцями й особами без громадянства, які є засновниками юридичних осіб, створених на території України.

2.23 До облікової картки фізичної особи-платника податків вноситься така інформація:

- а) прізвище, ім'я та по батькові;
- б) дата народження;
- в) місце народження;
- г) місце проживання;
- д) місце навчання;
- е) серія, номер документа, що посвідчує особу.

2.24 До інформаційної бази Державного реєстру фізичних осіб-платників податків включаються такі дані про фізичних осіб:

- а) кваліфікація;
- б) джерела отримання доходів;
- в) об'єкти оподаткування;
- г) сума нарахованих доходів;
- д) сума нарахованих та сплачених податків;
- е) інформація про податкову знижку та податкові пільги платника податків.

2.25 До Державного реєстру фізичних осіб-платників податків вносяться відомості про:

- а) посадових осіб фізичних осіб;
- б) державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік фізичних осіб – підприємців;
- в) державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.
- г) фізичних осіб;
- д) дати, номери записів, свідоцтв, інші реєстраційні дані;
- е) місце провадження діяльності, телефони й іншу додаткову інформацію для зв'язку;
- ж) види діяльності.

2.26 Реєстраційний номер облікової картки платника податків використовується у разі:

- а) нарахування доходів, з яких утримуються податки;
- б) виплати доходів, з яких утримуються податки;
- в) укладення цивільно-правових договорів, предметом яких є об'єкти оподаткування;
- г) відкриття рахунків у банках;

д) заповнення фізичними особами митних декларацій під час перетину митного кордону України;

е) реєстрації прав на майно фізичних осіб.

2.27 Фізична особа – платник податків, для якої раніше не формувалася облікова картка платника податків та яка не включена до Державного реєстру, зобов'язана подати відповідному органу державної податкової служби:

а) документ, що посвідчує особу;

б) облікову картку фізичної особи – платника податків;

в) документ про освіту.

2.28 Інформацію щодо зміни даних, які включаються до облікової картки фізичної особи – платника податків, відповідним органам державної податкової служби зобов'язані подавати:

а) органи державної реєстрації актів цивільного стану;

б) органи внутрішніх справ;

в) не пізніше 10 робочого дня після проведення реєстрації таких змін;

г) не пізніше наступного робочого дня після проведення реєстрації таких змін.

2.29 Податкові агенти подають безоплатно органам державної податкової служби протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, інформацію з зазначенням реєстраційних номерів облікових карток платника податків:

а) про дату прийняття на роботу або звільнення з роботи фізичних осіб;

б) податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків, і сум нарахованого й утриманого з них податку;

в) за місцем проживання платника.

2.30 Фізичні особи – платники податків зобов'язані подавати органам державної податкової служби відомості про зміну даних, які вносяться до облікової картки:

- а) протягом 10 календарних днів з дня виникнення таких змін шляхом подання відповідної заяви;
- б) протягом місяця з дня виникнення таких змін шляхом подання відповідної заяви;
- в) немає правильної відповіді.

2.31 Податковий обов'язок – це:

- а) сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір;
- б) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію;
- в) обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору.

2.32 Податкове зобов'язання – це:

- а) сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір;
- б) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію;
- в) обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору.

2.33 Грошове зобов'язання – це:

- а) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір;
- б) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання;
- в) обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору;

г) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як штрафну (фінансову) санкцію.

2.34 Контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, якщо:

а) дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових деклараціях,;

б) платник податків не подає в установлені строки податкову декларацію;

в) рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано невинною в ухилянні від сплати податків;

г) результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

2.35 Контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, якщо:

а) дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про заниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у митних деклараціях;

б) платник податків подає в установлені строки митну декларацію;

в) рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухилянні від сплати податків;

г) згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань із окремого податку, є контролюючий орган.

2.36 Підставами для припинення податкового обов'язку, крім його виконання, є:

а) сплата податку третьою особою;

б) ліквідація юридичної особи;

в) смерть фізичної особи;

- г) втрата особою ознак платника податку;
- д) визнання фізичної особи недієздатною.

2.37 Джерелами самостійної сплати грошових зобов'язань є кошти:

- а) отримані від продажу товарів;
- б) отримані від продажу майна;
- в) отримані як позика (кредит);
- г) власні кошти, що використовуються для виплат заборгованості з основної заробітної плати за фактично відпрацьований час фізичним особам.

2.38 Джерелами погашення податкового боргу платника податків є кошти:

- а) отримані від продажу послуг;
- б) отримані від продажу товарів, випуску цінних паперів;
- в) суми надміру сплачених платежів до відповідних бюджетів;
- г) кошти кредитів або позик, наданих платнику податків кредитно-фінансовою установою, що обліковуються на позичкових рахунках, відкритих на користь платника податків.

2.39 Стягнення суми податкового боргу платника податку-фізичної особи здійснюється:

- а) за рішенням державної податкової служби;
- б) за рішенням суду;
- в) за участю податкового керуючого;
- г) державною виконавчою службою.

2.40 Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій ним декларації:

- а) протягом 20 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого для подання податкової декларації;

б) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого для подання податкової декларації;

в) до закінчення митного оформлення товарів.

2.41 У разі визначення грошового зобов'язання контролюючим органом платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання:

а) протягом 20 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення;

б) протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення;

в) крім випадків, коли такий платник податків розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

2.42 Податкове повідомлення-рішення – це:

а) письмове повідомлення контролюючого органу про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання;

б) письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків внести відповідні зміни до податкової звітності;

в) письмова вимога органу державної податкової служби до платника податків щодо погашення суми податкового боргу.

2.43 Податкова вимога – це:

а) письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання;

б) письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків внести відповідні зміни до податкової звітності;

в) письмова вимога органу державної податкової служби до платника податків щодо погашення суми податкового боргу.

2.44 Податкове повідомлення-рішення містить:

а) підставу для нарахування (зменшення) податкового зобов'язання;

- б) посилання на норму ПКУ та/або іншого закону;
- в) граничні строки сплати грошового зобов'язання;
- г) строки виправлення платником податків показників податкової звітності;
- г) обов'язок погасити податковий борг і можливі наслідки його непогашення в установлений строк;
- д) попередження про наслідки несплати грошового зобов'язання.

2.45 Податкова вимога містить відомості про:

- а) підставу для нарахування (зменшення) податкового зобов'язання;
- б) посилання на норму ПКУ та/або іншого закону;
- в) граничні строки сплати грошового зобов'язання;
- г) факт виникнення грошового зобов'язання та права податкової застави;
- г) розмір податкового боргу, який забезпечується податковою заставою;
- д) обов'язок погасити податковий борг і можливі наслідки його непогашення в установлений строк;
- е) попередження про опис активів.

2.46 Податкове повідомлення-рішення або податкова вимога вважаються відкликаними, якщо:

- а) сума податкового боргу самостійно погашається платником податків або органом стягнення;
- б) контролюючий орган скасовує раніше прийняте податкове повідомлення-рішення про нарахування суми грошового зобов'язання або податкову вимогу;
- в) контролюючий орган зменшує нараховану суму грошового зобов'язання раніше прийнятого податкового повідомлення-рішення або суму податкового боргу, визначену в податковій вимозі;
- г) рішенням суду, що набрало законної сили, скасовується повідомлення-рішення контролюючого органу або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі;

д) рішенням суду, що набрало законної сили, не зменшується сума грошового зобов'язання, визначена в податковому повідомленні-рішенні контролюючого органу, або сума податкового боргу, визначена в податковій вимозі.

2.47 Податкове повідомлення-рішення вважається відкликаним:

а) за прийняття контролюючим органом рішення про скасування такого податкового повідомлення-рішення ;

б) у день набуття чинності відповідним рішенням суду;

в) із дня надходження до платника податків податкової вимоги, яка містить зменшену суму податкового боргу;

г) із дня надходження до платника податків податкового повідомлення-рішення , яка містить зменшену суму грошового зобов'язання .

2.48 Податкова вимога вважається відкликаною в разі:

а) якщо рішенням суду, що набрало законної сили, зменшується сума податкового боргу;

б) у день, протягом якого відбулося погашення суми податкового боргу в повному обсязі;

в) із дня надходження до платника податків податкової вимоги, яка містить зменшену суму податкового боргу;

г) із дня надходження до платника податків податкового повідомлення-рішення , яке містить зменшену суму грошового зобов'язання;

д) якщо рішенням суду, що набрало законної сили, скасовується сума податкового боргу.

2.49 Податковий борг – це:

а) сума грошового зобов'язання без урахування штрафних санкцій, самостійно узгодженого платником податків;

б) сума грошового зобов'язання (із урахуванням штрафних санкцій за їхньої наявності), узгодженого в порядку оскарження;

в) сума грошового зобов'язання (із урахуванням штрафних санкцій, за їхньої наявності), самостійно узгодженого платником податків;

г) не сплаченого у встановлений строк.

2.50 Для термінів, наведених у п. а), б,) необхідно обрати відповідні словосполучення, що розкривають їхній зміст із п. 1), 2), 3), 4), 5), 6),7):

Терміни	Словосполучення
а) податковий борг; б) податкове зобов'язання	1) сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір; 2) сума грошового зобов'язання ; 3) сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію; 4) самотійно узгоджена платником податків; 5) узгоджена в порядку оскарження 6) не сплачена у встановлений строк; 7) а також пеня, нарахована на суму грошового зобов'язання.

2.51 Для термінів, наведених у п. а) і б) необхідно вибрати відповідні словосполучення, що розкривають їх зміст із п. 1), 2), 3),4),5),6):

Терміни	Словосполучення
а) адміністративний арешт активів; б) податкова застава.	1) спосіб забезпечення сплати платником податків; 2) винятковим спосіб забезпечення виконання платником податків; 3) грошового зобов'язання; 4) його обов'язків; 5) пені; 6) не сплачених платником у встановлений строк.

2.52 Якщо наявні обставини, указані у п. а), б), в), г), д), е), ж), то відбуваються події за переліком 1), 2). Студенту необхідно вказати на їхній зв'язок:

Обставини	Події
а) платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває в податковій заставі; б) несплата у встановлені строки суми грошового зобов'язання; в) платник податків відмовляється від проведення документальної перевірки за наявності законних підстав для її проведення;	1) податкова застава; 2) адміністративний арешт активів

<p>г) фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон;</p> <p>д) відсутня реєстрація особи як платника податків в органі державної податкової служби;</p> <p>е) відсутні ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, що підлягає ліцензуванню;</p> <p>ж) самотійно визначеної платником у податковій декларації.</p>	
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

2.53 У разі несплати в установлені строки суми грошового зобов'язання, самотійно визначеної платником податків у податковій декларації, право податкової застави виникає:

- а) із дня, що настає за останнім днем, указаним у податковій декларації;
- б) із дня, що настає за останнім днем установленого строку;
- в) із дня, що настає за останнім днем, указаним у податковому повідомленні-рішенні.

2.54 У разі несплати в установлені строки суми грошового зобов'язання, самотійно визначеної контролюючим органом, право податкової застави виникає:

- а) на будь-яке майно платника податків, яке перебуває в його власності в день виникнення такого права;
- б) на будь-яке майно платника податків, яке перебуває в його господарському віданні або оперативному управлінні в день виникнення такого права;
- в) на майно, на яке платник податків набуде прав власності в майбутньому;
- г) із дня, що настає за останнім днем, указаним у податковому повідомленні-рішенні;
- д) із дня виникнення податкового боргу.

2.55 Опис майна у податкову заставу здійснюється:

- а) на підставі рішення суду;
- б) на підставі рішення керівника органу державної податкової служби;
- в) до акта опису включається будь-яке майно, що належить платнику;

г) до акта опису включається тільки ліквідне майно.

2.56 Якщо в податковій заставі перебуває лише готова продукція, товари та товарні запаси, платник податків може без згоди органу державної податкової служби:

а) відчужувати майно;

б) за кошти за договірними цінами;

в) за умови, що кошти від такого відчуження будуть спрямовані в повному обсязі на виплату заробітної плати;

г) за умови, що кошти від такого відчуження будуть спрямовані в повному обсязі на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

д) за кошти за цінами, що не є меншими за звичайні;

ж) користуватися майном.

2.57 Призупинення видаткових операцій на рахунках платника податків здійснюється:

а) на підставі рішення керівника органу державної податкової служби;

б) на підставі рішення суду;

в) на строк не більше 30 календарних днів;

г) на строк не більше двох місяців.

2.58 Якщо в податковій заставі перебуває майно, платник податків може без згоди органу державної податкової служби:

а) користуватися майном;

б) відчужувати майно;

в) за кошти за цінами, що не є меншими за звичайні;

г) за умови, що кошти від такого відчуження будуть спрямовані в повному обсязі в рахунок погашення податкового боргу.

2.59 Не раніше ніж за 60 календарних днів з дня надсилання платнику податкової вимоги проводяться:

а) опис майна платника податків;

б) продаж майна платника податків;

в) стягнення коштів;

г) за рішенням суду.

2.60 *Із метою реалізації майна, яке перебуває в податковій заставі, для визначення початкової ціни його продажу:*

а) проводиться експертна оцінка вартості майна;

б) проводиться оцінка вартості майна платником податків самостійно шляхом укладення договору з оцінювачем;

в) протягом двох місяців із дня прийняття рішення про реалізацію майна;

г) протягом 30 календарних днів із дня прийняття рішення про реалізацію майна.

2.61 *Наведені у п. а), б) дії здійснюються в разі, якщо відбуваються події за п. 1), 2), 3), 4), 5), 6):*

Дії	Події
а) звільнення від податкової застави; б) зупинення адміністративного арешту активів.	1) отримання органом державної податкової служби підтвердження повного погашення суми податкового боргу; 2) відсутність протягом 96 годин рішення суду про визнання арешту обґрунтованим; 3) пред'явлення платником податків спеціальних дозволів (ліцензій) на здійснення підприємницької діяльності; 4) прийняття судом рішення про припинення адміністративного арешту; 5) визнання податкового боргу безнадійним; 6) отримання платником податків рішення відповідного органу про скасування раніше прийнятих рішень щодо нарахування суми грошового зобов'язання

2.62 *Для термінів, наведених у п. а), б), необхідно обрати відповідні словосполучення, що розкривають їхній зміст із п. 1), 2), 3):*

Терміни	Словосполучення
а) повний арешт активів; б) умовний арешт активів.	1) заборона платнику податків на реалізацію прав розпорядження або користування його майном; 2) обмеження платника податків щодо реалізації прав власності на майно; 3) попереднє отримання дозволу керівника органу державної податкової служби на здійснення платником податків будь-якої операції з майном.

2.63 Рішення про застосування арешту майна платника податків надсилається:

- а) платнику податків із вимогою тимчасово зупинити відчуження його майна;
- б) платнику податків із вимогою тимчасово зупинити користування майном;
- в) особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно платника податків, із вимогою тимчасово зупинити його відчуження;
- г) особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно платника податків, із вимогою тимчасово зупинити користування.

2.64 Арешт активів може застосовуватися до:

- а) товарів і валютних цінностей;
- б) до товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються з порушенням правил, визначених законодавством із питань оподаткування акцизним податком;
- в) до товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються з порушенням правил, визначених митним законодавством України.

2.65 Рішення про накладання арешту активів має прийматися:

- а) керівником податкового органу;
- б) керівником правоохоронного органу, службова особа якого склала протокол про тимчасове затримання товарів.

2.66 Виконавець рішення про арешт майна:

- а) призначається керівником (заступником) органу державної податкової служби;
- б) призначається рішенням суду;
- в) надсилає рішення про арешт майна;
- г) організовує опис майна платника податків.

2.5 Податкові перевірки

2.5.1 Види перевірок і їхній предмет

Органи державної податкової служби мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки (ст.75 ПКУ).

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні органу державної податкової служби виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків. Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком. При цьому згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки є не обов'язковою.

Камеральна перевірка проводиться посадовими особами органу державної податкової служби без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення.

Документальна перевірка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної й іншої звітності, реєстрів податкового та бухгалтерського обліку (ведення яких передбачено законом), первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку та пов'язані з нарахуванням і сплатою податків і зборів, виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, а також отриманих в установленому законодавством порядку органом державної податкової служби документів і податкової інформації, у тому числі за результатами перевірок інших платників податків.

Предметом документальної перевірки є:

- своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати усіх передбачених Кодексом податків і зборів;

– дотримання валютного й іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи;

– дотримання роботодавцем законодавства щодо укладання трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Документальна планова перевірка проводиться відповідно до плану-графіка перевірок.

Документальна позапланова перевірка не передбачається у плані роботи органу державної податкової служби і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин, визначених ПКУ.

Документальною виїзною вважається перевірка, що проводиться за місцезнаходженням платника податків чи місцем розташування об'єкта права власності.

Документальною невиїзною перевіркою вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні органу державної податкової служби.

Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється органом державної податкової служби щодо дотримання порядку здійснення платниками податків:

а) розрахункових операцій;

б) ведення касових операцій;

в) наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі про виробництво й обіг підакцизних товарів;

г) дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами).

Посадові особи органу державної податкової служби мають право приступити до проведення документальної виїзної перевірки, фактичної перевірки за умови пред'явлення або надіслання наступних документів:

- направлення на проведення перевірки, у якому зазначаються дата видачі, найменування органу державної податкової служби, реквізити наказу про проведення відповідної перевірки, найменування та реквізити суб'єкта (об'єкта), перевірка якого проводиться (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи-платника податку, який перевіряється), мета, вид (планова або позапланова), підстави, дата початку та тривалість перевірки, посада та прізвище посадової (службової) особи, яка проводитиме перевірку. Направлення на перевірку в такому випадку дійсне за наявності підпису керівника органу державної податкової служби або його заступника, скріпленого печаткою органу державної податкової служби;

- копії наказу про проведення перевірки;
- службового посвідчення осіб, які зазначені в направленні на проведення перевірки.

Непред'явлення платнику податків (його посадовим (службовим) особам або особам, які фактично проводять розрахункові операції) направлення на проведення перевірки або пред'явлення направлення, оформленого з порушенням вимог, є підставою для недопущення посадових (службових) осіб органу державної податкової служби до проведення документальної виїзної або фактичної перевірки.

Відмова платника податків та/або посадових (службових) осіб платника податків (його представників або осіб, які фактично проводять розрахункові операції) від допуску до перевірки на інших підставах не дозволяється.

При пред'явленні направлення платнику податків та/або посадовим (службовим) особам платника податків (його представникам або особам, які фактично проводять розрахункові операції) такі особи розписуються в направленні із зазначенням свого прізвища, імені, по батькові, посади, дати і часу ознайомлення.

У разі відмови платника податків та/або посадових (службових) осіб платника податків (його представників або осіб, які фактично проводять розрахункові операції) розписатися в направленні на перевірку посадовими (службовими) особами органу державної податкової служби складається акт, який засвідчує факт відмови. У такому випадку акт про відмову від підпису в направленні на перевірку є підставою для початку проведення перевірки.

Під час проведення перевірок посадові (службові) особи органів державної служби мають діяти в межах повноважень, визначених Кодексом.

Керівники й відповідні посадові особи юридичних осіб і фізичні особи-платники податків під час перевірки, що проводиться органами державної податкової служби, зобов'язані виконувати вимоги органів державної податкової служби щодо усунення виявлених порушень законів про оподаткування, підписати акт (довідку) про проведення перевірки і мають право надати заперечення на цей акт (довідку).

2.5.2 Порядок проведення документальних планових перевірок

Документальна планова перевірка повинна передбачатися у плані-графіку проведення планових документальних перевірок.

До плану-графіка проведення документальних планових перевірок відбираються платники податків, які мають ризик несплати податків і зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на органи державної податкової служби.

Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній і незначний.

Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки, середнім – не частіше, ніж раз на два календарних роки, високим – не частіше одного разу на календарний рік.

Порядок формування та затвердження плану-графіка, перелік ризиків і їхній поділ за ступенями встановлюються центральним органом державної податкової служби.

Включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки платники податків-юридичні особи, що відповідають критеріям:

1) до яких на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 відсотків з податку на прибуток, у яких розмір доходів кожного звітного податкового періоду зростаючим підсумком із початку року не перевищує трьох мільйонів гривень та нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати (доходу) працівників, які перебувають з платником податку у трудових відносинах, є не меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом, і які відповідають одному із таких критеріїв:

а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;

б) діючі, у яких протягом трьох послідовних попередніх років (або протягом усіх попередніх періодів, якщо з моменту їх утворення пройшло менше трьох років), щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що не перевищує трьох мільйонів гривень, й у яких середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб;

в) які були зареєстровані платниками єдиного податку в установленому законодавством порядку в період до набрання чинності Кодексом та у яких за останній календарний рік обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становив до одного мільйона гривень і середньооблікова кількість працівників становила до 50 осіб.

2) у яких сума сплаченого до бюджету податку на додану вартість становить не менше п'яти відсотків від задекларованого доходу за звітний податковий період, а також самозайняті особи, сума сплачених податків яких становить не менше п'яти відсотків від задекларованого доходу за звітний податковий період.

Забороняється проведення документальної планової перевірки за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб і зобов'язань за бюджетними позиками та кредитами, гарантованими бюджетними коштами.

Рішення про проведення документальної планової перевірки приймається керівником органу державної податкової служби. Воно оформлюється наказом.

У разі планування різними контролюючими органами у звітному періоді проведення перевірки одного й того ж платника податків така перевірка проводиться зазначеними органами одночасно. Порядок координації проведення планових виїзних перевірок органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням та сплатою податків і зборів, визначається Кабінетом Міністрів України.

Допуск посадових осіб органів податкової служби до проведення документальної планової виїзної перевірки здійснюється згідно з статтею 81 Кодексу.

Тривалість документальної планової перевірки не повинна перевищувати 30 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва – 10 робочих днів, інших платників податків – 20 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірок можливе за рішенням керівника органу державної податкової служби не більше, ніж на 15 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва – не більше 5 робочих днів, інших платників податків – не більше 10 робочих днів.

Проведення документальної виїзної планової та позапланової перевірки великого платника податків може бути зупинено за рішенням керівника податкового органу, що оформлюється наказом, копія якого не пізніше

наступного робочого дня вручається платнику податків або його уповноваженому представнику під розписку, з подальшим поновленням її проведення на невикористаний строк.

Зупинення документальної виїзної планової, позапланової перевірки перериває перебіг строку проведення перевірки в разі вручення платнику податків або його уповноваженому представнику під розписку копії наказу про зупинення документальної виїзної планової, позапланової перевірки.

При цьому перевірка може бути зупинена на загальний термін, що не перевищує 30 робочих днів, а в разі необхідності проведення експертизи, отримання інформації від іноземних державних органів щодо діяльності платника податків, завершення розгляду судом позовів із питань, пов'язаних із предметом перевірки, відновлення платником податків утрачених документів перевірка може зупинятися на строк, необхідний для завершення таких процедур.

Загальний термін проведення перевірок у разі прийняття рішення платником податку на додану вартість про повернення суми бюджетного відшкодування та подання відповідному органу державної податкової служби заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається в податковій декларації, а також за наявності підстав, які свідчать, що розрахунок суми бюджетного відшкодування було зроблено з порушенням норм податкового законодавства, не може перевищувати 60 календарних днів.

2.5.3 Порядок проведення документальних позапланових перевірок

Документальна позапланова виїзна перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з наступних обставин:

1) за наслідками перевірок інших платників податків або отримання податкової інформації виявлено факти, що свідчать про можливі порушення платником податків податкового, валютного й іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби,

якщо платник податків не надасть пояснення та документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів із дня отримання запиту;

2) платником податків не подано в установлений законом термін податкову декларацію або розрахунки, якщо їхнє подання передбачено законом;

3) платником податків подано органу державної податкової служби уточнюючий розрахунок із відповідного податку за період, який перевірявся органом державної податкової служби;

4) виявлено недостовірність даних, що містяться в податкових деклараціях, поданих платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їхнє документальне підтвердження на письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів із дня отримання запиту;

5) платником податків подано в установленому порядку органу державної податкової служби заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення, у яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки або скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення у разі, коли платник податків у своїй скарзі (запереченнях) посиляється на обставини, що не були досліджені під час перевірки, й об'єктивний їхній розгляд неможливий без проведення перевірки. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали предметом оскарження;

6) розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків;

7) платником подано декларацію, у якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, за наявності підстав, які свідчать, що розрахунок суми бюджетного відшкодування було зроблено з порушенням норм податкового законодавства, та/або з від'ємним значенням із податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень;

8) подано скаргу про ненадання платником податків податкової накладної покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної у випадку ненадання таким платником податків пояснень і документального підтвердження на письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів із дня його отримання;

9) отримано постанову суду (ухвалу суду) про призначення перевірки або постанову органу дізнання, слідчого, прокурора, винесену ними відповідно до закону в кримінальних справах, що перебувають у їхньому провадженні;

10) органом державної податкової служби вищого рівня в порядку контролю за діями або бездіяльністю посадових осіб органу державної податкової служби нижчого рівня здійснено перевірку документів обов'язкової звітності платника податків або матеріалів документальної перевірки, проведеної контролюючим органом нижчого рівня, і виявлено невідповідність висновків акта перевірки вимогам законодавства або неповне з'ясування під час перевірки питань, що мають бути з'ясовані під час перевірки для винесення об'єктивного висновку щодо дотримання платником податків вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби.

Рішення про проведення документальної позапланової перевірки в цьому випадку приймається органом державної податкової служби вищого рівня лише в тому разі, якщо стосовно посадових осіб органу державної податкової служби нижчого рівня, які проводили документальну перевірку зазначеного платника податків, розпочато службове розслідування або порушено кримінальну справу;

11) у разі отримання інформації про ухилення податковим агентом від оподаткування виплаченої (нарахованої) найманим особам (у тому числі без документального оформлення) заробітної плати, пасивних доходів, додаткових благ, інших виплат і відшкодувань, що підлягають оподаткуванню, у тому числі внаслідок неукладення платником податків трудових договорів із найманими особами згідно з законом, а також здійснення особою господарської діяльності без державної реєстрації. Така перевірка проводиться виключно з питань, що стали підставою для проведення такої перевірки.

Працівникам податкової міліції забороняється брати участь у проведенні планових і позапланових виїзних перевірок платників податків, що проводяться органами державної податкової служби, якщо такі перевірки не пов'язані з веденням оперативно-розшукових справ або розслідуванням кримінальних справ, порушених стосовно таких платників податків (посадових осіб платників податків), що знаходяться в їхньому провадженні. Перевірки платників податків податковою міліцією проводяться в межах повноважень, визначених законом, й у порядку, передбаченому Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність", Кримінально-процесуальним кодексом та іншими законами України.

Про проведення документальної позапланової перевірки керівник органу державної податкової служби приймає рішення, яке оформлюється наказом.

Тривалість проведення документальної позапланової перевірки не повинна перевищувати 15 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва – 5 робочих днів, інших платників податків – 10 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірки можливе за рішенням керівника органу державної податкової служби не більше, ніж на 10 робочих днів для великих платників податків, щодо суб'єктів малого підприємництва – не більше 2 робочих дні, інших платників податків – не більше 5 робочих днів.

Документальна невиїзна перевірка здійснюється в разі прийняття керівником органу державної податкової служби рішення про її проведення та наявності обставин для проведення документальної планової чи позапланової перевірки. Документальна невиїзна перевірка здійснюється на підставі документів, необхідних для проведення документальної перевірки згідно ст. 75 ПКУ.

Документальна позапланова невиїзна перевірка проводиться посадовими особами органу державної податкової служби виключно на підставі рішення керівника органу державної податкової служби, оформленого наказом, і за умови надіслання платнику податків рекомендованим листом із повідомленням про вручення йому або його уповноваженому представнику під розписку копії наказу про проведення документальної позапланової невиїзної перевірки та письмового повідомлення про дату початку та місце проведення такої перевірки.

Присутність платників податків під час проведення документальних невиїзних перевірок не обов'язкова.

2.5.4 Порядок проведення фактичної перевірки

Фактична перевірка здійснюється без попередження платника податків.

Фактична перевірка може проводитися на підставі рішення керівника органу податкової служби, оформленого наказом, копія якого вручається платнику податків або його уповноваженому представнику під розписку до початку проведення такої перевірки, і за наявності хоча б однієї з наступних обставин:

1) у разі коли за результатами перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про можливі порушення платником податків законодавства щодо виробництва й обігу підакцизних товарів, здійснення розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій, свідоцтв про державну реєстрацію й інших документів, контроль за

наявністю яких покладено на органи державної податкової служби, і виникає необхідність перевірки таких фактів;

2) у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації від державних органів або органів місцевого самоврядування, яка свідчить про можливі порушення платником податків законодавства, контроль за яким покладено на органи державної податкової служби, зокрема щодо здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій, свідоцтв про державну реєстрацію й інших документів, виробництва й обігу підакцизних товарів;

3) письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій, касових операцій, патентування або ліцензування;

4) неподання суб'єктом господарювання в установлений законом термін обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій, розрахункових книжок і книг обліку розрахункових операцій, подання їх із нульовими показниками;

5) отримання в установленому законодавством порядку інформації про порушення вимог законодавства в частині виробництва, обліку, зберігання та транспортування спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів і цільового використання спирту платниками податків.

6) у разі виявлення за результатами попередньої перевірки порушення законодавства з питань служби щодо дотримання порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі свідоцтв про державну реєстрацію, виробництва й обігу підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами). Фактична перевірка, що здійснюється за наявності наведених обставини, може проводитися для контролю припинення порушення законодавства з цих питань одноразово

протягом 12 місяців з дати складання акта за результатами попередньої перевірки.

7) у разі отримання в установленому законодавством порядку інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин і виплати роботодавцями доходів у вигляді заробітної плати без сплати податків до бюджету, а також здійснення фізичною особою підприємницької діяльності без державної реєстрації.

Допуск посадових осіб органів податкової служби до проведення фактичної перевірки здійснюється згідно з статтею 81 ПКУ.

Під час проведення фактичної перевірки в частині дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами), у тому числі тим, яким встановлено випробування, перевіряється наявність належного оформлення трудових відносин, з'ясовуються питання ведення обліку роботи, виконаної працівником, обліку витрат на оплату праці, відомості про оплату праці працівника. Для з'ясування факту належного оформлення трудових відносин із працівником, який здійснює трудову діяльність, можуть використовуватися документи, що посвідчують особу, або інші документи, які дають змогу її ідентифікувати (посадове посвідчення, посвідчення водія, санітарна книжка тощо).

Фактична перевірка проводиться двома і більше посадовими особами органу державної податкової служби у присутності посадових осіб суб'єкта господарювання або його представника та/або особи, який фактично здійснює розрахункові операції.

Під час проведення перевірки посадовими особами, які здійснюють таку перевірку, може проводитися хронометраж господарських операцій. За результатами хронометражу складається довідка, що підписується посадовими особами органу державної податкової служби та посадовими особами суб'єкта господарювання або його представника та/або особами, що фактично здійснюють господарські операції.

Тривалість проведення фактичної перевірки не повинна перевищувати 10 діб.

Продовження строку фактичної перевірки здійснюється за рішенням керівника органу державної податкової служби не більше, ніж на 5 діб.

Підставами для продовження терміну перевірки є:

1) заява суб'єкта господарювання (за необхідності подання ним документів, які стосуються питань перевірки);

2) змінний режим роботи або підсумований облік робочого часу суб'єкта господарювання та/або його господарських об'єктів.

2.5.5 Надання платниками податків документів

Платник податків зобов'язаний надати посадовим особам органів державної податкової служби в повному обсязі документи, що належать до предмета перевірки або пов'язані з ним.

При цьому великий платник податків зобов'язаний також надати в електронному вигляді з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб (у форматі та порядку, визначених центральним органом державної податкової служби) копії документів із обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, не пізніше робочого дня, наступного за днем початку документальної виїзної планової, позапланової перевірки, документальної невиїзної перевірки.

Документи, що містять комерційну таємницю або є конфіденційними, передаються окремо з зазначенням посадової (службової) особи, що їх отримала. Передача таких документів для їхнього огляду, вивчення та їх повернення оформляються актом у довільній формі, який підписують посадова

(службова) особа органу державної податкової служби та платник податків (його представник).

При проведенні перевірок посадові особи органу державної податкової служби мають право отримувати у платників податків належним чином завірені копії первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, що свідчать про приховування (заниження) об'єктів оподаткування, несплату податків, зборів (обов'язкових платежів), порушення вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби. Такі копії повинні засвідчуватися підписом платника податків або його посадової особи та скріплюватися печаткою (за наявності).

Забороняється вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів за винятком випадків, передбачених кримінально-процесуальним законом.

У разі відмови платника податків або його законних представників надати копії документів посадовій (службовій) особі органу державної податкової служби така особа складає акт у довільній формі, що засвідчує факт відмови, із зазначенням посади, прізвища, імені, по батькові платника податків (його законного представника) і переліку документів, які йому запропоновано подати. Зазначений акт підписується посадовою особою органу державної податкової служби та платником податків або його законним представником. У разі відмови платника податків або його законного представника від підписання зазначеного акта в ньому вчиняється відповідний запис.

Отримання копій документів оформляється описом. Копія опису, складеного посадовими (службовими) особами органу державної податкової служби, вручається під підпис платнику податків або його законному представнику. Якщо платник податків або його законний представник відмовляється від засвідчення опису або від підпису про отримання копії

опису, то посадові особи органу державної податкової служби, які отримують копії, роблять відмітку про відмову від підпису.

У разі, якщо до закінчення перевірки платник податків не надає посадовим особам органу державної податкової служби, які проводять перевірку, документи (незалежно від причин такого ненадання, крім випадків виїмки документів або іншого вилучення правоохоронними органами), що підтверджують показники, відображені в податковій звітності, вважається, що такі документи були відсутні на час складення звітності.

Якщо документи надійшли після завершення перевірки контролюючий орган має право не приймати рішення за результатами проведеної перевірки та призначити позапланову документальну перевірку такого платника податків.

Платник податків має право надати до контролюючого органу, що призначив перевірку, документи, визначені в акті перевірки як відсутні, протягом трьох робочих днів з дня отримання акта перевірки.

У випадку, коли до початку або під час проведення перевірки оригінали первинних документів, облікових та інших реєстрів, фінансової та статистичної звітності, інших документів із питань обчислення та сплати податків і зборів були вилучені правоохоронними та іншими органами, останні зобов'язані надати для проведення перевірки контролюючому органу копії зазначених документів або забезпечити доступ до перевірки цих документів.

Такі копії, засвідчені печаткою і підписами посадових (службових) осіб правоохоронних та інших органів, якими було здійснено вилучення оригіналів документів або яким було забезпечено доступ до перевірки вилучених документів, мають надаватися протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту контролюючого органу.

У разі якщо документи було вилучено правоохоронними й іншими органами, терміни проведення такої перевірки, у тому числі розпочатої, переносяться до дати отримання вказаних копій документів або забезпечення доступу до них.

2.5.6 Оформлення результатів перевірок

Результати перевірок (крім камеральних) оформлюються у формі акта або довідки, які підписуються посадовими особами органу державної податкової служби та платниками податків або їхніми законними представниками (за наявності). У разі встановлення під час перевірки порушень складається акт. Якщо порушення відсутні, складається довідка.

Акт (довідка), складений за результатами перевірки та підписаний посадовими особами, які проводили перевірку, надається платнику податків або законному представнику останнього, який зобов'язаний його підписати.

Строк складення акта (довідки) про результати перевірки не зараховується до терміну проведення перевірки (із урахуванням його продовження).

У разі незгоди із висновками акта платник податків зобов'язаний підписати акт перевірки з зауваженнями, які він має право надати разом із підписаним примірником акта або окремо у строки, установлені для оскарження рішень податкової служби.

За результатами камеральної перевірки в разі виявлення порушень складається акт у двох примірниках, який підписується посадовими особами, які проводили перевірку, і після реєстрації в органі державної податкової служби вручається або надсилається для підписання протягом трьох робочих днів платнику податків.

Документи вважаються належним чином врученими, якщо вони надіслані за адресою (місцезнаходженням, податковою адресою) платника податків рекомендованим листом із повідомленням про вручення або особисто вручені платнику податків або його представникові.

Акт (довідка) документальної виїзної перевірки складається у двох примірниках, підписується посадовими особами органу державної податкової служби, які проводили перевірку, і реєструється в органі державної податкової служби протягом п'яти робочих днів із дня, що настає за днем закінчення

установленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають філії та/або перебувають на консолідованій сплаті, – протягом 10 робочих днів).

У разі відмови платника податків або його законних представників від підписання акта (довідки) посадовими особами органу державної податкової служби складається відповідний акт, що засвідчує факт відмови. Один примірник акта або довідки про результати виїзної планової чи позапланової документальної перевірки в день його підписання або відмови від підписання вручається або надсилається платнику податків чи його законному представнику.

Відмова платника податків або його законних представників від підписання акта перевірки або отримання його примірника не звільняє платника податків від обов'язку сплатити визначені органом державної податкової служби за результатами перевірки грошові зобов'язання.

У разі відмови платника податків або його законних представників від отримання примірника акта або довідки про результати перевірки або неможливості його вручення та підписання у зв'язку з відсутністю платника податків або його законних представників за місцезнаходженням він вважається врученим платнику податків у день, зазначений поштовою службою в повідомленні про вручення з зазначенням причин невручення. У цьому випадку органом державної податкової служби складається відповідний акт.

Акт (довідка) документальної невиїзної перевірки складається у двох примірниках, підписується посадовими особами органу державної податкової служби, які проводили перевірку, і реєструється в органі державної податкової служби протягом п'яти робочих днів із дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку (для платників податків, які мають філії та/або перебувають на консолідованій сплаті, – протягом 10 робочих днів).

Акт (довідка) документальної невиїзної перевірки після його реєстрації вручається особисто платнику податків або його законним представникам. У разі відмови платника податків або його законних представників від підписання акта (довідки) перевірки посадовими особами органу державної податкової служби складається відповідний акт, що засвідчує факт такої відмови. Відмова платника податків або його законних представників від підписання акта перевірки не звільняє платника податків від обов'язку сплатити визначені органом державної податкової служби за результатами перевірки грошові зобов'язання. Заперечення за актом перевірки розглядаються органом державної податкової служби протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їхнього отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені в зауваженнях).

Акт (довідка) про результати фактичних перевірок складається у двох примірниках, підписується посадовими особами органів державної податкової служби, які проводили перевірку, реєструється не пізніше наступного робочого дня після закінчення перевірки. Акт (довідка) про результати зазначених перевірок підписується особою, яка здійснювала розрахункові операції, платником податків і його законними представниками (за наявності).

Підписання акта (довідки) таких перевірок особою, яка здійснювала розрахункові операції, платником податків, його законними представниками (за наявності) і посадовими особами органу державної податкової служби, які проводили перевірку, здійснюється за місцем проведення перевірки або у приміщенні органу державної податкової служби.

У разі відмови платника податків, його законних представників або особи, яка здійснювала розрахункові операції, від підписання акта (довідки), посадовими особами органу державної податкової служби складається акт, що засвідчує факт такої відмови. Один примірник акта або довідки про результати перевірки не пізніше наступного робочого дня після його складення реєструється в журналі реєстрації актів податкового органу й не пізніше

наступного дня після його реєстрації вручається або надсилається платнику податків, його законному представнику або особі, яка здійснювала розрахункові операції.

За відмови платника податків або його законних представників від отримання примірника акта (довідки) перевірки чи неможливості його вручення платнику податків або його законним представникам чи особі, яка здійснювала розрахункові операції з будь-яких причин, він вважається врученим платнику податків у день, зазначений поштовою службою в повідомленні про вручення з зазначенням причин невручення. У цьому випадку органом державної податкової служби складається відповідний акт або робиться позначка в акті або довідці про результати перевірки.

Відмова платника податків або його законних представників чи особи, яка здійснювала розрахункові операції, від підписання акта перевірки або отримання його примірника не звільняє платника податків від обов'язку сплатити визначені органом державної податкової служби за результатами перевірки грошові зобов'язання.

У разі незгоди платника податків або його законних представників із висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті (довідці) перевірки, вони мають право подати свої заперечення протягом п'яти робочих днів із дня отримання акта (довідки). Такі заперечення розглядаються органом державної податкової служби протягом п'яти робочих днів, що настають за днем їхнього отримання (днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, недосліджених під час перевірки та зазначених у зауваженнях). Платник податку (його уповноважена особа та/або представник) має право брати участь у розгляді заперечень, про що такий платник податку зазначає в запереченнях.

Якщо платник податку виявив бажання взяти участь у розгляді заперечень до акта перевірки, орган державної податкової служби зобов'язаний повідомити його про місце й час проведення такого розгляду.

Повідомлення надсилається платнику податків не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від нього заперечень, але не пізніше ніж за два робочих дні до дня їхнього розгляду.

Участь керівника відповідного органу державної податкової служби (або уповноваженого ним представника) у розгляді заперечень платника податків до акта перевірки є обов'язковою. Такі заперечення є невід'ємною частиною акта (довідки) перевірки.

Рішення про визначення грошових зобов'язань приймається керівником органу державної податкової служби (або його заступником) з урахуванням результатів розгляду заперечень платника податків (за їхньої наявності). Платник податків або його законний представник може бути присутнім під час прийняття такого рішення.

Податкове повідомлення-рішення приймається керівником податкового органу (його заступником) протягом десяти робочих днів з дня, наступного за днем вручення платнику податків акта перевірки, а за наявності заперечень посадових осіб платника податків до акта перевірки приймається з урахуванням висновку про результати розгляду заперечень до акта перевірки – протягом трьох робочих днів, наступних за днем розгляду заперечень і надання (надсилання) письмової відповіді платнику податків.

У разі якщо грошове зобов'язання розраховується органом державної податкової служби за результатами перевірки, призначеної відповідно до кримінально-процесуального закону або закону про оперативно-розшукову діяльність, податкове повідомлення-рішення за результатами перевірки не приймається до дня набрання законної сили відповідним рішенням суду. Матеріали перевірки разом із висновками органу державної податкової служби передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку. Статус таких матеріалів перевірки та висновків органу державної податкової служби визначається кримінально-процесуальним законом або законом про оперативно-розшукову діяльність.

В акті перевірки зазначаються як факти заниження, так і факти завищення податкових зобов'язань платника.

2.6 Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства

2.6.1 Види відповідальності

Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їхніх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених Податковим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Платники податків, податкові агенти та/або їхні посадові особи несуть відповідальність у разі невиконання або неналежного виконання вимог, визначених законами з питань оподаткування й іншим законодавством.

За порушення законів із питань оподаткування й іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються наступні види юридичної відповідальності:

- 1) фінансова;
- 2) адміністративна;
- 3) кримінальна.

Притягнення до фінансової відповідальності платників податків за порушення законів з питань оподаткування, іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не звільняє їхніх посадових осіб (за наявності відповідних підстав) від притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності.

2.6.2 Штрафні (фінансові) санкції (штрафи)

Фінансова відповідальність застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені.

Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) – плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового й іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи.

Податковим Кодексом України (ст. 117–128) штрафні (фінансові) санкції встановлені за наступні порушення установлених вимог податкового й іншого законодавства:

1. Порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) в органах державної податкової служби.
2. Порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків.
3. Порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків.
4. Неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності.
5. Порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення і сплати податків та зборів, а також документів, пов'язаних із виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.
6. Порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування фізичною особою – підприємцем.
7. У разі визначення контролюючим органом суми податкового зобов'язання.
8. Відчуження майна, яке перебуває у податковій заставі, без згоди органу державної податкової служби.
9. Порушення порядку отримання та використання торгового патенту.
10. Порушення правил сплати (перерахування) податків.
11. Порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати

12. Неподання або подання з порушенням строку банками чи іншими фінансовими установами податкової інформації органам державної податкової служби.

У разі застосування контролюючими органами до платника податків штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) йому надсилаються (вручаються) податкові повідомлення-рішення.

Суми штрафних санкцій зараховуються до бюджетів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні податки та збори.

Зміст і розміри фінансових санкцій наведено у табл. 5.1–5.11.

Таблиця 5.1 – Штрафи за порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) в органах державної податкової служби

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	1. Неподання в установлені строки заяв або документів для взяття на облік у відповідному органі державної податкової служби; реєстрації змін місцезнаходження чи внесення інших змін до своїх облікових даних; 2. Неподання виправлених документів для взяття на облік чи внесення змін, подання з помилками чи в неповному обсязі; 3. Неподання відомостей стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку та/або складення податкової звітності	На юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність, – 510 гривень . На самозайнятих осіб – 170 гривень
2	У разі неусунення наведених вище порушень або за ті самі дії, вчинені протягом року особою, до якої були застосовані штрафи за таке порушення.	На юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичної особи чи юридичну особу, відповідальну за нарахування та сплату податків до бюджету під час виконання договору про спільну діяльність, – 1020 гривень . На самозайнятих осіб – 340 гривень .

За одне податкове правопорушення контролюючий орган може застосувати тільки один вид штрафної санкції, передбаченої ПКУ тй іншими законами України. У разі вчинення платником податків двох або більше порушень законів з питань оподаткування й іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафи застосовуються за кожне вчинене разове та триваюче порушення окремо.

Таблиця 5.2 – Штрафи за порушення строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Неподання банками або іншими фінансовими установами відповідним органам державної податкової служби в установленій строк повідомлення про відкриття або закриття рахунків платників податків	340 гривень за кожний випадок неподання або затримки
2	Здійснення видаткових операцій за рахунком платника податків до отримання повідомлення відповідного органу державної податкової служби про взяття рахунку на облік в органах державної податкової служби	На банк (іншу фінансову установу) в розмірі 10 відсотків суми усіх операцій , здійснених з таких рахунків (крім операцій з перерахування коштів до бюджетів, державних цільових фондів) за весь період до отримання повідомлення, але не менше 850 гривень
3	Неповідомлення фізичними особами-підприємцями й особами, що проводять незалежну професійну діяльність, про свій статус банку або іншій фінансовій установі при відкритті рахунку	340 гривень за кожний випадок неповідомлення

Таблиця 5.3 – Штрафи за порушення платником податків порядку подання інформації про фізичних осіб – платників податків

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб – платників податків	85 гривень
2	Наведене вище порушення, вчинене платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення	170 гривень
3	Неподання, подання з порушенням встановлених строків, подання не у повному обсязі, з недостовірними відомостями або з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих на користь платника податків, а також про суми утриманого з них податку	510 гривень
4	Дії, наведені у п.3, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення	1020 гривень
5	Оформлення документів, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків без зазначення реєстраційного номера облікової картки платника податків, або з використанням недостовірного реєстраційного номера облікової картки платника податків	170 гривень

Відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їхнього подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної в зазначених документах, несуть:

1) юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які відповідно до ПКУ визначені платниками податків, а також їхні посадові особи.

Відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якої він входить;

2) фізичні особи – платники податків та їхні законні чи уповноважені представники у випадках, передбачених законом;

3) податкові агенти.

Таблиця 5.4 – Штрафи за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності або невиконання вимог щодо внесення змін до податкової звітності

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори, податкових декларацій (розрахунків)	170 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання
2	Наведені вище порушення, учинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення	1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання
3	Платник податків не подавав уточнюючий розрахунок у разі виявлення помилки, що містяться в раніше поданій ним податковій декларації, і не відобразив відповідні уточнені показники у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені	5 відсотків від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання

Податкові декларації подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

1) календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) – протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

2) календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

3) календарному року, крім випадків – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

4) календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним;

5) календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – підприємців – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Якщо податкова декларація за квартал, півріччя, три квартали або рік розраховується зростаючим підсумком на підставі показників базових податкових періодів, із яких складаються такі квартал, півріччя, три квартали або рік, зазначена податкова декларація подається у строки, для такого базового звітного (податкового) періоду.

Якщо останній день терміну подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Якщо згідно з відповідним розділом ПКУ з питань окремого податку, збору звітний (податковий) період не встановлено, податкова декларація подається та податкове зобов'язання сплачується у строки, передбачені для місячного базового звітного (податкового) періоду.

Граничні строки для подання податкової декларації, заяв про перегляд рішень контролюючих органів, заяв про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань, підлягають продовженню керівником контролюючого органу (його заступником) за письмовим запитом платника податків, якщо такий платник податків протягом зазначених строків:

- 1) перебував за межами України;
- 2) перебував у плаванні на морських суднах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден;
- 3) перебував у місцях позбавлення волі за вироком суду;
- 4) мав обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням чи полоном на території інших держав або внаслідок інших обставин непереборної сили, підтверджених документально.

Штрафні санкції не застосовуються протягом термінів продовження граничних строків подання податкової декларації.

Відповідно до ст. 50.1 ПКУ платник податків, який до початку його перевірки контролюючим органом самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний:

- а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі **трьох відсотків** від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку;
- б) або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу в розмірі **п'яти відсотків** від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з цього податку.

Таблиця 5.5 – Штрафи за порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення та сплати податків і зборів, а також документів, пов’язаних із виконанням вимог іншого законодавства

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	<p>1) незабезпечення платником податків зберігання первинних документів облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення та сплати податків і зборів не менше ніж 1095 днів із дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи, а у разі її неподання – граничного терміну подання такої звітності.</p> <p>2) ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів чи їхніх копій при здійсненні податкового контролю</p>	510 гривень
2	Наведені вище порушення, учинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення	1020 гривень

Платники податків зобов’язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов’язаних із визначенням об’єктів оподаткування та/або податкових зобов’язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов’язаних із обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачене законодавством.

Забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених цими документами.

Платники податків зобов'язані забезпечити зберігання документів, пов'язаних із виконанням вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, не менше 1095 днів із дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи, а у разі її неподання – з передбаченого ПКУ граничного терміну подання такої звітності.

У разі ліквідації платника податків документи за період діяльності платника податків не менше 1095 днів, що передували даті ліквідації платника податків, в установленому законодавством порядку передаються до архіву.

За втрати, пошкодження або дострокового знищення документів платник податків зобов'язаний у **п'ятиденний строк** із дня такої події письмово повідомити орган державної податкової служби за місцем обліку в порядку, установленому для подання податкової звітності, і митний орган, яким було здійснено митне оформлення відповідної митної декларації.

Платник податків зобов'язаний відновити втрачені документи протягом **90 календарних днів** із дня, що настає за днем надходження повідомлення до органу державної податкової служби, митного органу.

Таблиця 5.6 – Штрафи за порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування фізичною особою-підприємцем

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Несплата (неперерахування) платником податків-фізичною особою сум єдиного податку в порядку та строки, визначені законодавчим актом	50 відсотків ставок податку, установлених для фізичних осіб-платників єдиного податку

Таблиця 5.7 – Штрафи у разі визначення суми податкового зобов'язання контролюючим органом

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Наявність підстав, за яких контролюючий орган самостійно визначає суму податкового зобов'язання, зменшення суми бюджетного відшкодування та/або від'ємного значення суми податку на додану вартість	25 відсотків суми визначеного податкового зобов'язання, завищеної суми бюджетного відшкодування
2	При повторному протягом 1095 днів визначенні контролюючим органом суми податкового зобов'язання з цього податку, зменшення суми бюджетного відшкодування	50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання, завищеної суми бюджетного відшкодування
3	Використання платником податків сум, що не сплачені до бюджету внаслідок застосування податкової пільги, не за призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно з законом з питань відповідного податку, збору	Додатково до штрафів тягне стягнення до бюджету суми податків, зборів, що підлягали нарахуванню без застосування податкової пільги

Контролюючий орган має право самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, – за днем її фактичного подання.

Якщо грошове зобов'язання нараховане контролюючим органом до закінчення строку давності, податковий борг, що виник у зв'язку з відмовою в самостійному погашенні такого грошового зобов'язання, може стягуватися протягом наступних 1095 календарних днів із дня виникнення податкового боргу. Якщо платіж стягується за рішенням суду, строки стягнення встановлюються до повного погашення такого платежу або визначення боргу безнадійним.

Грошове зобов'язання може бути нараховане або провадження у справі про стягнення такого податку може бути розпочате **без дотримання строку давності**, якщо:

- податкову декларацію за період, протягом якого виникло податкове зобов'язання, не було подано;
- посадову особу платника податків (фізичну особу – платника податків) засуджено за ухилення від сплати зазначеного грошового зобов'язання або у кримінальній справі винесено рішення про її закриття з nereабілітуючих підстав, яке набрало законної сили.

Відлік строку давності зупиняється на будь-який період, протягом якого контролюючому органу згідно з рішенням суду заборонено проводити перевірку платника податків або платник податків перебуває поза межами України, якщо таке перебування є безперервним та дорівнює чи є більшим за 183 дні.

Відчуження майна, яке перебуває в податковій заставі, без попередньої згоди органу державної податкової служби тягне за собою накладення штрафу в розмірі вартості відчуженого майна.

У табл.5. 8 наведені розміри штрафу за порушення правил провадження деяких видів підприємницької діяльності, для яких отримуються в установленому порядку торгові патенти.

Таблиця 5.8 – Штрафи за порушення порядку отримання та використання торгового патенту

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Порушення порядку розміщення торгового патенту	У розмірі збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності за один календарний місяць (для діяльності у сфері розваг – у розмірі збору за один квартал)
2	За здійснення діяльності без отримання відповідних торгових патентів або з порушенням порядку використання торгового патенту (не на території реєстрації суб'єкта господарювання, передачу торгового патенту іншому суб'єкту господарювання або іншому відокремленому підрозділу такого суб'єкта (крім діяльності у сфері розваг))	У подвійному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше подвійного його розміру за один місяць
3	За здійснення реалізації товарів без отримання пільгового торгового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання	У п'ятикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше п'ятикратного його розміру за рік
4	За здійснення торговельної діяльності без придбання короткотермінового патенту або з порушенням порядку його отримання та використання	У подвійному розмірі збору за весь термін такої діяльності
5	За здійснення діяльності у сфері розваг без отримання відповідного торгового патенту або з порушенням порядку його використання	У восьмикратному розмірі збору за весь період здійснення такої діяльності, але не менше восьмикратного його розміру за один квартал
6	Несплата (неперерахування) суб'єктом господарювання сум збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності	50 відсотків ставок збору

Штрафні санкції, наведені в табл. 5.8, застосовуються до суб'єктів господарювання, що провадять торговельну діяльність, здійснюють торгівлю готівковими валютними цінностями, діяльність у сфері розваг ті надають платні послуги.

У табл. 5.9 наведені розміри штрафу для платників податків, які не сплачують узгоджену суму податкового зобов'язання протягом установлених граничних термінів.

Таблиця 5.9 – Штрафи за порушення правил сплати (перерахування) податків

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	При затримці строків сплати суми грошового зобов'язання до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем граничного строку сплати	10 відсотків погашеної суми податкового боргу
2	При затримці строків сплати суми грошового зобов'язання більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати	20 відсотків погашеної суми податкового боргу

Відповідальність за погашення суми податкового зобов'язання або податкового боргу, що виникає та обов'язок щодо погашення такого податкового боргу покладається на особу, яка виплачує дохід. При цьому платник податку – отримувач таких доходів звільняється від обов'язків погашення такої суми податкових зобов'язань або податкового боргу.

Таблиця 5.10 – Штрафи за порушення правил нарахування, утримання та сплати (перерахування) податків у джерела виплати

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Ненарахування, неутримання та/або несплата (неперерахування) податків платником податків, у тому числі податковим агентом, до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків	25 відсотків суми податку , що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету
2	Ті самі дії, вчинені повторно протягом 1095 днів	50 відсотків суми податку , що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету
3	Дії, наведені у п.1, вчинені протягом 1095 днів втретє та більше	75 відсотків суми податку , що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету

Таблиця 5.11 – Штрафи за неподання або подання з порушенням строку банками чи іншими фінансовими установами податкової інформації органам державної податкової служби

№ з/п	Склад порушення	Розмір штрафу
1	Неподання або подання податкової інформації банками чи іншими фінансовими установами з порушенням строку, визначеного ПКУ, органам державної податкової служби	170 гривень
2	Ті самі дії, вчинені протягом року після застосування штрафу	340 гривень

2.6.3 Пеня

Пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, несплачених у встановлені законодавством строки.

Пеня нараховується відповідно до ст. 129 ПКУ після закінчення встановлених строків погашення узгодженого грошового зобов'язання на суму податкового боргу.

Нарахування пені розпочинається:

1) при самостійному нарахуванні суми грошового зобов'язання платником податків – від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання

2) при нарахуванні суми грошового зобов'язання контролюючими органами – від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні-рішенні;

3) у день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом або платником податків у разі виявлення його заниження на суму такого заниження та за весь період заниження (в тому числі за період адміністративного та/або судового оскарження);

4) у день настання строку погашення податкового зобов'язання, визначеного податковим агентом при виплаті (нарахуванні) доходів на користь платників податків – фізичних осіб, та/або контролюючим органом під час перевірки такого податкового агента.

У разі скасування нарахованого контролюючим органом грошового зобов'язання (його частини) у порядку адміністративного та/або судового оскарження пеня за період заниження такого грошового зобов'язання (його частини) скасовується.

Нарахування пені закінчується:

а) у день зарахування коштів на відповідний рахунок Державного казначейства України;

б) у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків;

в) у день запровадження мораторію на задоволення вимог кредиторів (при винесенні відповідної ухвали суду у справі про банкрутство або прийнятті відповідного рішення Національним банком України);

г) при прийнятті рішення щодо скасування або списання суми податкового боргу (його частини).

У разі часткового погашення податкового боргу сума частки визначається з урахуванням пені, нарахованої на таку частку.

Пеня нараховується на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті.

Пеня в день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом або платником податків у разі виявлення його заниження, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день заниження.

Пеня у день настання строку погашення податкового зобов'язання, визначеного податковим агентом при виплаті (нарахуванні) доходів на користь платників податків – фізичних осіб, та/або контролюючим органом під час перевірки такого податкового агента, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день виплати (нарахування) доходів на користь платників податків-фізичних осіб.

Зазначений розмір пені застосовується до всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, крім пені, яка нараховується за порушення строку розрахунку у сфері зовнішньоекономічної діяльності, встановленої відповідним законодавством.

За порушення термінів зарахування податків до бюджетів або державних цільових фондів, установлених Законом України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні", із вини банку, останній сплачує пеню за кожний день прострочення, включаючи день сплати, і штрафні санкції в розмірах, установлених ПКУ, а також несе іншу відповідальність за порушення порядку своєчасного та повного внесення податків, зборів до бюджету або державного цільового фонду. При цьому платник податків звільняється від відповідальності за несвоєчасне або перерахування не в повному обсязі таких податків, зборів та інших платежів до бюджетів і державних цільових фондів, включаючи нараховану пеню або штрафні санкції.

Нараховані контролюючим органом суми пені самостійно сплачуються платником податків.

При погашенні суми податкового боргу (його частини) кошти, що сплачує платник податків, у першу чергу зараховуються в рахунок податкового зобов'язання. У разі повного погашення суми податкового боргу кошти, що сплачує такий платник податків, в наступну чергу зараховуються у рахунок погашення штрафів, в останню чергу зараховуються в рахунок пені.

Якщо платник податків не виконує встановленої черговості платежів або не визначає її у платіжному документі (чи визначає з порушенням зазначеного порядку), орган державної податкової служби самостійно здійснює розподіл суми.

Суми пені зараховуються до бюджетів або державних цільових фондів, до яких згідно з законом зараховуються відповідні податки.

2.6.4 Адміністративна відповідальність

Адміністративна відповідальність настає, якщо адміністративні порушення за характером не тягнуть кримінальної відповідальності.

Адміністративним правопорушенням визнається протиправна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права та свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

За вчинення адміністративних правопорушень до платників податків можуть бути застосовані наступні адміністративні стягнення:

- а) попередження;
- б) штраф;
- в) конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення та/або грошей, одержаних унаслідок вчинення адміністративного правопорушення.

Попередження як захід адміністративного стягнення виноситься в письмовій формі. У передбачених законом випадках попередження може фіксуватися в інший установлений спосіб.

Штраф – грошове стягнення, що накладається на громадян і посадових осіб за скоєння відповідних адміністративних правопорушень.

Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає у примусовій безоплатній передачі цього предмета у власність держави за рішенням суду. Конфісковано може бути лише предмет, який перебуває у приватній власності порушника, якщо інше не передбачено законами України.

При накладенні стягнення враховуються характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Обставинами, що **пом'якшують** відповідальність за адміністративне правопорушення, визнаються:

- щире розкаяння винного;
- відвернення винним шкідливих наслідків правопорушення, добровільне відшкодування збитків або усунення заподіяної шкоди;
- вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин;
- вчинення правопорушення неповнолітнім;
- вчинення правопорушення вагітною жінкою або жінкою, яка має дитину віком до одного року.

Обставинами, що **обтяжують** відповідальність за адміністративне правопорушення, визнаються:

- продовження протиправної поведінки, незважаючи на вимогу вповноважених на те осіб припинити її;
- повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особа вже підлягала адміністративному стягненню;
- учинення правопорушення особою, яка раніше вчинила злочин;
- утягнення неповнолітнього у правопорушення;
- учинення правопорушення групою осіб;
- учинення правопорушення в умовах стихійного лиха або за інших надзвичайних обставин.

При вчиненні однією особою двох або більше адміністративних правопорушень адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення окремо.

Якщо особа вчинила кілька адміністративних правопорушень, справи за якими одночасно розглядаються одним і тим же органом (посадовою особою), стягнення накладається в межах санкції, установлені за серйозніше правопорушення з учинених. До основного стягнення в цьому випадку може долучатися одне з додаткових стягнень, передбачених за будь-яке з учинених правопорушень.

Доказами у справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких уповноважений орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність правопорушення, винність цієї особи в його вчиненні й інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.

Уповноважений орган (посадова особа) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи у їхній сукупності, керуючись законом і правосвідомістю.

Якщо при розгляді справи орган (посадова особа) дійде висновку, що в порушенні є ознаки злочину, він передає матеріали прокурору, органу попереднього слідства або дізнання.

Основним документом, що регламентує порядок застосування, встановлює види та розміри адміністративної відповідальності є Кодекс України "Про адміністративні правопорушення» від 07. 12. 1984 р. зі змінами та доповненнями.

Згідно зі ст. 163¹ відсутність податкового обліку, порушення керівником та іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій встановленого законом порядку ведення податкового обліку, у тому числі неподання або несвоєчасне подання аудиторських висновків, подання яких передбачено законами України тягне за собою накладення штрафу в розмірі від **п'яти до десяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ці ж порушення, учинені особою, яка протягом року підлягала адміністративному стягненню, тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі від **десяти до п'ятнадцяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Неподання або несвоєчасне подання посадовими особами підприємств, установ, організацій платіжних доручень на перерахування належних до

сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) згідно зі ст. 163² тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб у розмірі від **п'яти до десяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторні порушення, учинені особою, яка підлягала протягом року адміністративному стягненню, тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб у розмірі від **десяти до п'ятнадцяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Невиконання керівниками й іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій, уключаючи установи Національного банку України, комерційні банки й інші фінансово-кредитні установи, законних вимог посадових осіб органів державної податкової служби згідно зі ст. 163³ тягне за собою попередження або накладення штрафу в розмірі від **п'яти до десяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ці ж дії, учинені особою, яка протягом року підлягала адміністративному стягненню за подібне порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від **десяти до п'ятнадцяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи (неутримання або неперерахування до бюджету сум податку на доходи фізичних осіб при виплаті фізичній особі доходів, перерахування податку на доходи фізичних осіб за рахунок коштів підприємств, установ та організацій (крім випадків, коли таке перерахування дозволено законодавством), неповідомлення або несвоєчасне повідомлення державним податковим інспекціям за встановленою формою відомостей про доходи громадян) відповідно до ст. 163⁴ тягне за собою попередження або накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій, а також на громадян-суб'єктів підприємницької діяльності у розмірі від **двох до трьох** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ці ж дії, вчинені особою, яка протягом року підлягала адміністративному стягненню за подібне порушення, тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ та організацій, а також на громадян-суб'єктів підприємницької діяльності у розмірі від **трьох до п'яти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Порушення порядку заняття господарською діяльністю (здійснення діяльності без державної реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності, що містить ознаки підприємницької, або здійснення без одержання ліцензії видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону) відповідно до ст. 164 тягне за собою накладення штрафу в розмірі від **трьох до п'яти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва й сировини чи без такої.

Ці ж дії, учинені особою, яка протягом року підлягала адміністративному стягненню за подібне порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва й сировини чи без такої.

Порушення порядку подання декларації про доходи та ведення обліку доходів і витрат (неподання або несвоєчасне подання громадянами декларацій про доходи чи включення до декларацій перекручених даних, неведення обліку або неналежне ведення обліку доходів і витрат, для яких законами України встановлено обов'язкову форму обліку) відповідно до ст. 164¹ тягне за собою попередження або накладення штрафу в розмірі від **трьох до восьми неоподатковуваних** мінімумів доходів громадян.

Ці ж дії, вчинені особою, яка протягом року підлягала адміністративному стягненню за подібне порушення, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від **п'яти до восьми** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2.6.5 Кримінальна відповідальність

Одним з найважливіших принципів установлення міри відповідальності за здійснення податкових правопорушень – принцип відповідності, який ставить цю міру в залежність від розміру вчиненої шкоди. На практиці цей принцип реалізується встановленням кримінальної відповідальності за навмисне здійснення податкових правопорушень, через що бюджет зазнав збитків у значних розмірах. Таким чином, кримінальну відповідальність слід розглядати як вищий ступінь відповідальності платника податків.

Підставою для кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить встановлений склад злочину. При цьому особа вважається не винуватою у скоєнні злочину і не може притягуватися до кримінального покарання, доки її вину не буде доведено в законному порядку й встановлено обвинувальним вироком суду.

Суб'єктом кримінальної відповідальності можуть бути тільки фізичні особи. При здійсненні податкових правопорушень у якості суб'єкта виступають посадові особи підприємств (установ, організацій), а також громадяни України (іноземці й особи без громадянства), що займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи.

Об'єктивний бік основного складу злочину характеризується наявністю трьох обов'язкових ознак:

- діяннями у вигляді ухиляння від сплати обов'язкових платежів;
- наслідками у вигляді збитку державі у значних розмірах;
- причинним зв'язком між діянням і наслідками.

Ухиляння від сплати податків виражається в діянні, спрямованому на повну або часткову несплату податків, що мали сплачуватися відповідно до чинного законодавства.

Ухиляння можуть проявлятися в різних формах: неподанні податкових декларацій і розрахунків; приховуванні об'єктів оподаткування або їхньому заниженні й ін. Вони залежать від видів несплачених податків і категорій

платників. Наприклад, засобом ухилення фізичних осіб від сплати податку з доходів фізичних осіб може бути подання до податкових органів чи до бухгалтерії за місцем одержання доходу підроблених довідок із наявності пільг зі сплати зазначеного податку.

Усі способи ухилення від сплати обов'язкових платежів можна об'єднати в наступні основні групи:

- неподання документів, пов'язаних з розрахунком і сплатою податків (податкових декларацій розрахунків і т. д.);
- заниження сум податків;
- приховування або заниження об'єктів оподаткування;
- неутримання або неперерахування до бюджету сум податку з доходів громадян;
- неповідомлення (приховування) про втрату права на одержання податкових пільг.

Неподання документів, пов'язаних зі сплатою податків, виражається в ненаданні до відповідного податкового органу в установлений термін декларацій, розрахунків та інших належних документів із метою ухилення від сплати податків. Такі дії є також приховуванням об'єкта оподаткування.

Заниження об'єктів оподаткування – це зменшення оподатковуваної бази, тобто невідображення уу звітних документах, наданих до податкового органу, у повному обсязі об'єктів оподаткування, навмисний неправильний розрахунок оподатковуваної бази, й ін., унаслідок чого податкові платежі сплачуються платником не в повному обсязі.

Кримінальним кодексом України від 05. 04. 2001 р. ст. 212 "Ухилення від податків, зборів, інших обов'язкових платежів" установлене:

1. Умисне ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, що входять у систему оподаткування, уведених у встановленому законом порядку, учинене службовою особою підприємства, установи, організації (незалежно від форми власності) або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, чи будь-якою

іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, карається штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в тисячу й більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

2. Ті самі діяння, учинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, караються штрафом від п'ятисот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Під великими розмірами коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які у три тисячі й більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, учинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років із конфіскацією майна.

Під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які у п'ять тисяч і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Особа, яка вперше вчинила діяння, передбачені частиною першою та другою цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала збитки, завдані державі їхньою несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

Для норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації злочинів або правопорушень сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги (ПКУ, розділ XX "Прикінцеві положення", підрозділ 1, п. 5).

2.7 Тестові завдання за ЗМ 2 "Організація контролю за виконанням платником податків його обов'язків, визначених законом"

(за навчальними елементами 2.5 "Податкові перевірки", 2.6 "Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства").

2.7.1 Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка документальної перевірки не частіше, ніж:

- а) раз на три календарні роки;
- б) раз на два календарні роки;
- в) одного разу на календарний рік.

2.7.2 Платники податків з середнім ступенем ризику включаються до плану-графіка документальної перевірки не частіше, ніж:

- а) раз на три календарні роки;
- б) раз на два календарні роки;
- в) одного разу на календарний рік.

2.7.3 Платники податків з високим ступенем ризику включаються до плану-графіка документальної перевірки не частіше, ніж:

- а) раз на три календарні роки;

- б) раз на два календарні роки;
- в) одного разу на календарний рік.

2.7.4 До плану-графіка документальної перевірки включаються не частіше, ніж раз на три календарні роки, діючі платники податків-юридичні особи, що відповідають критеріям:

- а) до яких на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 відсотків із податку на прибуток;
- б) якщо розмір доходів кожного звітного податкового періоду зростаючим підсумком із початку року не перевищує трьох мільйонів гривень;
- в) якщо розмір нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати працівників є не меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом;
- г) якщо з моменту їхнього утворення пройшло менше трьох років;
- щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що перевищує три мільйони гривень;
- д) щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що не перевищує трьох мільйонів гривень;
- е) середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб;
- є) середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду перевищувала 20 осіб;
- ж) у яких сума сплаченого до бюджету податку на додану вартість становить не менше п'яти відсотків від задекларованого доходу за звітний податковий період.

2.7.5 До плану-графіка документальної перевірки включаються не частіше, ніж раз на три календарні роки, платники податків-юридичні особи, що відповідають критеріям:

- а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;
- б) до яких на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 відсотків із податку на прибуток;

в) якщо розмір доходів кожного звітного податкового періоду зростаючим підсумком із початку року не перевищує трьох мільйонів гривень;

г) якщо розмір нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати працівників є не меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом;

д) якщо розмір нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати працівників є меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом.

2.7.6 Право на проведення документальної планової перевірки платника податків надається у випадку, якщо йому:

а) вручено під розписку копію наказу про проведення документальної планової перевірки;

б) надіслано рекомендованим листом із повідомленням про вручення копії наказу про проведення документальної планової перевірки;

в) надіслано (вручено) письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення перевірки;

г) не пізніше, ніж за 20 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки;

д) не пізніше, ніж за 10 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки.

2.7.7 Обрати з п. 1), 2), 3), 4) підстави й характеристики, що відповідають виду перевірки з п. а) і б):

Вид перевірки	Підстави й характеристика
а) документальна б) камеральна	1) у приміщенні органу державної податкової служби ; 2) на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків; 3) на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної й іншої звітності; 4) первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку й пов'язані з нарахуванням і сплатою податків і зборів;

2.7.8 Обрати відповідно до виду перевірки, наведеного в п. а) і б), обставини із п. 1), 2), 3), 4),5),6),7):

Вид перевірки	Обставини
а) документальна позапланова б) документальна планова	1) платником податків подано в установленому порядку органу державної податкової служби заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення; 2) відповідно до плану-графіка перевірок; 3) подано скаргу про ненадання платником податків податкової накладної покупцю; 4) перевірка правильності обчислення, податку з доходів фізичних осіб; 5) перевірка правильності повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб; 6) якщо платник податків не надасть пояснення та їхнє документальне підтвердження на письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту; 7) платником податків не надано в установлений строк податкову декларацію

2.7.9 Посадові особи органу державної податкової служби можуть приступити до проведення перевірки за умови пред'явлення платнику:

- а) копії наказу керівника податкового органу про проведення позапланової виїзної перевірки, у якому зазначаються підстави;
- б) копії рішення суду;
- в) направлення на її проведення, у якому зазначаються дата видачі, найменування органу державної податкової служби, реквізити наказу про проведення відповідної перевірки, направлення на перевірку за підписом керівника органу податкової служби, скріпленим печаткою;
- г) за наявності підпису керівника органу державної податкової служби або його заступника, що скріплений печаткою органу державної податкової служби.

2.7.10 Тривалість документальної планової перевірки для великих платників податків не повинна перевищувати:

- а) 20 робочих днів;
- б) 30 робочих днів;
- в) 10 робочих днів.

2.7.11 Тривалість документальної планової перевірки для платників податків не повинна перевищувати:

- а) 20 робочих днів;
- б) 30 робочих днів;
- в) 10 робочих днів.

2.7.12 Тривалість документальної планової перевірки суб'єктів малого підприємництва не повинна перевищувати:

- а) 20 робочих днів;
- б) 30 робочих днів;
- в) 10 робочих днів.

2.7.13 Право на проведення документальної позапланової перевірки платника податків надається лише у випадку, коли йому:

- а) вручено направлення на її проведення;

б) вручено під розписку копію наказу про проведення документальної позапланової перевірки;

в) вручено під розписку копію наказу про проведення документальної планової перевірки;

г) до початку проведення перевірки.

2.7.14 Тривалість проведення документальної позапланової перевірки не повинна перевищувати для великих платників податків:

а) 5 робочих днів;

б) 10 робочих днів;

в) 15 робочих днів.

2.7.15 Обрати з п. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) обставини, за якими здійснюється перевірка за п. а) і б):

Вид перевірки	Обставини
а) документальна позапланова; б) фактична	1) платником подано декларацію, у якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість з від'ємним значенням більше 100 тис. грн.; 2) отримання в установленому законодавством порядку інформації від органів місцевого самоврядування, яка свідчить про можливі порушення платником податків законодавства щодо здійснення платниками податків розрахункових операцій; 3) отримання в установленому законодавством порядку інформації від органів місцевого самоврядування, яка свідчить про можливі порушення платником податків законодавства щодо наявності патентів; 4) платником податків не подано в установлений законом строк податкову декларацію або розрахунки; 5) платником податків подано в установленому порядку органу державної податкової служби заперечення до акта перевірки; 6) платником податків подано органу державної податкової служби уточнюючий розрахунок із відповідного податку за період, який перевірявся органом державної податкової служби; 7) якщо платник податків не подасть пояснення на письмовий запит податкової служби протягом 10 робочих днів; 8) письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій

2.7.16 Тривалість проведення документальної позапланової перевірки не повинна перевищувати для платників податків:

- а) 5 робочих днів;
- б) 10 робочих днів;
- в) 15 робочих днів.

2.7.17 Фактична перевірка платника податків здійснюється коли йому до початку її проведення:

а) вручено направлення на її проведення за підписом керівника органу державної податкової служби або його заступника, скріпленого печаткою органу державної податкової служби;

б) без попередження платника податків;

в) на підставі рішення керівника органу податкової служби, оформленого наказом;

г) коли за результатами перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про можливі порушення платником податків законодавства щодо виробництва та обігу підакцизних товарів;

д) у разі неподання суб'єктом господарювання в установлений законом строк обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій;

е) у випадку неподання суб'єктом господарювання в установлений законом строк книг обліку розрахункових операцій, подання їх із нульовими показниками.

2.7.18 Тривалість проведення документальної позапланової перевірки не повинна перевищувати для суб'єктів малого підприємництва:

- а) 5 робочих днів;
- б) 10 робочих днів;
- в) 15 робочих днів.

2.7.19 Під час проведення фактичної перевірки дотримання роботодавцем законодавства щодо оформлення трудових відносин із працівниками (найманими особами), перевіряються:

- а) відомості про оплату праці працівника;
- б) документи, що посвідчують особу;
- в) документи обліку роботи, виконаної працівником;
- г) наявність належного оформлення трудових відносин;
- д) кваліфікація працівника.

2.7.20 Тривалість проведення фактичної перевірки не повинна перевищувати:

- а) 10 діб;
- б) 20 діб;
- в) із додатковим продовженням строку фактичної перевірки за рішенням керівника органу державної податкової служби не більше 5 діб;
- г) із додатковим продовженням строку фактичної перевірки за рішенням керівника органу державної податкової служби не більше 10 діб.

2.7.21 Підставами для подовження строку фактичної перевірки є:

- а) заява суб'єкта господарювання (за необхідності подання ним документів, які стосуються питань перевірки);
- б) змінний режим роботи;
- в) підсумований облік робочого часу суб'єкта господарювання та/або його господарських об'єктів;
- г) заява посадової особи органу державної податкової служби.

2.7.22 При проведенні перевірок посадові особи органу державної податкової служби мають право отримувати у платників податків і складати:

- а) оригінали первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів;
- б) належним чином завірені копії первинних фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів;

в) акт у довільній формі, що засвідчує факт відмови платника надати копії документів;

г) опис отримання копій документів.

2.7.23 Результати перевірок (крім камеральних) оформлюються:

а) актом;

б) описом;

в) довідкою;

г) у двох примірниках;

д) що підписується посадовими особами органу державної податкової служби, які проводили перевірку, і реєструється в органі державної податкової служби протягом п'яти календарних днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку;

е) що підписується посадовими особами органу державної податкової служби, які проводили перевірку, і реєструється в органі державної податкової служби протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку.

2.7.24 За результатами камеральної перевірки в разі встановлення порушень складається:

а) довідка;

б) акт у двох примірниках;

в) що підписується посадовими особами, які проводили перевірку, і після реєстрації в органі державної податкової служби вручається або надсилається для підписання платнику податків;

г) протягом трьох робочих днів;

д) протягом трьох календарних днів.

2.7.25 У разі незгоди платника податків:

а) із висновками перевірки;

б) із фактами, викладеними в акті перевірки;

в) вони мають право подати свої заперечення;

г) протягом п'яти календарних днів з дня отримання акта;

д) протягом п'яти робочих днів із дня отримання акта.

2.7.26 Платник податку має право брати участь у розгляді заперечень до висновків, викладених в акті перевірки:

а) протягом п'яти робочих днів, що настають за днем отримання заперечень;

б) протягом п'яти календарних днів, що настають за днем отримання заперечень;

в) протягом п'яти робочих днів, що настають за днем завершення перевірки, проведеної у зв'язку з необхідністю з'ясування обставин, що не були досліджені під час перевірки та зазначені в зауваженнях;

г) на підставі повідомлення, що надсилається платнику податків не пізніше, ніж за два робочі дні до дня розгляду заперечень.

2.7.27 Податкове повідомлення-рішення приймається керівником податкового органу (його заступником) за результатами перевірки:

а) протягом десяти календарних днів;

б) протягом десяти робочих днів;

в) з дня, наступного за днем вручення платнику податків акта перевірки;

г) протягом трьох робочих днів, наступних за днем розгляду заперечень і надання (надсилання) письмової відповіді платнику податків;

д) із зазначенням як фактів заниження, так і фактів завищення податкових зобов'язань платника.

2.7.28 Податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність):

а) посадових осіб платників податків;

б) посадових осіб контролюючих органів;

в) фізичних осіб;

г) платників податків;

д) податкових агентів.

2.7.29 Фінансова відповідальність застосовується у вигляді:

а) штрафних (фінансових) санкцій;

- б) адміністративних штрафів;
- в) пені;
- г) кримінальної відповідальності.

2.7.30 У разі вчинення платником податків двох або більше порушень законів із питань оподаткування й іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафні санкції застосовуються:

- а) за одне порушення;
- б) за одне порушення, яке передбачає більший розмір штрафу;
- в) за кожне вчинене разове та триваюче порушення окремо.

2.7.31 Об'єктивний бік основного складу злочину характеризується наявністю трьох обов'язкових ознак:

- а) діяннями у вигляді заниження суми сплати обов'язкових платежів;
- б) діяннями у вигляді ухилення від сплати обов'язкових платежів;
- в) наслідками у вигляді збитку державі у значних розмірах;
- г) причинним зв'язком між діянням і наслідками.

2.7.32 Ухилення від сплати обов'язкових платежів може здійснюватися шляхом:

- а) неподання документів, пов'язаних із розрахунком і сплатою податків;
- б) подання документів, пов'язаних із розрахунком і сплатою податків, із запізненням;
- в) приховування або заниження об'єктів оподаткування;
- г) неутримання або неперерахування до бюджету сум податку з доходів громадян;
- д) неповідомлення про втрату права на одержання податкових пільг;
- е) заниження сум податків.

2.7.33 Обрати, які заходи відповідальності з п. 1), 2), 3) можуть застосовуватися до суб'єктів відповідальності, наведених у п. а), б):

Суб'єкти відповідальності	Заходи відповідальності
а) фізичні особи;	1) фінансова;
б) юридичні особи;	2) кримінальна;
в) посадові особи	3) адміністративна

2.7.34 За вчинення адміністративних правопорушень до платників податків можуть застосовуватися наступні адміністративні стягнення:

- а) конфіскація майна;
- б) конфіскація грошей, одержаних унаслідок вчинення правопорушення;
- в) конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом правопорушення;
- г) попередження;
- г) штраф.

2.7.35 Обставинами, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення, визнаються:

- а) повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню;
- б) утягнення неповнолітнього у правопорушення;
- в) учинення правопорушення групою осіб;
- г) учинення правопорушення неповнолітнім;
- г) учинення правопорушення особою, яка раніше вчинила злочин;
- д) учинення правопорушення в умовах стихійного лиха або за інших надзвичайних обставин.

2.7.36. Обставинами, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення, визнаються:

- а) учинення правопорушення неповнолітнім;

- б) щире розкаяння винного;
- в) учинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання;
- г) учинення правопорушення в умовах стихійного лиха;
- д) учинення правопорушення при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин;
- е) учинення правопорушення жінкою, яка має дитину віком до одного року.

2.7.37 Якщо особа вчинила кілька адміністративних порушень, справи за якими розглядаються одним і тим же органом, стягнення накладається:

- а) у межах санкції, установлені за серйозніше правопорушення з учинених;
- б) за кожне адміністративне порушення;
- в) із приєднанням одного з додаткових стягнень, передбачених статтями про відповідальність за будь-яке з учинених правопорушень.

2.7.38 Основним документом, що регламентує порядок застосування, установлює види та розміри адміністративної відповідальності є:

- а) Податковий Кодекс України;
- б) закон України "Про державну податкову службу в Україні";
- в) Кодекс України "Про адміністративні правопорушення".

2.7.39 Доказами у справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, які встановлюються:

- а) речовими доказами;
- б) поясненнями посадової особи державної податкової служби;
- в) поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності;
- г) протоколом про адміністративне правопорушення.

2.7.40 Оберіть, які штрафи з п. 1), 2), 3) стягуються за порушення, наведені у п. а), б), в):

Порушення установлених законом норм	Розмір адміністративного штрафу (неоподатковуваних мінімумів доходів громадян)
а) відсутність податкового обліку; б) несвоєчасне подання посадовими особами платіжних доручень на перерахування належних сум податків повторно протягом року; в) неперерахування до бюджету сум податку на доходи фізичних осіб при виплаті доходу особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за це ж порушення	1) від десяти до п'ятнадцяти; 2) від п'яти до десяти; 3) від трьох до п'яти

2.7.41 Оберіть, які штрафи з п. 1), 2), 3) стягуються за порушення, наведені у п. а), б), в):

Порушення установлених законом норм	Розмір адміністративного штрафу (неоподатковуваних мінімумів доходів громадян)
а) несвоєчасне подання громадянами декларацій про доходи; б) несвоєчасне повідомлення державним податковим органам відомостей про доходи громадян; в) невиконання законних вимог посадових осіб органів державної податкової служби	1) від двох до трьох; 2) від п'яти до десяти; 3) від трьох до восьми

2.7.42 Порушення встановленого порядку ведення податкового обліку тягне за собою накладення штрафу в розмірі:

- а) від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2.7.43 Ухилення від сплати податків і зборів може здійснюватися наступними способами:

- а) неподання документів, пов'язаних з розрахунком і сплатою податків і зборів;
- б) неподання бухгалтерської звітності (балансу, звіту про фінансові результати);
- в) заниження сум податків;
- г) приховування або заниження об'єктів оподаткування;
- д) неутримання або неперерахування до бюджету сум податку з доходів фізичних осіб, яким сплачувались доходи;
- е) неповідомлення про втрату права на одержання податкових пільг.

2.7.44 Обрати, яка міра кримінальної відповідальності з п. 1), 2), 3) застосовується в разі умисного ухилення від сплати податків, якщо це призвело до фактичного ненадходження коштів до бюджету в розмірах, наведених у п. а), б), в), г):

Розмір ненадходження коштів	Міра відповідальності
а) значний; б) великий; в) особливо великий; г) значний за попередньою змовою групою осіб	1) штраф від п'ятисот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 2) або обмеження волі на строк до п'яти років; 3) штраф від трьохсот до п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2.7.45 Обрати, як міра кримінальної відповідальності з п. 1), 2), 3), 4) застосовується в разі умисного ухилення від сплати податків, якщо це призвело до фактичного ненадходження коштів до бюджету в розмірах, наведених у п. а), б), в):

Розмір ненадходження коштів	Міра відповідальності
а) значний; б) великий; в) особливо великий	1) позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років; 2) штраф від п'ятсот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 3) або виправними роботами на строк до двох років; 4) з конфіскацією майна

2.7.46 Обрати з п. 1), 2), 3), 4), 5), 6) словосполучення, що розкривають зміст терміна, наведеного в п. а), б):

Термін	Словосполучення
а) пеня; б) штраф	1) сума коштів у вигляді відсотків; 2) плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків; 3) нарахованих на суми грошових зобов'язань; 4) від суми податкового зобов'язання; 5) що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства; 6) не сплачених у встановлені законодавством строки

2.7.47 Обрати з п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5), 6):

Порушення	Розмір штрафу
а) податкова інспекція самостійно донараховує суму податкового зобов'язання; б) використання платником податків сум, не сплачених до бюджету внаслідок застосування податкової пільги, не за призначенням; в) податкова інспекція самостійно визначає зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на додану вартість протягом 1095 днів повторно.	1) 50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання; 2) додатково до штрафів призводить до стягнення до бюджету суми податків, зборів; 3) 75 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання; 4) 25 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання; 5) що підлягали нарахуванню без застосування податкової пільги; 6) 50 відсотків від'ємного значення суми податку на додану вартість.

2.7.48 Обрати з п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5):

Порушення	Розмір штрафу
а) податкова інспекція самостійно визначає суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість; б) податкова інспекція повторно протягом 1095 днів визначає зменшення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість; в) використання платником податків сум, не сплачених до бюджету внаслідок застосування податкової пільги, не за призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно з законом із питань відповідного податку, збору.	1) 25 відсотків суми визначеного податкового зобов'язання; 2) 50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання; 3) додатково до штрафів призводить до стягнення до бюджету суми податків, зборів, що підлягали нарахуванню без застосування податкової пільги; 4) 25 відсотків неправомірно заявленої суми від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток; 5) 50 відсотків завищеної суми бюджетного відшкодування.

2.7.49 Обрати із п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3):

Порушення	Розмір штрафу
а) затримка строків сплати суми грошового зобов'язання до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем граничного строку сплати.; б) затримка строків сплати суми грошового зобов'язання більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати.	1) 50 відсотків погашеної суми податкового боргу; 2) 20 відсотків погашеної суми податкового боргу; 3) 10 відсотків погашеної суми податкового боргу

2.7.50 Обрати із п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4):

Порушення	Штраф, грн.
а) незабезпечення платником податків зберігання первинних документів, облікових регістрів протягом 1095 днів з дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи;	1) 170;
б) ненадання платником податків контролюючим органам копій документів при здійсненні податкового контролю;	2) 510;
в) незабезпечення зберігання документів з питань обчислення та сплати податків і зборів протягом 1095 днів з дня подання податкової звітності платником, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення	3) 340 ; 4) 1020.

2.7.51 Обрати з п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5):

Порушення	Розмір штрафу
а) здійснення торговельної діяльності без звичайних торгових патентів;	1) подвійний розмір збору за весь строк такої діяльності;
б) здійснення реалізації товарів без отримання пільгового торгового патенту;	2) п'ятикратний розмір збору за весь період здійснення такої діяльності;
в) здійснення торговельної діяльності без придбання короткотермінового патенту.	3) подвійний розмір збору за весь період здійснення торговельної діяльності;
	4) але не менше п'ятикратного його розміру за рік;
	5) але не менше подвійного його розміру за один місяць.

2.7.52 Обрати з п. а), б), в) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4):

Порушення	Розмір штрафу
а) неутримання та/або несплата (неперерахування) податків платником податків, у тому числі податковим агентом, до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків; б) несплата (неперерахування) податків податковим агентом до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків повторно протягом 1095 днів; в) неутримання податків податковим агентом під час виплати доходу на користь іншого платника податків утретє протягом 1095 днів.	1) 10 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету; 2) 25 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету; 3) 50 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету; 4) 75 відсотків суми податку, що підлягає нарахуванню та/або сплаті до бюджету.

2.7.53 Обрати з п. а), б), в), г) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5), 6):

Порушення	Розмір штрафу
а) несвоєчасне подання платником податків податкових декларацій; б) неподання податкових декларацій платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення; в) неподання уточнюючого розрахунку в разі виявлення помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації, і не відображення відповідних уточнених показників у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період; г) неподання платником податків – фізичною особою декларації, якщо це призвело до заниження суми оподатковуваного доходу.	1) 340 гривень за кожне неподання або несвоєчасне подання; 2) 5 відсотків від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання; 3) 170 гривень за кожне неподання або несвоєчасне подання; 4) 1020 гривень за кожне неподання або несвоєчасне подання; 5) 3 відсотки від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання; 6) 25 відсотків від різниці суми податкового зобов'язання.

2.7.54 Обрати з п. а), б), в), г), д) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5):

Порушення	Розмір штрафу, грн.
а) оформлення документів, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб без зазначення реєстраційного номера облікової картки платника податків; б) оформлення документів, які містять інформацію про сплату податків фізичних осіб з використанням недостовірного реєстраційного номера облікової картки; в) подання з порушенням установлених строків податкової звітності про суми доходів, нарахованих на користь платника податків, а також про суми утриманого з них податку;	1) 85; 2) 170; 3) 340; 4) 510; 5) 1020
г) подання з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих на користь платника податків, а також про суми утриманого з них податку, платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення; д) неподання або порушення порядку подання платником податків інформації для формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб-платників податків	

2.7.55 Обрати з п. а), б), в), г) порушення, що визначають розмір штрафу, який, наведено в п. 1), 2), 3), 4), 5):

Порушення	Розмір штрафу, грн.
а) неподання в установлені строки заяв або документів для взяття на облік у відповідному органі державної податкової служби юридичних осіб; б) неподання в установлені строки заяв або документів для реєстрації змін про місцезнаходження юридичної особи протягом року особою, до якої були застосовані штрафи за таке порушення; в) неподання юридичними особами відомостей стосовно осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку та/або складення податкової звітності; г) порушення платником податків, що виробляє алкогольні напої, вимог щодо обов'язкової реєстрації як платника акцизного податку органами державної податкової служби за місцем державної реєстрації таких суб'єктів у п'ятиденний строк з дня отримання ліцензії на виробництво.	1) 1700; 2) 170; 3) 340; 4) 510; 5) 1020

2.7.56 Нарахування пені (при самотійному нарахуванні суми грошового зобов'язання платником податків) розпочинається:

- а) від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати податкового боргу;
- б) від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання;
- в) у день настання строку погашення податкового зобов'язання.

2.7.57 Нарахування пені (при самотійному нарахуванні суми грошового зобов'язання контролюючими органами) розпочинається:

- а) від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати податкового боргу;
- б) від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного в податковому повідомленні-рішенні;
- г) у день настання строку погашення податкового зобов'язання.

2.7.58 Пеня в день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом або платником податків у разі виявлення його заниження, нараховується з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої:

- а) на день виникнення такого податкового боргу;
- б) на день виникнення заниження податкового зобов'язання;
- в) на день погашення податкового боргу.

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні джерела

1. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу:

<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (07.08.2011р.)

2. Про державну податкову службу в Україні: Закон України від 04.12.1990 р. № 509-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=509-12> (26.08.2011р.)

3. Порядок обліку платників податків і зборів. Затверджено наказом ДПА України № 979 від 22.12.2010 // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 19. – С. 12–46.

4. Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість. Затверджено наказом ДПА України № 978 від 22.12.2010 // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 19. – С. 65–88.

5. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб-платників податків. Затверджено наказом ДПА України № 954 від 27.12. 2010 // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 19. – С. 110–119.

6. Порядок оформлення результатів документальних перевірок з питань дотримання податкового, валютного та іншого законодавства. Затверджено наказом ДПА України № 984 від 22.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0034-11>

Додаткові джерела

1. Онищенко В.А. Податковий контроль (основи організації) / В.А. Онищенко. – К.: Ред. журн. "Вісник податкової служби України", 2002. – 422 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЧЕЧЕТОВА Наталія Федорівна,
КИЗИЛОВА Людмила Олександрівна,
КИЗИЛОВ Геннадій Іванович

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Відповідальний за випуск *Т. В. Момот*

Редактори: *К. В. Дюкар, О. В. Тарасюк, С. В. Тимощук*

Комп'ютерний набір *Г. І. Кизилов*
Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*
Дизайн обкладинки *Г. А. Коровкіна*

Підп. до друку 26.09.2011

Друк на різнографі.

Тираж 500 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 11,0

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.